

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra řízení

Studijní program: 6208 N Ekonomika a management

Studijní obor: Strukturální politika EU a rozvoj venkova

ROZVOJ REGIONU V OBLASTI CESTOVNÍHO RUCHU (NOVÉ HRADY)

Vedoucí práce

Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová

Autor

Bc. Petr Klimeš

2007

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „**Rozvoj regionu v oblasti cestovního ruchu**“ vypracoval samostatně a použil jen pramenů, které cituji a uvádím v příloženém seznamu použité literatury. Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

V Českých Budějovicích, dne.....

Podpis .....

Poděkování

Děkuji paní **Dr. Ing. Dagmaře Škodové Parmové** za odborné vedení při zpracování mé diplomové práce.

Zároveň děkuji pracovníkům městského úřadu Nové Hradky, kteří mi poskytli informace a zapůjčili materiály, z nichž jsem při vypracování vycházel.

Podpis .....

OBSAH

ÚVOD	7
1. CÍLE A METODIKA	9
2. ROZBOR LITERATURY ZABÝVAJÍCÍ SE CESTOVNÍM RUCHEM A REGIONEM NOVOHRADSKO	11
3. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA CESTOVNÍHO RUCHU	13
3.1 Základní pojmy cestovního ruchu	13
3.1.1 Cestovní ruch	13
3.1.2 Rekreace	14
3.1.3 Volný čas	14
3.1.4 Rezident	15
3.1.5 Návštěvník	15
3.1.6 Turista	15
3.1.7 Výletník	16
3.1.8 Formy cestovního ruchu	16
3.1.9 Druhy cestovního ruchu	17
3.2 Činitelé rozvoje cestovního ruchu	21
3.2.1 Selektivní faktory	21
3.2.2 Lokalizační faktory	21
3.2.3 Realizační faktory	22
3.3 Služby cestovního ruchu	23
3.4 Marketing cestovního ruchu	24
3.5 Marketingový výzkum	28
3.6 Destinační management a marketing	29
4. VYMEZENÍ REGIONU NOVÉ HRADY	31
4.1 Charakteristika regionu	33
4.1.2 Charakteristika dle geomorfologie	34
4.1.3 Charakteristika regionu dle klimatu	34
5. CESTOVNÍ RUCH A JEHO VLIV NA ROZVOJ REGIONU NOVÉ HRADY	36
5.1 Kulturní a informační centrum	37
5.1.1 Přeshraniční impulsní centrum	37
5.1.1.1 Služby přeshraničního centra	38
6. PŘEDPOKLADY CESTOVNÍHO RUCHU V REGIONU NOVÉ HRADY	39
6.1 Lokalizační předpoklady cestovního ruchu v regionu Nové Hradý	39
6.1.1 Přírodní předpoklady	39
6.1.2 Kulturně-historické předpoklady	40
6.1.2.1 Hrad	40
6.1.2.2 Klášterní kostel sv. Petra a Pavla	41
6.1.2.3 Zámek	42
6.1.2.4 Klášter řádu Servitů Nové Hradý	44

6.1.2.5 Terezino údolí	45
6.1.2.6 Cuknštejn	46
6.1.2.7 Rezidence	47
6.1.2.8 Ostatní	47
6.2 Zařízení pro kulturu a sport	50
7. UBYTOVACÍ A STRAVOVACÍ ZAŘÍZENÍ	51
8. PŘEDPOKLADY PRO KONGRESOVOU A KONFERENCEČNÍ TURISTIKU	54
9. PŘEDPOKLADY PRO LÁZEŇSTVÍ V REGIONU	56
9.1 Historie	56
9.2 Současná situace	56
9.3 Projekt revitalizace Buquoyské rezidence	57
9.4 Lázně na rakouské straně Novohradských hor	60
10. FINANCOVÁNÍ CESTOVNÍHO RUCHU Z NÁRODNÍCH, REGIONÁLNÍCH A EVROPSKÝCH ZDROJŮ	61
11. SITUACE V REGIONU V OBLASTI CESTOVNÍHO RUCHU PŘED VSTUPEM ČR DO EU	66
12. SWOT ANALÝZA	67
12.1 Silné stránky	67
12.2 Slabé stránky	68
12.3 Příležitosti	69
12.4 Ohrožení	69
13. DOTAZNÍKOVÉ TERÉNNÍ ŠETŘENÍ V REGIONU NOVÉ HRADY	71
13.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření	72
13.1.1 Demografická charakteristika respondentů	72
13.1.2 Vyhodnocení samotného dotazníkového šetření	72
13.1.3 Srovnání dotazníkových šetření z let 2005 a 2007	78
14. DOPORUČENÍ	82
ZÁVĚR	85
SUMMARY	88
SEZNAM LITERATURY	89
SEZNAM GRAFŮ, OBRÁZKŮ, TABULEK A MAP	92
SEZNAM PŘÍLOH	93

ÚVOD

Cestovní ruch a cestování mají velmi dlouhou historii a tradici a jsou spjaty s počátky naší civilizace. První výpravy vedly po souši i po vodě, později také vzduchem a nakonec i vesmírným prostorem. Jejich důvody byly obchodní (obchodní stezky), vojenskopolitické (dobyvatelská tažení), náboženské (misijní činnost), poznávací (přírodovědecké expedice) stejně jako sportovní (zdolání velehor) či dokonce čistě prestižní (první člověk ve vesmíru, první přistání na Měsíci). Cestovní ruch zahrnuje aktivity osob cestujících do míst mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících v těchto místech ne déle než jeden rok za účelem trávení volného času, podnikání či jiným účelem.¹ CR je mnohostranným odvětvím, které je důležitou součástí ekonomiky každého státu. Vliv cestovního ruchu na ekonomiku daného státu je bezesporu kladný. Cestovní ruchu může být například profilovým oborem ekonomiky v dané oblasti, jako je tomu například ve Švýcarsku. Také se můžeme setkat s cestovním ruchem jako s doplňkovým odvětvím ekonomiky (světové metropole). Cestovní ruch rovněž zvyšuje výrobu potravin, suvenýrů, rozšíření služeb apod. Negativně působí snad jen vytěšňování jiných, v danou chvíli neperspektivních oborů, především zemědělství.

Podle údajů Světové organizace cestovního ruchu (WTO) a Světové rady cestování a cestovního ruchu (WTTC) je cestovní ruch největším zaměstnavatelem na světě. Přibližně 10% pracovních sil působí v oblasti služeb a cestovního ruchu a počítá se s dalším dynamickým rozvojem. Cestovní ruch představuje u nás i ve světě velmi dynamicky se rozvíjející segment ekonomiky. Na dynamickém růstu se podle WTO bude stále velmi výrazně podílet evropský kontinent a v jeho rámci poroste podíl zemí střední a východní Evropy a lze tedy předpokládat že i České republiky. V souvislosti s prosazováním České republiky na evropském (světovém) trhu cestovního ruchu bude stále důležitější úlohu hrát vysoká kvalifikace všech, kteří ve sféře cestovního ruchu pracují (Horner, 1996). Svým objemem tržeb se CR řadí ve světě na třetí místo za petrochemický a automobilový a tvorbou kvalitních pracovních příležitostí patří mezi nejvýznamnější ekonomická odvětví.² Díky svému vlivu na tvorbu domácího hrubého produktu je jeho další vývoj v zájmu každého státu.

---

¹ [http://www.env.cz/AIS/web-pub.nsf/\\$pid/MZPKBFB1O09O](http://www.env.cz/AIS/web-pub.nsf/$pid/MZPKBFB1O09O), 25. 2. 2007

² <http://www.mmr.cz/index.php?show=001027>, 25. 2. 2007

Cestovní ruch využívá hodnoty téměř každého krásného kraje a přibližuje je lidem, kteří přicházejí odjinud. Do této kategorie bezesporu patří i region Nové Hrady, jehož hodnota potenciálu cestovního ruchu je veliká.

Zkoumaný region, kterému byla věnována pozornost v diplomové práci, se nachází v nejjižnější části Jihočeského kraje, při hranicích s Rakouskem.

Před rokem 1989 se v Novohradských horách nacházelo pohraniční pásmo, bylo zde tedy nemyslitelné využívat oblast k rekreačním účelům. Je to také jeden z důvodů, proč se dnes jedná o málo rozvinutou oblast. Na druhé straně díky tomu můžeme v regionu Nové Hrady najít překrásnou a neporušenou přírodu. Navíc zde můžeme navštívit mnoho kulturně-historických památek, a tak se návštěvníkům regionu nabízí široký výběr možností trávení volného času.

I přes to všechno ani po revoluci tato pozoruhodná oblast nezaznamenává tak vysoký nárůst návštěvnosti, jaký by si zasloužila. I v odborných publikacích, zabývajících se cestovním ruchem, se o regionu píše jako o oblasti ne příliš atraktivní. Například V. Dohnal řadí zkoumanou oblast ve svém díle Rajonizace cestovního ruchu do III. kategorie.

K oblasti Novohradsko má autor velmi blízko, od roku 1989 se toho zde mnoho změnilo a domnívám se, že region je pro turisty velmi zajímavý. Především v letní sezoně kdy je oblast vyhledávaná zájemci o cykloturistiku a pěší turistiku.

Téma diplomové práce „Rozvoj regionu Nové Hrady v oblasti cestovního ruchu“ nebylo zvoleno náhodně, ale po domluvě s tajemníkem městského úřadu Nové Hrady Bc. Petrem Charvátém a také proto, že tato práce by měla rozšířit autorovu bakalářskou práci „Rozvoj regionu Novohradsko se zaměřením na zimní sezonu“ z roku 2005. Případně sloužit k porovnání poznatků, kterých bylo při zpracování obou prací dosaženo.

Pracovníci městského úřadu ochotně poskytli potřebné informace s tím, že bude vytvořena práce, z níž by i oni mohli mít užitek.

1. CÍLE A METODIKA

1.1 Cíle práce

Diplomová práce je zaměřena na analýzu cestovního ruchu v regionu Nové Hrady s důrazem na nalezení vhodných doporučení pro budoucí rozvoj regionu.

Cílem diplomové práce je komparace situace před a po vstupu ČR do EU. Dále pak analýza vnějšího a vnitřního prostředí, charakteristika portfolia hostů, analýza nabízených služeb a možnosti využívání dotačních titulů. Na základě odborné a regionální literatury jsou v teoretickém úvodu vymezeny otázky cestovního ruchu a přiblížení samotného regionu. Důležité je rovněž vlastní vymezení zkoumaného regionu, které je provedeno pomocí práce s GIS. Součástí práce je také srovnání dvou dotazníkových šetření zaměřených na cestovní ruchu v regionu z roku 2005 a 2007.

Autor se snažil dokázat, že pohraniční region Novohradsko má co nabídnout a může turisty přilákat i na vícedenní pobyt. Diplomová práce by měla pomoci městskému úřadu Nové Hrady v otázkách týkajících se rozvoje a úrovně cestovního ruchu v regionu.

1.2 Metodika a metody práce

Diplomová práce je rozdělena na dvě části. Teoretická část popisuje teorii cestovního ruchu, praktická část přibližuje a představuje sledovaný region Novohradsko a navrhuje možnosti pro zlepšení podmínek cestovního ruchu. K vytvoření teoretické části bylo potřeba regionální a odborné literatury. V teoretické části se zabývám samotnou charakteristikou cestovního ruchu a jsou zde vymezeny základní pojmy, které se týkají cestovního ruchu.

V praktické části byla provedena celková charakteristika a rozbor samotného regionu pomocí několika metod.

Při zpracování mé diplomové práce nebylo možné pracovat jen s literaturou, bylo nutné spolupracovat také s nejrůznějšími institucemi a úřady, provádět terénní průzkumy a důležitým zdrojem dat se stal také internet.

První užitou metodou byla tzv. SWOT analýza. Jedná se o standardní metodu používanou k prezentaci analytických poznatků o nejrůznějších subjektech zkoumání. Samotným principem SWOT analýzy je jednoduchá, avšak výstižná a pokud možno

vyčerpávající a objektivní charakteristika silných a slabých stránek daného subjektu a jeho možných příležitostí a ohrožení.

Analyzovat možnosti rozvoje regionu Nové Hrady se zaměřením na oblast cestovního ruchu bylo možné na základě terénního sběru dat a kabinetního výzkumu.

Další užitou metodou, sloužící k vytvoření ucelenějšího náhledu a ke zjištění názoru samotných návštěvníků a jejich spokojenosti s poskytovanými službami v regionu, byl kvantitativní výzkum - dotazníkové šetření. Dotazníkové terénní šetření bylo provedeno samotným autorem v regionu Nové Hrady, ve dvou jazycích (česky a německy). K dotazování byl vybrán náhodný vzorek 100 návštěvníků regionu. Výsledky tohoto dotazníkového šetření byly porovnány s výsledky totožného dotazníkového šetření z roku 2005, které bylo také zaměřeno na cestovní ruch. Oba dotazníky mají standardizovanou formu a pochopitelně obsahují rovněž charakteristiky respondentů. Pro lepší názornost výsledků dotazníkového šetření bylo užito výsečových diagramů, případně sloupcových diagramů. Pro hodnocení některých ukazatelů je sloupcový diagram výstižnější a názornější než diagram výsečový.

Mapové výstupy v diplomové práci jsou vytvořeny pomocí práce s GIS (Geografické informační systémy).

2. ROZBOR LITERATURY ZABÝVAJÍCÍ SE CESTOVNÍM RUCHEM A REGIONEM NOVOHRADSKO

Při získávání potřebných informací pro vypracování diplomové práce bylo nezbytné pracovat s nejrůznější dostupnou literaturou. Nutno poznamenat, že pro aktuální údaje byly upřednostňovány internetové zdroje, především Ministerstva pro místní rozvoj a České centrály CR. Pro teoretické poznatky a informace o cestovním ruchu byly využívány psané odborné publikace.

Kvalitně zpracovaná skriptum D. Jakubíkové *Cestovní ruch (Jakubíková, 1995)*, výstižně pojednává o obecných údajích cestovního ruchu (druhy a formy, předpoklady, vliv životního prostředí na rozvoj cestovního ruchu). Velký důraz klade na objasnění podmínek materiálně-technické základny cestovního ruchu (stravovací, ubytovací a dopravní služby). Skriptum se dále věnuje obsáhle i organizaci a řízení cestovního ruchu a statistice spojené s cestovním ruchem. Cestovnímu ruchu ČR je věnována nepatrná část, stejně jako jihočeské oblasti. Důraz je kladen na rajonizaci cestovního ruchu. Jsou zde připomenuty oblasti vhodné pro cestovní ruch. Skriptum oceňuji pro jeho odborné přístupy k metodice a využití cestovního ruchu. Zde je vidět, že se jedná o odbornou výukovou literaturu. Dílu ale musím vytknout velmi malý zájem o objasnění cestovního ruchu v ČR.

Dále pak dílo *Geografie cestovního ruchu V. Hraly (Hrala, 1994)*. Autor po přiměřeně stručném a dobře zpracovaném úvodu věnuje značnou pozornost geografii cestovního ruchu zemí Evropy, České a Slovenské republiky. Zbytek světa je zpracován stručněji, ale také výstižně. Přehled geografie ČR se opírá o rajonizaci cestovního ruchu. Oblast Novohradska je řazena mezi oblasti III. kategorie. Je zde zmiňováno bohatství lesů v oblasti a zajímavé historické památky. Hodnocení v díle je jistě dáno tím, že publikace vyšla v roce 1994, od té doby se oblast Novohradska svým vzhledem a nabídkou služeb pro cestovní ruch zlepšila.

Dostupnost literatury týkající se sledovaného regionu Novohradsko byla obtížnější, řada titulů je již značně zastaralá. Proto byla dávána přednost propagačním a informačním regionálním materiálům, které byly autorovi poskytnuty v informačním a kulturním centru Nové Hrady. Další aktuální informace byly čerpal z kvalitně zpracovaných a pravidelně obnovovaných internetových stránek města Nové Hrady.

Z novějších literárních děl bylo pracováno například s knihou E. Kočárka *Novohradské hory (Kočárek, 1992)* zabývající se nejnižším cípem Čech. Vedle Novohradských hor podává také informace o historických a kulturních památkách Třeboňska a Českokrumlovka.

Poukazuje na znovuzrození turistického ruchu a rekreace v těchto končinách vhodných pro všechny druhy turistiky. Kniha je podrobným průvodcem pro turisty s doporučenými trasami a nabízí také historické pohlednice vesnic a osad již dávno zaniklých, popřípadě podobu osad a sídel z dob minulých. Dílo také upozorňuje na významný šlechtický rod Novohradská - Buquoyů, který se podílel na rozkvětu tohoto území, nechal vybudovat mnoho kulturních památek (rozšíření barokní budovy v Nových Hradech zvané Rezidence, založení parku v Terezíně) a technických děl (vybudoval plavební nádrže – klauzury na řece Černá a Pohořském potoce, určených k plavení dřeva), která dnes představuje velké kulturní bohatství. Tato kniha ukazuje čtenářům bohatství celého Novohradska, je psána v českém i v německém jazyce a velmi poutavé jsou připojené citace z různých publikací o významnější sídlech Novohradska.

... „Ten nejjižnější cípek jižních Čech pod modrými horami, porostlými nádhernými lesy na místech někdejších hlubokých pomezních hvozďů, které kdysi svou hlubokou neprostupností bývaly pevnou hradbou proti nájezdům nepřátel. Ano, takové je Novohradsko.“ (*Vávra, Vrkoče pro regenta*).

Další zajímavou publikací zabývající se Novohradskem je kniha D. Kováře Kraj trojí tváře (Kovář, 1999). Také zde se autor zmiňuje o významném šlechtickém rodu Buquoyů. Hlavním cílem tohoto průvodce je vyvrátit tvrzení, které pokládá Novohradské hory za méně atraktivní oblast pro turisty. Autor toto tvrzení dokládá textem a především prostřednictvím fotografií největších skvostů tohoto území (např. renesanční radnice na náměstí v Nových Hradech, Lázníček v Terezíně údolí, hrobku Buquoyů, atd.).

3. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA CESTOVNÍHO RUCHU

3.1 Základní pojmy cestovního ruchu

3.1.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch je velmi těžce definovatelný a stejně tak se objevují obtíže při vymezení jeho vzniku. Cestovní ruch lze podle Mezinárodní organizace cestovního ruchu (WTO - World Tourism Organization) definovat jako "činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na dobu kratší než je stanoveno (6 měsíců v domácím CR, či 1 rok v zahraničním CR), přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě" (*Publikace WTO, 1995*).

Tato definice vystihuje podstatu CR a zahrnuje v sobě tři důležité podmínky cestovního ruchu: změnu místa, nevýdělečný charakter a vztahy mezi lidmi a vylučuje tak z cestovního ruchu pravidelné cesty za prací, přechodné pracovní poměry, dlouhodobou migraci či veškeré cesty v rámci místa bydliště. Naopak významnou součástí CR je tzv. profesně orientovaný cestovní ruch, který zahrnuje kongresovou, incentivní a obchodní turistiku, protože hlavním účelem cesty v těchto případech není výdělečná činnost v navštíveném místě.

Když se však hlouběji zamyslíme nad definicí WTO, která je základem pro současnou statistiku, ani ona přesně neříká, co je cestovní ruch, spíše popisuje účastníka cestovního ruchu.

Cestovní ruch je složitým sociálně-ekonomickým jevem, který se dotýká mnoha stránek společnosti. Na cestovní ruch je možné pohlížet jako na oblast spotřeby i jako na oblast podnikatelských aktivit.

Mezi specifické rysy trhu cestovního ruchu patří:

- Vysoká míra závislosti na přírodních a kulturně historických atraktivitách, které jsou místně vázány. Na trhu cestovního ruchu tak dochází, narozdíl od trhu zboží, k opačnému pohybu, kdy se spotřebitel přemísťuje za atraktivitami do místa jejich výskytu.

Ekonomické využití atraktivit cestovního ruchu se v rozhodující míře děje formou poskytování služeb, které mají pomíjivý charakter a nelze je skladovat. Tvorba, realizace a spotřeba služeb je místně i časově spojena.

- Spotřeba služeb je založena na využívání volného času, který chce každý účastník cestovního ruchu využít podle svých představ. Uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu má vysokou míru subjektivního posuzování.

Poměrně vysoká míra sezónnosti, větší vliv mimoekonomických faktorů (např. počasí, politická situace ap.) a výrazně mezinárodní charakter trhu cestovního ruchu jsou dalšími specifickými rysy.

Skriptum S. Šprincové Úvod do geografie cestovního ruchu (*Šprincová, 1981*) zdůrazňuje nutnost zaměření na teorii geografie cestovního ruchu v důsledku stále se zvyšující poptávky po cestování a rekreaci. Šprincová definuje cestovní ruch jako soubor všech jevů a vztahů, které vyplývají z cestování a pobytu osob mimo obvyklé bydliště a pracoviště a nejsou motivovány usazením se nebo výdělečnou činností. Bakalářská práce je zaměřena na cestovní ruch a rekreaci a proto pokládám za důležité rozlišit tyto dva pojmy tak často nesprávně ztotožňované.

3.1.2 Rekreace

Rekreace je dle Šprincové druh činnosti nebo odpočinku, které přináší fyziologické zotavení a psychické uvolnění a představuje tak protiváhu nepříznivým vlivům běžného životního nebo pracovního prostředí. Přičemž cestovní ruch má především formy rekreace. Dále se toto skriptum zabývá vývojem cestovního ruchu, který v pravém slova smyslu existuje až od druhé poloviny 19. století. V rozebírané publikaci považuji za velmi důležitou také studii zaměřenou na vlivy cestovního ruchu a rekreace na životní prostředí, hospodářství míst, oblastí a zemí.

3.1.3 Volný čas

Dle Jakubíkové (1995) volným časem rozumíme zpravidla část mimopracovní doby, v níž člověk sám volí své aktivity a realizuje v nich svou osobnost.

Volný čas je ta část sociálního času, která je osvobozena prací od neodkládaných záležitostí a je sférou svobodné činnosti lidí, podmíněnou souhrnem vztahů dané společnosti a úrovní duchovního rozvoje každé osobnosti.

Volný čas slouží k potřebám člověka na odpočinek, rekreaci, upevnění zdraví, sebevzdělávání, seberealizaci atd.

3.1.4 Rezident

V mezinárodním cestovním ruchu je tím míněna osoba, která žije v zemi alespoň jeden rok před příjezdem do jiné země na dobu kratší než je jeden rok.

V národním cestovním ruchu ve vztahu k místu, je rezidentem míněna osoba, která v tomto místě žije nejméně šest po sobě jdoucích měsíců před příjezdem do jiného místa na dobu kratší než je šest měsíců.

3.1.5 Návštěvník

V mezinárodním cestovním ruchu se návštěvníkem rozumí osoba, která cestuje do jiné země, než ve které má své běžné prostředí, na dobu nepřesahující jeden rok, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než výkon placené činnosti v navštívené zemi (*Jakubíková, 1995*).

V národním cestovním ruchu se pojmem návštěvník označuje osoba, která cestuje na jiné místo v zemi mimo své běžné prostředí na období kratší šesti měsíců, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než výkon placené činnosti v daném místě.

3.1.6 Turista

V mezinárodním cestovním ruchu lze za turistu považovat návštěvníka, který cestuje do jiné země než v níž má své obvyklé bydliště, na dobu přesahující alespoň jedno přenocování, avšak ne delší jednoho roku, a hlavní účel jeho návštěvy je jiný než výkon placené činnosti v navštívené zemi.

V domácím cestovním ruchu návštěvníka usedlého v zemi, který cestuje do místa v zemi odlišného od jeho běžného prostředí, na dobu zahrnující alespoň jedno přenocování, ale ne delší šesti měsíců, přičemž hlavní účel jeho návštěvy je jiný než výkon placené činnosti v navštíveném místě.

Turisty dělíme podle délky jejich pobytu na :

- turistu na dovolené – ten setrvává na místě více než určitý počet nocí nebo dnů,

- turistu krátkodobého – turista, který cestuje na dobu nepřekračující tento limit, ale trávající déle než 24 hodin a zahrnující pobyt s alespoň jedním přenocováním (*Jakubíková, 1995*).

3.1.7 Výletník

V mezinárodním cestovním ruchu se jedná o návštěvníka, který cestuje do jiné země než v níž má obvyklé bydliště a běžné prostředí na dobu kratší 24 hodin, aniž by v navštívené zemi přenocoval, přičemž hlavní účel jeho návštěvy je jiný než výkon placené činnosti v navštíveném místě (*Jakubíková, 1995*).

3.1.8 Formy cestovního ruchu

Formy cestovního ruchu umožňují blíže určit podstatu cestovního ruchu z hlediska potřeb a cílů jejího účastníků. Toto poznání dovoluje lépe připravit produkt a nabízet ho na trhu cílové skupině účastníků cestovního ruchu (*Hesková, 2006*).

Přehledně si můžeme různé podoby cestovního ruchu rozdělit především podle následujících kritérií:

1. podle místa

domácí cestovní ruch (na území státu, jehož jsme občany),
zahraniční cestovní ruch (přes hranice). Podle devizového přínosu se dále dělí na aktivní (příjezdový) a pasivní (výjezdový).

2. podle doby pobytu

krátkodobý (obvykle do 3 dnů),
dlouhodobý (obvykle nad 3 dny).

3. podle počtu účastníků

individuální (jednotlivci, rodina),
skupinový (skupiny, zájezdy),
masový (hromadné akce jako poutě, sportovní události).

4. podle způsobu organizace

organizovaný (zajištěný specializovanými subjekty),

neorganizovaný.

5. podle způsobu dopravy

silniční (auta, autobusy, motocykly),
železniční (pravidelné i nepravidelné spoje),
letecká (pravidelné i nepravidelné spoje),
vodní (říční i námořní doprava),
ostatní (pěší turistika, cykloturistika).

6. podle způsobu placení

komerční (plně hrazený zákazníkem, běžně k dostání),
vázaný (musí splnit podmínky např. členství v organizaci, hradí pouze část nákladů) (*Foret, 2005*).

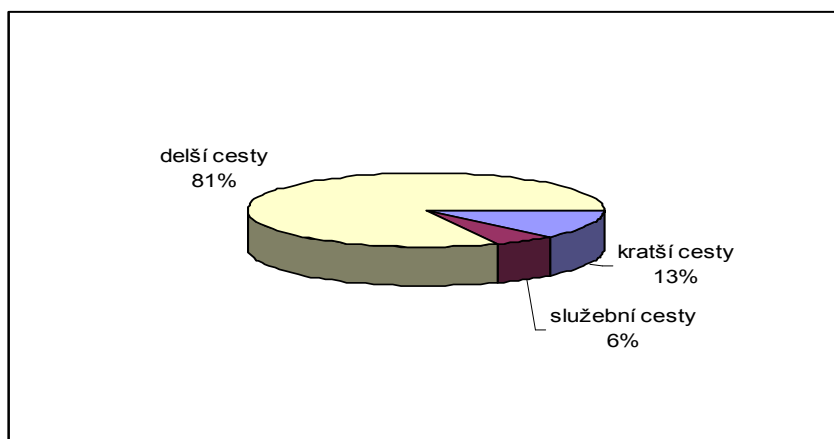
3.1.9 Druhy cestovního ruchu

Druhů (typů) cestovního ruchu může být v závislosti na zvolených kritériích celá řada. Podle místa se bude jednat o domácí či zahraniční, podle času o krátkodobý nebo naopak o dlouhodobý, podle způsobu organizace o skupinový nebo individuální atd. Za základní se považuje klasifikace podle účelu (motivů, cílů). Proto právě s tímto rozlišením začneme a dělíme cestovní ruch na:

rekreační, realizovaný ve vhodném přírodním prostředí s cílem odpočinku, reprodukce a zlepšení fyzické a psychické kondice, zahrnuje také *příměstskou* rekreaci, zpravidla krátkodobější (víkendovou) na chatách, chalupách a zahrádkách,

Graf č. 1: Počet přenocování na delších, kratších a služebních cestách v ČR k 3. čtvrtletí 2006

Zdroj: Český statistický úřad

kulturně poznávací, zaměřený na poznávání historie, kultury, tradic a zvyků vlastního i jiných národů, základem jsou sakrální i světské stavební a architektonické památky, umělecká díla, přírodní zajímavosti (jeskyně, vodopády, pralesy, pouště), společenské události (festivaly, slavnosti),

náboženský (poutní turistika) jako jsou návštěvy poutních a posvátných míst (Lurdy, Fatima, Jeruzalém, Vatikán, Mekka ap.),

vzdělávací, jehož cílem je něco nového se naučit (jazyky, sporty, umělecké a řemeslné dovednosti, odborné profesní znalosti),

společenský, kdy jde o setkávání příbuzných, vytváření přátelských vztahů a známostí lidí se stejnými zájmy a zálibami, o společenský život. Sem můžeme zahrnout i nejrůznější vzpomínkové akce pro veterány či příznivce významných historických událostí (například setkání „příznivců“ bitvy u Slavkova roku 1805 apod.),

zdravotní (lázeňsko- léčebný), zahrnujícím nejen zdravotní prevenci, rehabilitaci, rekonvalescenci i léčení následků nemocí v lázních či jiných zdravotně příznivých prostředích, ale v poslední době stále častěji kondiční a relaxační pobyty. V České republice máme šestatřicet uznávaných lázeňských míst s 23 tisíci lůžek,

sportovní, kdy jde nejen o vlastní sportovní aktivity, včetně tzv. lovecké turistiky, ale i pasivní diváctví na sportovních akcích,

poznávání přírody (flory a fauny) v podobě návštěv přírodních rezervací, národních parků, specifickým typem je ekoturistika, vedoucí k takovému chování v přírodním prostředí, jež ho co nejméně ohrožuje, z hlediska motivů se hovoří o návratu k přírodě v podobě zeleného tzv. měkkého cestovního ruchu,

dobrodružný (adrenalinové sporty), spojený s nebezpečím, s testováním fyzických a psychických vlastností účastníků. Nejznámější jsou sjíždění divokých řek (rafting) a skákání z výšek (bungee-jumping),

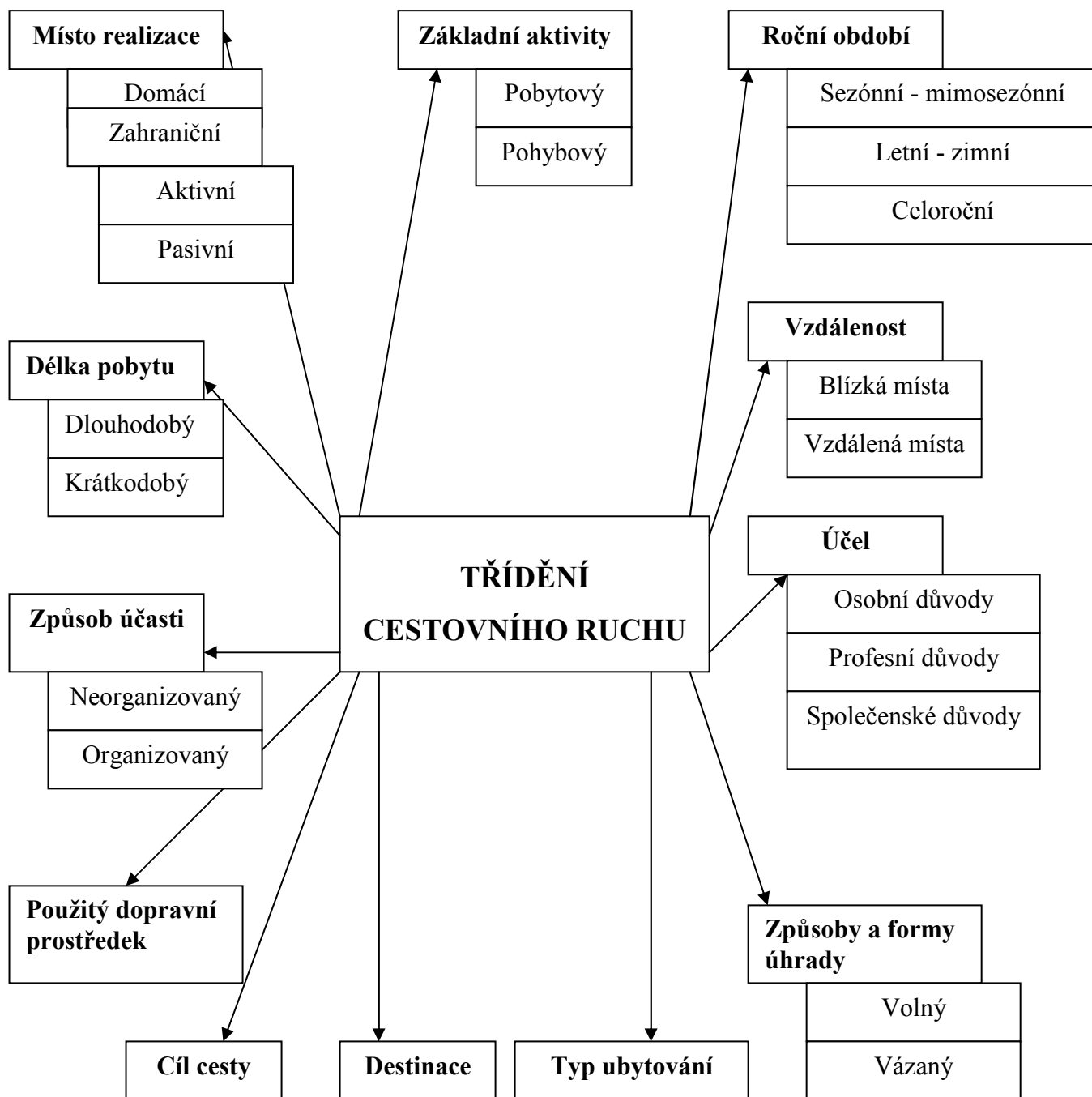
profesní zahrnující podnikatelské, obchodní služební cesty, účast na kongresech (kongresová turistika), účast na veletrzích a výstavách a incentivní (oceňující, odměňující, povzbuzující, pobídkový) cestovní ruch, který má zlepšit vztahy se zaměstnanci, případně se zákazníky,

politický cestovní ruch zahrnuje sjezdy, mítinky politických stran,

nákupní cestovní ruch, představující cesty za nákupy,

specifický jako je například turistika pro vozíčkáře (Foret, 2005).

Graf č. 2: Třídění cestovního ruchu

Zdroj: Hesková, 1997

3.2 Činitelé rozvoje a rozmístění cestovního ruchu

Činitelé rozvoje a rozmístění cestovního ruchu se z ekonomického i geografického hlediska dělí na:

1. činitele, které stimulují vznik cestovního ruchu ve funkci poptávky a klasifikují se jako selektivní (stimulační) faktory,
2. činitelé, které vytvářejí možnosti pro jeho lokalizaci ve vztahu nabídky teritoria a klasifikují se jako lokalizační podmínky,
3. činitelé, které umožňují faktickou realizaci se klasifikují jako realizační podmínky.

Jejich společným jmenovatelem je to, že se vždy projevují v prostorovém, uzemním uspořádání (*Hrala, 1997*).

3.2.1 Selektivní (stimulační) faktory

Mají primární postavení především v rozvoji cestovního ruchu. Jedině jejich prostřednictvím se mohou využít podmínky (předpoklady) pro cestovní ruch v konkrétních oblastech (střediscích).

Představují vesměs společenské reality a dělí se na:

- Objektivní faktory – základní politické reality světového charakteru i místního významu, vnitropolitická situace odvozená z politické struktury, ekonomické předpoklady (dosažená životní úroveň, fond volného času) atd.
- Subjektivní faktory – řada psychologických a dalších pohnutek ovlivněných kulturní úrovní obyvatel, reklamou, propagací apod.

3.2.2 Lokalizační faktory

Lokalizační podmínky cestovního ruchu mají ve vztahu k jeho rozvoji druhotný význam. Rozhodující postavení však zauímají při konkrétní lokalizaci (umístění) jeho realizace, bez ohledu na to, zda jsou přírodního či společenského charakteru. Rozhodují o funkčním využití konkrétní oblasti (střediska) cestovním ruchem z hlediska přírodních možností a charakteru

a kvalitě společenských podmínek či atraktivit. V souhrnu tvoří “fyzickou“ a objektivní základnu pro uspokojování poptávky a základní schéma pro územní uspořádání realizace cestovního ruchu ve vnitrostátním i mezinárodním měřítku. Mezi lokalizační faktory patří:

- Přírodní podmínky a atraktivita – klima, hydrologické poměry, reliéf, fauna, flóra, přírodní zvláštnosti, jejichž ojedinělost a exotika činí konkrétní oblast pro cestovní ruch přitažlivější.

- Společenské podmínky a atraktivita – uspokojují hlavně poptávku po poučení, vzdělání a zábavě. Charakteristickým rysem jejich rozjícenosti je značná územní koncentrace – převažuje bodové (střediskové) rozmístění.

- Kulturně historické památky – mají mezi společenskými podmínkami a atraktivitami největší význam. Jejich využití cestovním ruchem je dáno zvláštností, uměleckou a historickou hodnotou. Rozhodující význam mají jen ty nejproslulejší případně nejcenější, ostatní fungují většinou v postavení doplňujících atraktivit.

- Kulturní zařízení, kulturní a jiné akce – tvoří soubor atraktivit diferencovaného určení a funkce i významu pro cestovní ruch. Většina z nich vystupuje jako doplněk jiných památek.

3.2.3 Realizační faktory

Realizační faktory mají dominující postavení pro konečnou fázi uskutečňování různých forem cestovního ruchu; umožňují oblasti (střediska) cestovního ruchu dosáhnout (pomocí dopravy) a využít (prostřednictvím ubytovacích, stravovacích i jiných zařízení). Mezi nejdůležitější realizační faktory patří:

- Doprava – zajišťuje styk mezi výchozím místem účastníka a navštěvovanou oblastí (místem) a rozhoduje o využívání prostoru cestovním ruchem, vůči kterému vystupuje jako základní služba.

- Ubytovací a stravovací zařízení – tvoří podstatnou část materiální základny zabezpečující realizaci cestovního ruchu (*Hrala, 1999*).

3.3 Služby cestovního ruchu

Jednoznačnou definici pro tak heterogenní skupinu činností nelze jen tak jednoduše nalézt, proto se uvádí několik definic. Některé z nich se vztahují k oblasti ryzích služeb jako hlavní činnosti v podnikání, některé definují oblast služeb zákazníkům, která je úzce provázána s výrobou.

1. Poskytování nehmotných statků k uspokojování potřeb za úplatu. (rozdíl mezi výrobkem a službou)
2. Činnosti, výhody nebo uspokojení nabízené na prodej nebo poskytované v souvislosti s prodejem zboží
3. Z hlediska výrobního podniku jsou služby doplňkem nabídky jeho výrobků a vytvářejí jeho konkurenční výhodu či jedinečnost jeho nabídky.

Rozdílnost mezi nabídkou výrobků a služeb lze charakterizovat též na následujících faktorech:

A. Nehmotnost

Služba, jak z definic vyplývá, je komplexem určitých úkonů, které poskytovatel zákazníkům většinou nemůže předem demonstrovat, ani je před jejich poskytováním skladovat. Ke konzumaci služby dochází v okamžiku její „výroby“, z toho vyplývá od nehmotnosti odvozená charakteristika - neskladovatelnost.

B. Nedělitelnost

Jelikož se jedná o komplex úkonů, který až v celkovém souhrnu uspokojí potřebu zákazníka, je nutné předem se zákazníkem sjednat jeho individuální požadavky a ty se pak snažit co nejlépe splnit. Až po poskytnutí celé služby dochází u zákazníka k pocitu uspokojení a k vnímání užitku ze služby.

C. Neoddělitelnost od poskytovatele

Služba je vázána na schopnosti jejího poskytovatele, na jeho kapacity a hlavně na schopnosti spolupracovníků poskytovatele, kteří přicházejí do kontaktu se zákazníkem a službu přímo provádějí. Od těchto schopností poskytovatele se odvíjí kvalita provedené služby a též z dlouhodobějšího hlediska udržení úrovně poskytovaných služeb.

D. Pomíjivost

Z nehmotnosti služeb vyplývá též jejich pomíjivost, neboť po poskytnutí služby dochází k uspokojení zákazníka, které však po určité době odeznívá a zákazník službu požaduje opětovně. Pokud je služba poskytnuta kvalitně, zákazník se vrací, naopak nekvalitně poskytnutá služba zákazníka odradí od dalších pokusů kontaktovat daného poskytovatele (*Parmová, 2004*).

Nutno podotknout, že služby cestovního ruchu zahrnují i další aspekty vyplývající přímo z charakteru cestovního ruchu. Můžeme sem řadit např.: důraz na image, snadné napodobování služeb, krátká doba vystavení zákazníka působení služby, výrazný vliv psychiky a emocí, význam zprostředkovatelů, důraz na mimosezónní reklamu.

3.4 Marketing cestovního ruchu

Různé definice marketingu představují odlišné přístupy odborníků k jeho filozofii. Je definován mnoha způsoby, zdůrazňujícími odlišná stanoviska, což může být odrazem dosavadní nezralosti rozvíjejícího se oboru marketingu.

Překlad anglického slova marketing má různorodé vyjádření. Vzniklo od slova market, což znamená trh, proto se vztahuje na činnost a působení na trhu.

Philip Kotler (1994), americký vědec v tomto oboru, definuje marketing jako: Společenský a řídicí proces, jehož pomocí jednotlivci a skupiny získávají to, co chtějí a potřebují, prostřednictvím vytváření a výměny výrobků a hodnot s druhými.

Lewitt (1986) vidí roli marketingu takto: Poctivě a solidně pojatý marketing se snaží vytvořit hodnotné, uspokojivé zboží a služby, které zákazníci budou kupovat.

Tato definice je užitečná zdůrazněním potřeb a přání zákazníků jako ústředního zájmu marketingu. Jakmile jsou identifikovány, musí být splněny zbožím a službami tak, aby byl uspokojen zákazník i dodavatel (*Horner – Swarbrook, 2003*).

Přístup k marketingu cestovního ruchu je trochu jiný než marketing, který známe z oblasti hmotných produktů.

Klasické nástroje marketingového mixe, kterými jsou product (produkt), place (distribuce), promotion (komunikační mix) a price (cena), jsou ve sféře cestovního ruchu rozšířeny ještě o další 4 P, kterými jsou people (lidé), packaging (vytváření balíků a služeb), programming (programová specifikace balíků služeb) a partnership (spolupráce).

Produkt: Termín produkt se běžně užívá a s jeho definicí se můžeme setkat často. Žádná z mnoha existujících definic není přijímána univerzálně. Mnohé z nich byly odvozeny z výrobního sektoru průmyslu:

Produkt je cokoli, co lze nabídnout trhu k prozkoumání, získání, užívání nebo ke spotřebě a co může uspokojit nějakou potřebu nebo požadavek. Mohou to být hmotné předměty, služby, osoby, místa, organizace a myšlenky (*Kotler, 1994*).

V posledních letech rozvoj průmyslu služeb vedl ke vzniku nových pojetí produktu, která se vztahují ke skutečnosti, že produkt u většiny služeb je kombinací hmotného zboží a nehmotných služeb. Vznikl nový pojem „mix výrobek/služba“ a na jeho základě další definice:

Mix výrobek (produkt)/služba je soubor výrobků a služeb, jehož smyslem je uspokojení potřeb cílového trhu (*Renaghan, 1981*).

Produkt je všechno, jak výhodné, tak nevýhodné, co získáváme nějakou výměnou. Je to složitá kombinace hmotných a nehmotných prvků, včetně funkčních, sociálních a psychologických užitných hodnot. Produktem může být myšlenka, služba, zboží nebo jakákoli kombinace těchto tří kategorií (*Ding, Simkám, Pride a Ferrell, 1994*).

Definice opět zdůrazňuje hmotné a nehmotné prvky mixu výrobek/služba. Produkty cestovního ruchu, služeb pro využití volného času, ubytovacích a stravovacích služeb mají ve svém mixu výrobek/služba proměnlivý obsah hmotných a nehmotných prvků. Všechny služby se skládají z různých prvků vytvářejících souhrnnou položku, kterou kupuje zákazník.

Sasse, Olsen a Wyckoff (1978) vysvětlili pojem na příkladu drahé restaurace, kde jsou nabízeny zboží a služby, které definovali takto:

- hmotné položky (např. jídlo, nápoje),
- smyslové požítky neboli explicitní služby (např. chuť, vůně, obsluha),
- psychologické hodnoty neboli implicitní služby (např. komfort, známka postavení).

Produkty cestovního ruchu, služeb pro využití volného času, ubytovacích a stravovacích služeb mají ve svém mixu výrobek/služba proměnlivý obsah hmotných a nehmotných prvků.

Price (cena): Cenová politika je nepochybně základem úspěšného marketingu jakýchkoli výrobků nebo služeb. Ceny, které organizace požaduje za své výrobky nebo služby, musí být vyvážené tak, aby zákazníci byli ochotni je platit a organizace dosahovala zisku. Dokonce i pro organizace, které neusilují o vytváření zisku, je tvorba cen výrobků a služeb klíčem vytvářejícím poptávku.

Cena je rozhodujícím prvkem marketingového mixu, protože pro organizaci vytvářející zisk je v přímém vztahu s celkovými výnosy a dosahovaným ziskem.

Place (místo): Místo je zcela nepochybně rozhodujícím aspektem marketingu, protože zákazníkům se může líbit nějaký produkt a mohou být ochotni za něj platit, ale aby mohli kupovat, musí jim být dostupný.

Distribuce produktů cestovního ruchu, služeb pro využití volného času, ubytovacích a stravovacích služeb má dvě formy:

- přímo od producenta k zákazníkovi,
- nepřímo od producenta k zákazníkovi přes jednoho nebo více zprostředkovatelů.

Promotion (marketingová komunikace): Efektivní komunikace s cílovými zákazníky se děje řadou metod, které se v souhrnu nazývají marketingová komunikace. Úlohou propagace v řízení cestovního ruchu, služeb pro využití volného času, ubytovacích a stravovacích služeb se zabývají propagační techniky. Mezi které patří: reklama, brožury (katalogy), média (sdělovací prostředky) a public relations, propagace prodeje, osobní prodej, zasílání propagačních materiálů možným zájemcům, sponzorování, reklama v místě prodeje (*Horner - Swarbrook, 1996*).

V cestovním ruchu je vhodná při oslovování potencionálních hostů spolupráce různých subjektů (společnou reklamou, tvorbou propagačních materiálů, účastí na veletrzích, společné akce atd.). Výsledkem spolupráce je nejen úspora nákladů všech zúčastněných subjektů nabídky, ale i společná tvorba odpovídající image (*Hrabánková, Hájek, 2002*).

People (lidé): Tato část marketingového mixu je velmi významná pro všechny obory cestovního ruchu. Člověk vystupuje ve dvou podobách, a to jako zaměstnanec a jako zákazník (klient).

Při výběru pracovníků je nutné si uvědomit, že z důvodu nehmotnosti služby se stává zaměstnanec součástí nabízené služby. Pro úspěšnou realizaci je rozhodující jak kvalita služby, tak způsob chování pracovníků (mnohdy je chování pracovníků ještě důležitější, než kvalita služby samotné).

Spotřebitelský pohled je důležitý z hlediska tvorby zákaznického mixu. Především u hromadného cestovního ruchu je citlivou záležitostí. Provedení marketingové segmentace může pomoci k optimalizaci nabídky zaměřené na jednotlivé skupiny zákazníků.

Packaging (tvorba balíků služeb): Nabídka balíku služeb znamená komplectaci poskytovaných zájezdů a jejich programovou orientaci. Tvorba „balíku“ zohledňuje individuální přání zákazníka, specifických zákaznických segmentů, pomáhá firmám zmírňovat výkyvy v nabídce a poptávce po službách. Příklady balíků služeb: motivační zájezdy (incentivní turistika), rodinná dovolená, zájezdy pro seniory, horolezecké túry, okružní jízdy, lodní zájezdy.

Partnership (spolupráce): V produktech cestovního ruchu bez vzájemné spolupráce organizací by nebylo možné realizovat některé typy produktů na trhu (například tvorba zájezdu, služby hotelových rezortů). Typy kooperací mohou být ve formě horizontální a vertikální.

Horizontální spolupráce firem představuje spolupráci ve stejné úrovni logistického pohybu produktů v určité oblasti (např. kooperace poskytovatele ubytovacího zařízení a poskytovatele sportovních služeb). Cílem je zvýšit atraktivitu místa realizace služeb, zvýšit prodej, případně snížit náklady.

Vertikální kooperace sleduje logistický pohyb produktů na principu dodavatel – odběratel. Příkladem vertikálních typů kooperací je franchising. Tento typ kooperace nerozšířen v cestovním ruchu v oblasti ubytovacích služeb, rychlého stravování, půjčoven automobilů apod.

Programming (tvorby programů): Úzce navazuje na tvorbu balíku služeb. Nástroje jsou propojené, mají za cíl vyvolat zájem o mimosezonní období u zákazníků (nabídka jazykových a manažerských kurzů), kdy účastníkům ve střediscích cestovního ruchu je poskytován další

servis. Ne vždy je program vázán na balík služeb, např. večírky pro fotbalové fanoušky, pivní slavnosti. Tvorba balíku služeb a programování mají za cíl – eliminovat působení faktoru času a místa, zlepšovat rentabilitu poskytovaných služeb, využívat segmentační strategii, iniciovat kooperaci subjektů (*Hesková, 2006*).

3.5 Marketingový výzkum

V éře takzvaného marketingu na zákazníka by marketingový výzkum samozřejmě měl být nejaktuálnější otázkou. Marketingový výzkum je v současnosti obzvláště důležitý pro sektory cestovního ruchu, služeb pro využití volného času a ubytovacích a stravovacích služeb, protože v těchto třech oblastech je relativně málo rozvinutý.

Poměrně důležité je rozlišení mezi marketingovým výzkumem a výzkumem trhu. Marketingový výzkum je precizní, úžeji soustředěná činnost s jediným cílem poskytnout údaje, které pomohou zlepšit efektivitu marketingu organizace. Naproti tomu výzkum trhu je aktivita širšího rozsahu, jejímž hlavním cílem je shromažďovat údaje o trhu. První z nich se používá častěji, ale pracovníci marketingu považují výzkum trhu rovněž za cenný zdroj informací. Často jim pomáhá zformulovat cíle a obsah marketingových projektů.

Účelem marketingového výzkumu je umožnit organizaci zhodnotit svoji současnou výkonnost, identifikovat příležitosti a vyvíjet produkty a komunikaci, které pomohou využít zjištěných příležitostí. Jinými slovy jde o zlepšování efektivitu marketingu organizace.

Obvykle rozlišujeme dva typy marketingového výzkumu, a to:

- Kvantitativní výzkum, jinými slovy fakta a čísla. To znamená faktické údaje o vlastnostech trhu spolu se statistickými údaji o výkonnosti organizace včetně objemu prodeje a podílu na trhu.
- Kvalitativní výzkum, který se převážně soustřeďuje na dojmy, názory a postoje zákazníků týkající se organizace, jejich produktů a jejich konkurentů.

Tradičně je snadnější a levnější shromažďovat statistické údaje než údaje kvalitativní. Snadnější proto, že lze jednodušeji spočítat, kolik se prodalo produktů, než zjistit, proč je zákazníci kupují. Levnější proto, že kvalitativní výzkum vyžaduje dlouhé a důkladné pohovory prováděné zkušenými tazateli, zatímco ke shromažďování kvantitativních údajů stačí jednoduché dotazníky, o které se může postarat i méně kvalifikovaný personál.

Údaje výzkumu se obecně sestavují z dvou hlavních zdrojů:

- původní prvotní výzkum, shromažďující nové údaje, které nejsou dostupné nikde jinde. Ten mohou používat například organizace, hotelové řetězce nebo aerolinie, které chtějí testovat postoje zákazníků ke svým produktům;
- interpretace údajů sekundárního výzkumu, které byly získány dříve a jsou dostupné organizaci. Tak firma, která se pokouší založit novou návštěvnickou atraktivitu, může využít sekundární údaje pro zjištění, zda pro její atraktivitu existuje životaschopný trh (*Horner - Swarbrook., 1996*).

3.6 Destinační management a marketing

Představuje soubor činností na vybraných úrovních řízení a koordinace, strategické plánování, různé formy spolupráce na úrovni mikroregionů a regionů, využívání podpůrných fondů. Cestovní ruch v mnoha destinacích se může stát nosným prvkem rozvoje nebo jedním z jeho významných prvků. Z pohledu destinačního managementu je cestovní ruch společně s dalšími aktivitami součástí jednoho komplexního produktu, tedy produktu, který tvoří a představuje celá destinace (oblast region). Výsledný destinační produkt není finálním dílem jednoho subjektu, ale zahrnuje celou řadu participujících subjektů.

Region je obvykle vymezen jako územní celek vyznačující se společnou úrovní výskytu určitých znaků (atributů) nebo společenskými procesy (vazbami) Turistické regiony (regiony cestovního ruchu) jsou jedním z typů regionů. Jde o oblasti, pro něž je typický určitý druh cestovního ruchu, který jednotlivé prvky dané oblasti spojuje a sjednocuje; zároveň je odlišuje od ostatních regionů. Základem je existence produktů a souboru nabídky kladů realizace cestovního ruchu.

Marketingové turistické regiony- hlavním kritériem pro rozdělení vychází z organizačně-ekonomických vazeb. Hranice nejsou pevně vymezeny.

Destinace je geografický prostor, který host volí jako cíl účasti na cestovním ruchu. Destinace zahrnuje komplex služeb pro potřeby cestovního ruchu. Obecně je chápána jako směrování, cíl cesty, místo navštívené účastníkem cestovního ruchu. Termín je využíván v různém pojetí a nemusí souviset pouze s cestovním ruchem.

Destinace cestovního ruchu podle World Tourism Organisation je definován „jako místo s vhodnými atraktivitami ve spojitosti se zařízeními službami cestovního ruchu, které si účastník cestovního ruchu nebo skupina zvolil za návštěvu“. Z této definice vyplývá, že

pojem destinace cestovního ruchu může představovat cílové místo cestovního ruchu, ale i produkt cestovního ruchu spojený s daným místem.

Spolupráce (kooperace) v rámci destinace je v marketingu cestovního ruchu jedním z nástrojů spolupráce podnikatelů, místní komunity a místní samosprávy v destinaci při vytváření regionálního produktu a jeho promotion, spolupráce podnikatelů při realizaci balíků služeb apod. Je jedním z důležitých přístupů při realizaci udržitelného rozvoje cestovního ruchu v rámci spolupráce podnikatelů, místní komunity, místní samosprávy, státní administrativy, asociací a zájmových skupin. Spolupráce je podmínkou pro dosahování synergických efektů.

Managmentem destinací je označován proces vytváření a řízení silných, tržně orientovaných a systémově řízených jednotek – destinací. Destinační management je souborem řídicích opatření a nástrojů, které jsou využívány pro oblasti plánování, organizování, promotion a rozhodovací procesy.

Základní okruhy činností řešené destinačním managementem jsou následující:

1. Rozvoj v souladu s trvalou udržitelností životního prostředí (např. s lokální Agendou 21).
2. Vytyčování ekonomických cílů (např. z oblasti daní a místních poplatků, podpora malého a středního podnikání, stimulace investic do infrastruktury).
3. Sociálně – kulturní sféra (tvorba pracovních míst, zvyšování vybavenosti sídel, udržování kulturních tradic, historie, tradice řemesel).
4. Vnitřní a vnější komunikace organizovaná destinačním managementem.

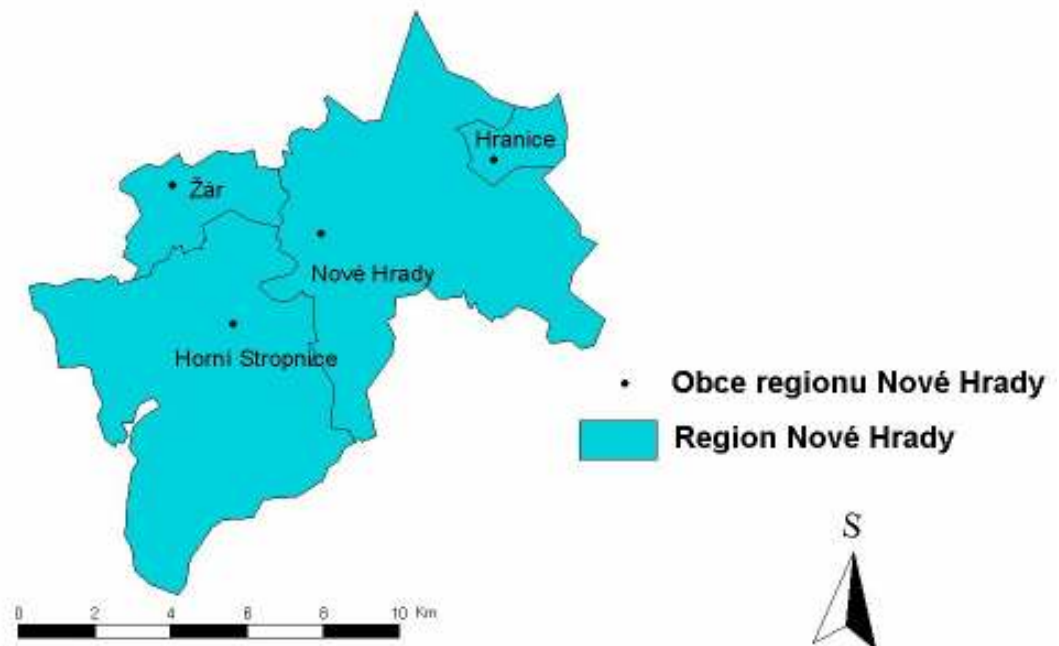
Praxe vyspělých destinací cestovního ruchu ukazuje, že management destinací je účinným prostředkem pro možnost existence malých a středních podniků (*Hesková, 2006*).

4. VYMEZENÍ REGIONU NOVÉ HRADY

Regionem rozumíme územní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, obcí nebo sdružení obcí, jehož rozvoj je podporován dle zákona. Celé území České republiky je od 1. ledna 2000 rozděleno na 14 krajů a 77 okresů. Existuje také rozdělení České republiky pomocí NUTS ("La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques"). Územní jednotka je základním systematickým a závazným nástrojem zejména pro statistické účely a pro poskytování statistických informací Evropské unii v rámci čerpání prostředků ze strukturálních fondů (podpůrných programů) EU. Jednotka NUTS I. zahrnuje celé území České republiky, statistické územní jednotky NUTS II. jsou tvořeny jednou až třemi jednotkami NUTS III, které odpovídají jednotlivým krajům. Jednotky NUTS II byly vytvořeny pro potřeby spojené s koordinací a realizací politiky hospodářské a sociální soudržnosti zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, a jsou označovány jako regiony soudržnosti (*zákon č 248/2000 Sb*).

Region Nové Hradý je vymezený územní působností pověřeného městského úřadu Nové Hradý. Je tvořen čtyřmi obcemi: Nové Hradý, Horní Stropnice, Žár a Hranice u Nových Hradů. Dominantní postavení v regionu má město Nové Hradý, které nabízí kulturní, sportovní vyžití a širokou síť služeb.

Mapa č. 1: Vymezení regionu Nové Hradý dle MÚ Nové Hradý v roce 2006

Zdroj: Arcdata s.r.o Praha 1999

Vypracoval: P. Klimeš 2006

4.1 Charakteristika regionu

Region Nové Hrady se nachází v nejjižnější části Jihočeského kraje, při hranicích s Rakouskem. Jedná se o relativně málo exponovanou oblast. Není součástí žádné ze sídelních aglomerací, ani důležitým dopravním uzlem, či známým rekreačním střediskem. Polohu regionu můžeme označit z hlediska celé České republiky za periferní. Jen velmi málo regionů v Čechách je natolik vzdáleno od Pražské aglomerace (tedy hlavního jádra koncentrace sociálně ekonomických aktivit a nejdůležitějšího rozvojového pólu České republiky) jako region Nové Hrady. Na straně druhé dává tato poloha i významné výhody spojené s atraktivitou pro cestovní ruch. Region má dobré předpoklady pro plnění některých funkcí, jejichž význam se v rámci společenského vývoje zvyšuje. Jde např. o skloubení funkce zemědělské s funkcí krajinářsko-ekologickou či rekreační, o vlastní rekreační funkci včetně agroturistiky a cykloturistiky apod. Všechna přilehlá sousední území jsou tradičními turistickými oblastmi s vysokou frekvencí domácího i mezinárodního cestovního ruchu, která mohou významně ovlivňovat i návštěvnost regionu Nové Hrady.

Zkoumaný region je tvořen čtyřmi obcemi, jejichž centrem je město Nové Hrady. Další obce v regionu jsou Horní Stropnice, Hranice u Nových Hradů a Žár.

Tab. č. 1: Přehled základních údajů obcí oblasti

Obec	Kód ZUJ	Počet částí	Katastrální výměra v km ²	Počet obyvatel, z toho v produktivním věku	hustota zalidnění v obyv./km ²
Nové Hrady	544868	7	79,62	2588/1723	33
Horní Stropnice	544515	12	79,97	1561/1037	20
Hranice	544540	2	6,91	243/148	35
Žár	545376	3	15,08	336/227	22

Zdroj: Malý lexikon obcí ČR 2004,2004

Vypracoval: P. Klimeš 2006

Významnějšími sídly jsou pak Byňov, Hojná Voda a Rychnov u Nových Hradů. Celkem se v regionu nachází 24 sídel, převážná většina z nich má méně než 100 obyvatel.

4.1.2 Charakteristika regionu dle geomorfologie

Území regionu vzniklo, jako součást Novohradských hor, v druhohorách a paleogénu, vyklenutím zarovnaného povrchu České vysočiny a jeho následným rozlámáním v jednotlivé kry vlivem saxonských tektonických pohybů v souvislosti s horotvorným pochodem alpsko-karpatským. Podle geomorfologického členění České republiky náleží zkoumaný region převážně provincii Česká vysočina, subprovincii Šumavská soustava (oblast Šumavská hornatina, celky Novohradské hory a Novohradské podhůří). Novohradské hory tvoří jižní hranici s Rakouskem, kam zasahují svou větší částí. Nejvyšší kvótou na české straně je Kamenec (1072 m n. m.), nejvyšším vrcholem Novohradských hor, respektive Weinsberger Waldu je rakouský Viehberg (1112 m n. m.) (Kolektiv autorů, 2006).

4.1.3 Charakteristika regionu dle klimatu

Klimatické podmínky oblasti jsou rozmanité, utváření zdejšího klimatu samozřejmě závisí na makroklimatických faktorech (např. zeměpisná šířka, vzdálenost od oceánů), ale také na mikroklimatických, lokálně specifických faktorech (přítomnost horských systémů, nadmořská výška, sklon reliéfu, oslunění, vegetační kryt apod.). Region leží v oblasti přechodného pásnu středoevropského typu s vyváženým vlivem pevniny a oceánu. Podle klimatické klasifikace České republiky náleží do chladné a mírně teplé klimatické oblasti. Pro region je tedy charakteristické krátké, mírně chladné a mírně suché léto, mírné jaro a podzim, normálně dlouhá, mírná až mírně chladná a suchá zima s normálním trváním sněhové pokrývky. Roční srážkové úhrny se pohybují kolem 800 mm. Průměrná roční teplota je obvykle kolem 7°C a mrazových dnů je 130-150. Na Novohradsku převládá jihozápadní až západní směr proudění větru (Kolektiv autorů, 2006).

Tab. č. 2: průměrné klimatické charakteristiky regionu

Klimatická oblast	CH 7
počet letních dnů	10-30
počet dnů s teplotou 10 °C a více	120- 140
počet mrazových dnů	130-150
počet ledových dnů	50-60
průměrná teplota v lednu v °C	-3, -4
průměrná teplota v červenci v °C	15-16
průměrná teplota v dubnu v °C	4-6
průměrná teplota v říjnu v °C	6-7
počet dní se srážkami 1mm a více	100-110
srážkový úhrn v mm ve vegetačním období	500-600
srážkový úhrn v mm v zimním období	300-400
počet dnů se sněhovou pokrývkou	100-120
počet zamračených dnů	150-160
počet jasných dnů	40-50

Zdroj: Quitt, 1975

Vypracoval: P. Klimeš 2005

Důležitým činitelem v oblasti Novohradských hor je nadmořská výška a reliéfní členitost. S rostoucí nadmořskou výškou ubývá zřetelně teploty a přibývá srážek, takže níže položené oblasti vrchovin a pahorkatin jsou obecně teplejší a sušší než vlastní horské části Novohradských hor.

5. CESTOVNÍ RUCH A JEHO VLIV NA ROZVOJ REGIONU NOVÉ HRADY

Jedním z velice aktivních hospodářských odvětví je cestovní ruch, snažící se využívat hodnoty tohoto krásného kraje a přiblížit je lidem, kteří přicházejí odjinud. Cestovní ruch začíná být pro toto území prvořadě významný a pro jeho obyvatele je jednou z největších alternativ obživy. Hodnota potenciálu cestovního ruchu regionu je veliká, avšak závisí právě na místních obyvatelích, kdy a jak se tento potenciál naučí (v intencích trvale udržitelného rozvoje) optimálně využívat ve svůj prospěch.

Region Nové Hradý tvoří jihovýchodní část jižních Čech, které představují jednu z turisticky nejpřitažlivějších částí České republiky. Poloha regionu na dopravních komunikacích mezi jižní a severní Evropou spolu s vyvážeností přírodních a společenských atraktivit jsou zde hlavními potenciály cestovního ruchu. Sousedství s Rakouskem zastupitelstvo města Nové Hradý náležitě využilo prosazením otevření nového hraničního přechodu. Tento turistický přechod (pro pěší, cyklisty, motocykly a osobní automobily) mezi Novými Hradý a Pyhrabrúckem byl otevřen 31.1.2000. Přechod zde ovšem existoval již od 13. století, zrušen byl po druhé světové válce. Bývalý okres České Budějovice byl proto donedávna jediným hraničním okresem bez hraničního přechodu. Turistický ruch by díky tomuto přechodu mohl značně zesílit a přinést nemalé finanční zisky do regionu, nehledě na rozvoj služeb, podnikání a potažmo i snížení nezaměstnanosti.

Plánovitě využívání turistické atraktivity v dobách socialismu vytvořilo z jižních Čech tradiční destinaci domácího cestovního ruchu s orientací na letní rekreaci a ta zde dodnes převládá. S rozvojem infrastruktury služeb, nových technologií, nových metod řízení a financování postupně přichází další rozvoj cestovního ruchu (kolektiv autorů, 2006).

Celý turistický rok lze rozdělit na 2 sezony. Letní sezona, která má vrchol o prázdninách a vyznačuje se vysokými teplotami a příjemným počasím, je u většiny lidí oblíbenější než sezona zimní. A to hlavně proto, že v letní sezoně je nabídka aktivit daleko širší než v sezoně zimní a lidé ji také využívají více k dovolené. V rámci spolupráce obcí se v regionu koná každoročně mnoho akcí regionálního charakteru (sportovní i kulturní). Převážná většina z nich se odehrává v letním období, kdy oblast navštěvuje mnoho turistů. Jde o hudební a divadelní představení, výstavy, trhy, ukázky řemesel, historická představení, plesy a další akce. Ze sportovních klání jsou to turnaje v kopané, soutěže mezi školami, turistické pochody atd. Mnoho akcí organizují církevní spolky a propůjčují jim i své prostory.

Zimní sezona je v podstatě závislá na dostatku sněhu a je spojena především s lyžováním, většina památek je také pro nezáměr turistů v zimě zavřena. Tak je tomu i ve zkoumaném regionu, který se stává cílem turistů především v letní sezoně. Za velmi důležité považují, že v regionu funguje Kulturní a informační centrum, které je k dispozici nejen turistům.

5.1 Kulturní a informační centrum

Toto centrum se nachází přímo v budově radnice na náměstí v Nových Hradech a funguje zde již 9 let. Poskytuje nepřehledné množství informací nejen o Novohradsku, vydává různé propagační materiály, zajišťuje příjezd a program turistů v Nových Hradech, v zimě prodává skipasy zájemcům o lyžování v rakouských lyžařských střediscích. Jeho provozní doba je v květnu a v září od pondělí do pátku od 9. 00 do 16. 00 hodin, sobota a neděle od 9.00 do 17.00 a v říjnu až v dubnu od pondělí do pátku od 9. 00 do 16. 00 hodin, v červnu až v srpnu denně od 9.00 do 17.00, a v říjnu až v dubnu jen ve všední dny od 9.00 do 16.00 (*KIC, 22. 11. 2006*).

5.1.1 Přeshraniční impulsní centrum

Součástí Kulturního a informačního centra je Přeshraniční impulsní centrum. Toto centrum se sídlem v Nových Hradech začalo v regionu působit díky fondu Phare CBC od ledna 2004. Centrum nabízí podněty a podporu při realizaci přeshraničních projektů a každodenních aktivit. Úkoly impulsních center jsou v podstatě identické s úkoly Euroregionu Silva Nortica. Jejich oblast vlivu ale zahrnuje menší území a s tím spojené konkrétní problémy. Každé centrum úzce spolupracuje se svým partnerem na druhé straně hranice.

Podél severní hranice Rakouska vzniklo již deset impulsních center. Partnerem Přeshraničního impulsního centra v Nových Hradech je impulsní centrum Region Weitra tzv. "GIZ Region Weitra". Toto centrum vykonává svou činnost pro mikroregion nazvaný "Lainsitztal" (název dle řeky Lužnice), který sdružuje šest obcí - Bad Grosspertholz, Grossschonau, Moorbad Harbach, St. Martin, Unserfrau-Altweitra a Weitra. Region se rozprostírá kolem města Weitra, nachází se na jižní části gmündského okresu, sousedí

s Českem, s okresem Zwettl a se spolkovou zemí Horní Rakousy (*propagační materiál, Přeshraniční impulsní centrum 2006*).

5.1.1.1 Služby Přeshraničního impulsního centra

Hlavní činnost Přeshraničního impulsního centra lze rozdělit do tří hlavních kategorií:

- vyhledává vhodné a ochotné přeshraniční subjekty pro spolupráci např. partnerství škol, obcí, spolků,
- pomáhá při navazování a uskutečňování kontaktů např. společné koncerty chrámových sborů, společné sportovní akce, výměnné pobyty dětí,
- informuje o regionech na obou stranách hranice např. v místních zpravodajích, v regionálních mediích, na webových stránkách (*propagační materiál, Přeshraniční impulsní centrum, 2006*).

6. PŘEDPOKLADY CESTOVNÍHO RUCHU V REGIONU NOVÉ HRADY

Stupeň rozvoje cestovního ruchu byl v regionu na konci roku 1989 velice nízký. Území bylo izolováno střeženým hraničním pásmem s Rakouskem tak, že se stalo takřka vysídlenou periferní oblastí. Rozsáhlý potenciál přírodních i společenských atraktivit nebyl téměř vůbec využíván a infrastruktura služeb cestovního ruchu byla záměrně potlačována. V současnosti je naopak aktivace tohoto zachovalého potenciálu velice efektivní a dynamická.

6.1 Lokalizační předpoklady cestovního ruchu regionu Nové Hradý

Mezi lokalizační předpoklady patří přírodní předpoklady spolu s kulturně-historickými předpoklady. Krajina disponuje vysokým potenciálem cestovního ruchu, který zde vytvořila příroda a člověk a který se zde vyskytuje téměř v dokonalé harmonii.

6.1.1 Přírodní předpoklady

Prostředí umožňuje regeneraci fyzických i duševních sil, neboť přináší změny životních stereotypů civilizované společnosti.

Pro cestovní ruch je vhodný reliéf s větší členitostí. Pro pěší turistiku jsou optimální sklony do 10 %. Zimní sporty využívají v našich podmínkách převážně severní svahy a vyhovují jim větší sklony (*Mirvald, 1996*). U cykloturistiky jsou rovněž vhodné sklony trati do 10 %, ale pokud se jedná o sportovní cyklistiku je třeba sklonů strmějších.

Na Novohradsku je patrná dominantna přírodního potenciálu založeného na atraktivitě členitého reliéfu Novohradských hor. Vysoký stupeň atraktivity má i nenarušené životní prostředí vyplývající z nízké intenzity návštěvnosti v minulých letech.

Region je vhodnou oblastí pro cykloturistiku. Pro rozvoj cykloturistiky v regionu je významná jejich třicetikilometrová vzdálenost (či respektive blízkost) od Českých Budějovic.

Kromě příznivých faktorů existují pro cyklistiku také omezení. Příroda a krajina Novohradských hor je chráněna několika stupni ochrany – od mnoha maloplošných chráněných území (Žofínský prales), po ptačí oblast Natura 2000. V současné době je zcela

legální pohyb cyklistů pouze po značených trasách, po ostatních lesních cestách v horách je tolerován.

Přestože jsou Novohradské hory vhodným místem pro cyklistiku, chybí zde veřejná tábořiště, kempy, úschovny kol.

V regionu je několik velmi zajímavých cyklotras, ale bohužel zde není ani jedna cyklostezka (zvláštní komunikace výhradně pro cyklisty). Rostoucí provoz motorových vozidel na straně jedné a přibývání cyklistů, pěších turistů na straně druhé, však ukazuje, že alespoň na některých místech je jejich budování potřebné.

Období bezprostředně po pádu železné opony přineslo znovuobjevení míst, která byla dlouhou řadu let nepřístupná. Zároveň v této oblasti vzniklo mnoho nových naučných stezek, které nás zvou k poznání jedinečných přírodních i kulturních hodnot. V regionu Nové Hradky se o vybudování naučných stezek zasloužila Novohradská občanská společnost za podpory fondu Phare a přilehlých obcí.

6.1.2 Kulturně-historické předpoklady

Historické památky mohou, přestože jsou většinou v zimní sezoně zavřeny, zaujmout návštěvníky a být tak dobrým důvodem pro jejich další návštěvu. Některé památky (např. zámek či klášter řádu Servitů) mají dvojí využití, kromě možnosti prohlédnout si je, nabízí také ubytování a pořádání různých kongresů a konferencí.

6.1.2.1 Hrad

Mezi nejvýznamnější památky v regionu patří hrad ze třináctého století. Jedná se o ojedinělý průchozí hrad se dvěma branami, chráněný mohutným vyzděným příkopem s padacími mosty. Roku 1341 hrad udělil Jan Lucemburský v manství Vilémovi z Landštejna. Panství v roce 1358 koupili bratři Petr, Oldřich a Jan z Rožmberka. Po vymření této větve Vítkovců se panství na počátku 14. století dostalo do držení pánů z Landštejna. V roce 1425 byl hrad i s městem dobyt a vypálen husity, další pohromu přinesla panství roku 1467 vojska Zdeňka ze Šternberka. Těžce poškozený hrad byl postupně přestavován. V roce 1573 byl hrad při silné bouři zapálen bleskem a výbuch prachu, který byl uskladněný ve velké věži, těžce poškodil hradní budovy. Od roku 1620 patří rodu Buquoyů (*Kočárek, 1992*).

Obr. č. 1: Hrad

Zdroj: P. Klimeš, 2006

V průběhu první poloviny 19. století byl hrad opravován a v roce 1842 bylo ve vstupní věži zřízeno rodové muzeum, připomínající vojenskou slávu zakladatele české větve rodu Buquoyů – císařského generalissima Karla Bonaventury. Hrad byl od roku 1985 do roku 2000 rekonstruován, nyní je opět přístupná veřejnosti rozsáhlá expozice a v hradních prostorách jsou pořádány různé kulturní a společenské akce (*Koblasa, 1997*).

6.1.2.2 Klášterní kostel svatého Petra a Pavla

Připomíná se v roce 1284 jako farní. Roku 1467 zcela vyhořel a v roce 1500 započala stavba nového kostela, která se protáhla až do roku 1590. Zevnějšek kostela se zachoval až na menší změny na věži. Věž byla roku 1607 zasažena bleskem. Tehdy byla zvýšena o poschodí a ukončena lucernou v renesančním slohu, jak je patrné z podobizny zakladatele kláštera Ferdinanda Buquoye dochované v Rožmberku. Roku 1726 dostala věž dnešní barokní osmistrannou cibulovitou bání.

Obr. č. 2: Klášterní kostel svatého Petra a Pavla

Zdroj: P. Klimeš, 2006

V roce 1677 byl v Nových Hradech založen klášter řádu servitů, se kterým byly spojeny i některé změny uvnitř kostela. Nová sakristie a nad ní oratoř tvoří organický článek klášterní budovy a kostel dostal vnitřní vybavení ve slohu raného baroka. Hlavní oltář a oba postranní oltáře u triumfálního oblouku jsou z roku 1678. Místra neznáme, ale stejný oltář najdeme v kostele sv. Bartoloměje v Pelhřimově. Obraz na hlavním oltáři znázorňuje seslání Ducha svatého. Nad ním je obraz milánského kardinála Karla Boromejského, jenž zemřel roku 1584 a byl roku 1610 prohlášen světcem. V horní části oltáře je socha svatého Václava se svatými Zikmundem a Vojtěchem. Po stranách oltáře jsou v nadživotní velikosti sochy patronů kostela, sv. Petra a Pavla. Události z jejich života znázorňují reliéfy na podstavci oltáře: anděl vysvobozuje Petra z vězení a Pavel je v koši spouštěn z hradeb Damašku, aby unikl smrti. Roku 1864 byla A. Schodkem, A. Fuhrerem a bratry Schattauery vykonána rozsáhlá oprava interiéru. V kostele je dochováno i několik náhrobních kamenů z 16.-18. století, původně zde bývala i Buquoyská hrobka (*Kovář, 1999*).

6.1.2.3 Zámek

Mezi významné památky patří také zámek s parkem a kaplí svatého Jana Nepomuckého. Trojkřídový empírový objekt byl postaven mezi lety 1801 – 1810 podle projektu F. Werschafelda. Zámek v Nových Hradech je součástí skupiny aristokratických sídel, jež byly

budovány na novohradském panství v průběhu vlády šlechtického rodu Buquoyů. Zámek tvoří trojkřídlý dvoupatrový podkovovitý komplex, ke kterému jsou na obou bocích připojeny krytým průjezdem přístavky. Budova je hlavním průčelím orientována k jihu, je dělena jedenácti okenními osami. V prvním patře je terasa, na níž vede otevřené kamenné schodiště. Mnohem bohatší severní strana s dvouramenným schodištěm a balustrádou je obrácena do navazujícího zámeckého parku.

Z vnitřního vybavení zámku se do dnešní doby zachovala dispozice Zrcadlového sálu, zámeckého divadla s hledištěm pro 230 osob a zejména Modrého pavilonu, velkého okrouhlého prostoru o průměru 10 metrů, který prostupuje prvním i druhým patrem. Úprava stěn i stropu této místnosti látkovými tapetami s modrobílými pruhy vyvolává dojem vojenského stanu.

Obr. č. 3: Zámek v Nových Hradech

Zdroj: P. Klimeš, 2006

Zámek byl v době svého vzniku velmi dovedně zakomponován do přírodního okolí. Z jižní strany na něj navazovala tzv. Jánská louka, která byla později rozdělena silnicí a autobusovým nádražím. Severní průčelí je obráceno do rozsáhlého zámeckého parku s jezírkem.

V zámku se nejdříve nacházel cenný rokokový a empírový nábytek, lovecké trofeje a obrazy. V současné době sídlí v zámecké budově Akademie věd České republiky a Jihočeská univerzita. K zámku patří rozsáhlý park, v němž původně stály skleníky, různé

zahradní domky a dokonce i skupina dřevěných staveb připomínající skotskou vesnici (Kovář, 1999).

6.1.2.4 Klášter řádu Servitů Nové Hradky

Pro řád Servitů, který přišel do Nových Hradů roku 1677, nechal Ferdinand Buquoy v letech 1678-1685 vybudovat v sousedství kostela barokní klášterní budovu.

Slavnostní položení základního kamene se událo 27. května 1678. V dubnu 1680 se začaly stavět zdi kláštera, v následujícím roce už probíhaly práce na vnitřku budovy a v září se mohli řeholníci již nastěhovat. Stavba je čtyřúhelníková, tři strany tvoří chodby a celý řeholníků, čtvrtá, paralelní se sousedním kostelem sv. Petra a Pavla, je spojovací chodba. Uprostřed mezi ambity je rajský dvůr, z jižní strany přiléhá k budově klášterní zahrada, vklíněná mezi staré městské hradby.

V roce 1893 zřídila hraběnka Filipina Buquoyová v Nových Hradech dětský domov, na vlastní náklady dala postavit pro tento účel dům a jeho správu svěřila do péče sestrám řádu servitek – mantelatek.

Po roce 1989 se duchovní a náboženský život v Nových Hradech začíná pomalu obnovovat. Zpustošený objekt kláštera byl nákladem více než 50 miliónů korun zrekonstruován a 18. září 1994 byla část kláštera slavnostně vysvěcena a mohli sem přijít bratři servité z několika zemí.

Obr. č. 4: Klášter řádu Servitů

Zdroj: P. Klimeš, 2006

V letech 1992-1996 prošel celkovou rekonstrukcí. Dnes klášter nabízí široké možnosti v oblasti kongresové a konferenční turistiky. Nabízí zhruba 80 míst ve dvou až šestilůžkových pokojích. V případě pořádání duchovních cvičení, seminářů, konferencí a podobných akcí je možno pronajmout refektář, společenskou místnost a učebnu. Klášter neprovozuje vlastní restaurační zařízení, ale v případě zájmu je možno se stravovat z klášterní soukromé kuchyně.

Snaží se o vytvoření co nejlepších podmínek pro tento druh cestovního ruchu a úzce spolupracuje se zámek v Nových Hradech, kde se převážně konference a kongresy konají.

6.1.2.5 Terezino údolí

Tento rozsáhlý krajinný park se rozhodl vybudovat Johann hrabě Buqoy (1741-1803) na podnět své choti Terezie. Roku 1770 byl park hotov. Ovšem dnešní podobu anglického parku dostal až během dalších několika let. Byla to jedna z prvních „neformálních zámeckých zahrad“ v Čechách. Roku 1949 došlo k vyhlášení Tereziina údolí za přírodní rezervaci o rozloze 138 hektarů. Základem této přírodní rezervace je přirozený porost a les na svazích celého Terezina údolí. Tento porost je doplňován našimi i cizími dřevinami. Zvláštností jsou dva exempláře liliovníku (Kovář, D., 1999).

Dominantu parku však tvoří výstavní lázeňská budova z roku 1788, nazývaná podle otce hraběnky Terezy Václavovy lázně. Budova je postavena v klasicistním stylu, samotné lázně pak měly podobu umělé jeskyně. Přilehlé hospodářské budovy jsou nyní upraveny na hotel, který je v současnosti mimo provoz. Poblíž pak nechala hraběnka roku 1803 vystavět obytnou budovu, podle modře natřené fasády, zvanou modrý dům. U něho stojí dva, na naše poměry unikátně vysoké, cypřiše. Dnes je modrý dům již značně poničen, ale ani to mu neubírá na romantickém dojmu. Dalším stavením je romantická stavba z roku 1852, takzvaný Švýcarský dům, který dnes slouží skautům. Odtud je nádherný pohled na panorama zámku v Nových Hradech, čnicího nad okolní krajinu. Je zde také mlýn přestavěný v roce 1860 na novogotickou podobu (Koblasa, 1997).

Největší ozdoba parku je však umělý vodopád z roku 1817. Ten je v krajině umístěn tak pěkně, že bez této znalosti by nikomu nepřipadalo, že je umělý (Kovář, 1999).

6.1.2.6 Cuknštejn

Tato mimořádně zachovalá ukázka vladyckého sídla se nachází jihozápadně od Nových Hradů. Tvrz Cuknštejn stojí na vyvýšenině nad romantickým přírodním parkem Terezino údolí. Tvrz patří k nejzachovalejším a nejzajímavějším památkám svého druhu v jižních Čechách. Byla postavena v letech 1488 – 1491 Vilémem Pouzarem z Michnic. Tomuto rodu patřilo v okolí mnoho dvorů a vesnic.

Tvrz je jednopatrová s gotickou branou, jejíž průjezd vede na obdélníkové nádvoří, obklopené čtyřmi křídly budov s krytými pavlačemi. Na ochranu tvrze se z levé strany rozlévá menší rybník. Ostatní části chránil příkop, val a vysoká kamenná zeď. Průčelí je zpevněno mohutnými zděnými pilíři a před ním býval hluboký příkop, přes který byl položen padací most (*Kovář, 1999*).

Dnes je v soukromém vlastnictví. Majitel Cuknštejn renovuje a jako jeden z mála chce po dokončení oprav tvrz zpřístupnit veřejnosti.

Obr. č. 5: Tvrz Cuknštejn

Zdroj: P. Klimeš, 2006

6.1.2.7 Rezidence

Rezidence sídlí na náměstí nedaleko kostela a kláštera. Na místě dnešní rezidence stály původně tři domy. Pravděpodobně v severní části náměstí stával tzv. panský dům v němž přebývali během svých návštěv Nových Hradů například poslední Rožmberkové a v němž se po nezbytných úpravách ubytovala také nová Buquoyská vrchnost. V roce 1636 a 1644 přikoupila hraběnka Magdalena Buquoyová od měšťanů dva sousední domy a rezidence mohla být tímto směrem rozšířena.

V souvislosti se stavbou nového zámku bylo z rezidence na zámek odvezeno veškeré použitelné vybavení a budova tak ztratila svou rezidenční funkci. Byly sem umístěny buquoyské úřady a byty úředníků.

Po roce 1945 byla konfiskovaná rezidence přidělena lesní správě. Lesní úřady se o budovu příliš nestaraly, od úplného zničení ji zachránilo až město, které budovu koupilo a za přispění českého státu opravuje. V budoucnu by v rezidenci měli sídlit lázně (*KIC, říjen 2006*).

6.1.2.8 Ostatní

Radnice

Původně renesanční radnice z poloviny 16. století, v jejímž zadním traktu se nacházel pivovar, byla barokně přestavěna v roce 1749. Na hlavním průčelí je namalován buquoyský a městský znak (*Kovář, 1999*).

Buquoyská hrobka

Novogotickou hrobku pro členy hraběcí rodiny Buquoyů postavil na zdejších hřbitově v letech 1890-1892 stavitel Karel Bůžek podle projektu pražského architekta Josefa Schulze. V hrobce je místo pro 28 rakví, kaple nad hrobkou sloužila pro smuteční obřady. Tympanon nad portálem zdobí mozaika od Maxe Švabinského (*Koblasa. 1997*).

Žumberk

Opevněná ves s tvrzí leží 6 km od Nových Hradů. Je zde trvalá expozice malovaného nábytku Jihočeského muzea České Budějovice. Pravidelně se zde také pořádá několik výstav

(např. chryzantén, ovoce a zeleniny atd.). Z opevnění se dochovalo pět bašt, čtyři jsou nově renovované a pátá na svou renovaci čeká. Je zde také kostel svatého Jana Křtitele (vystavěn podle vzoru Betlémské kaple), ve kterém se pravidelně konají mše v německém jazyce. Tyto mše jsou navštěvovány rakouskými občany, kteří mají k vesnici osobní vztah. Před druhou světovou válkou v Žumberku žilo přibližně 500 obyvatel německého původu (*Kočárek, 1992*).

Kovárna

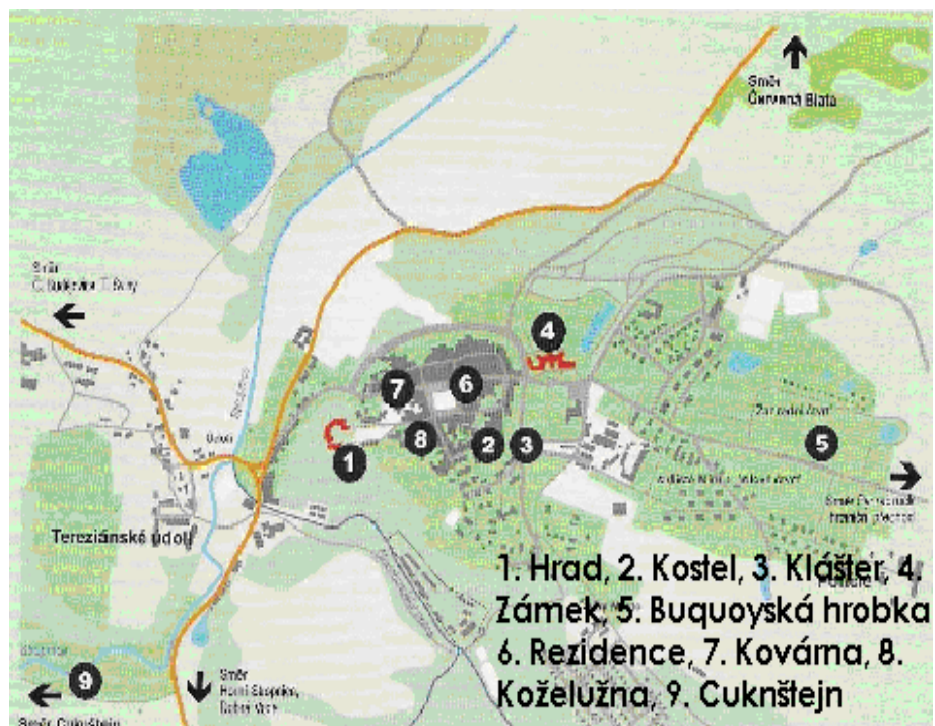
Objekt kovárny je poprvé zmiňován v roce 1719 jako kovárna rodiny Grossingerů a tak je i veden až do roku 1879. V dalších letech byl tento domek č. p. 36 využíván především k bydlení, ale nebyl nikterak opravována ani udržován.

Díky snaze Města Nové Hradky, které kovárnu vykoupilo, se podařilo v roce 2001 začít se záchrannými pracemi. Z prostředků Ministerstva kultury ČR, Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón, bylo městu v průběhu let 2001 – 2002 přispěno částkou 17,7 mil Kč. Dále se v roce 2002, mimo rozpočet města samotného, podílejí na rekonstrukci i finance z prostředků programu Phare ve výši 1,5 mil Kč. Díky této významné pomoci se městu podařilo do zahájení turistické sezóny v roce 2003 zprovoznit v tomto zajímavém objektu uměleckou kovárnu, která je z velké části zpřístupněna veřejnosti. Návštěvníci si zde mohou prohlédnout kovářské řemeslo a v budoucnu zde bude vybavená „selská sednice“, expozicí kovářského umění. Důležitou prací architekta, dohledem památkářů a zručností dělníků, kteří se podíleli na této opravě, došlo k vytvoření „živé“ technické památky (*KIC, březen 2007*).

Koželužna

Začátkem října 2001 byl vernisáží výstavy o mokřadech, uveden do provozu nově zrekonstruovaný dům, kterému byl ponechán název Koželužna. Historická budova koželužny se nachází na trase mezi novohradským náměstím a státním hradem. V Koželužně se již úspěšně uskutečnily výstavy místních organizací, naučné kurzy a vernisáže (*KIC, březen 2007*).

Mapa č. 2: Plánek města Nové Hradky s vyznačenými atraktivitami

Zdroj: KIC, 2006

6.2 Zařízení pro kulturu a sport

Mezi veřejné služby nezbytné pro rozvoj cestovního ruchu patří také zařízení pro kulturu a sport. Vybavenost obcí sportovními a kulturními zařízeními je dána velikostí obce, historickým vývojem, tradicemi a aktivitou obyvatel. Ve všech obcích regionu je sportovní hřiště, v Nových Hradech jsou také 3 kryté malé sportovní haly. Kulturní sál a kino se 150 místy je jen v Nových Hradech. Kostel s farním úřadem je v Nových Hradech a Horní Stropnici. Region má 5 knihoven s celkovým počtem 25000 svazků (*KIC Nové Hrady, 2006*).

Město Nové Hrady mělo zájem na vybudování multisportovního střediska, které by mohlo hostit nejrůznější sportovní a kulturní akce (současné haly nesplňují podmínky pro pořádání větších akcí.). Vybudování sportovního střediska by příznivě ovlivnilo rozvoj cestovního ruchu v regionu i v zimní sezoně.

Sportovní středisko by se nacházelo vedle autobusového nádraží na přilehlé zelené ploše. Podle zpracovaného plánu má tento objekt trojúhelníkový půdorys. V suterénu budovy se nachází vstupní hala se schodištěm, kanceláře, infocentrum + shop, dva squashboxy, místo pro diváky, šatna, plavecké bazény, bowling a restaurace (Rampas, J.,2004; viz příloha 8).

V přízemí budovy je pak opět hala se schodištěm, kanceláře, dva tenisové kurty, bar a café na terase (Rampas, J.,2004; viz příloha č. 9).

7. UBYTOVACÍ A STRAVOVACÍ ZAŘÍZENÍ

Ubytovací a stravovací zařízení vytvářejí předpoklad pro aktivaci a finanční zhodnocení přírodních i kulturních atraktivit. Od roku 1989 zde probíhají procesy směřující k optimálnímu počtu i kvalitě lůžkových a stravovacích kapacit ve vztahu k poptávce. Byly zjišťovány údaje o ubytovacích a stravovacích kapacitách, jejich vybavenosti a cenovém rozpětí nabízených služeb. Bylo zjištěno 27 ubytovacích zařízení různého typu. Převažují rodinné penziony a rekreační chaty, často se zaměřující na stálou klientelu. Rekreační střediska větších kapacit se zde, vzhledem k situaci před rokem 1989, nenacházejí. Počtem lůžek ale převažuje ubytování v klášteře a zámku v Nových Hradech (dohromady 131 lůžek), které je využíváno primárně pro konferenční a kongresovou turistiku. Rekreační střediska větších kapacit se zde (vzhledem k situaci před rokem 1989) nenacházejí. Stabilní a dlouhodobě přetrvávající formou ubytování jsou objekty individuální rekreace s převažující orientací na rekreační chalupy a chaty. Největší počet jejich vlastníků pochází zejména z aglomerace České Budějovice. Řada původních soukromých rekreačních chalup je dnes využívána k podnikání formou pronájmu nebo i k přestavbám k trvalému bydlení po odchodu do důchodu. Právě ubytování v soukromí formou pronájmů pokojů či menší rodinný penzion tvoří nabídku v menších obcích.

Tabulka č. 3: Přehled počtu lůžek v regionu Nové Hradky

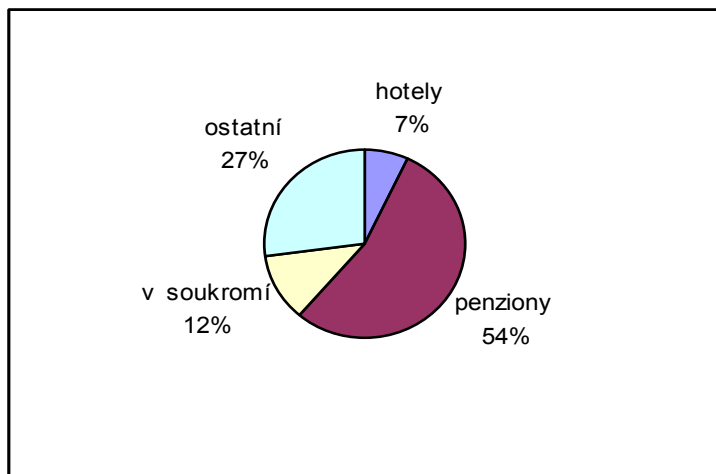
Typ ubytovacího zařízení	Nové Hradky	Horní Stropnice	Hranice	Žár
Hotel	43	-	-	-
Pension	196	50	17	55
Rodinný dům	42	6	-	-
Chalupa, chata	11	-	14	-
Ostatní	161	-	-	-
Celkem	453	56	31	55

Zdroj: KIC Nové Hradky, 2006

Z údajů vyplývá, že v současnosti je v regionu k dispozici celkem 595 lůžek, což je přibližně 1 % z kapacity Jihočeského kraje. Přepočtených pět lůžek na plochu 1 km² v Jihočeském kraji proti 3,2 lůžka v regionu Nové Hradky, rovněž i přepočtených 8 trvale žijících obyvatel Jihočeského kraje na jedno lůžko, proti 9 obyvatelům regionu Nové Hradky prokazuje aktuální stav vybavenosti základní infrastrukturou služeb. Nabídka ubytovacích kapacit je v oblasti

poměrně rozsáhlá a pestrá. Turisté se mohou ubytovat jak v klasickém hotelu, rodinném pensionu, rekreační chatě či chalupě, tak i v hradební věži či klášteře. Ubytovací možnosti jsou celkem dostačující a dá se říci, že pokrývají poptávku turistů.

Graf č. 3: Kvalitativní vyjádření lůžkové kapacity v regionu Nové Hradky 2006

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů MÚ Nové Hradky 2006

Vypracoval: P. Klimeš, 2006

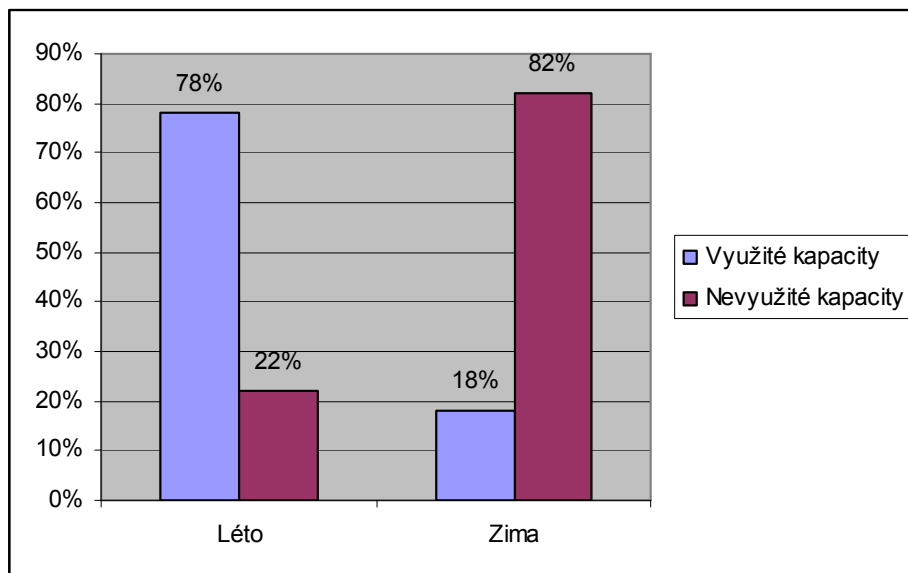
Ubytovací zařízení jsou využívány především v letní sezoně (což vyjadřuje graf č. 4), kdy je jejich vytíženost vysoce nadprůměrná – 78%. A naopak v zimní sezoně je využitelnost jen 18 %. Důležité pro provozovatele ubytovacích zařízení je nalézt využití i v mimoletních měsících.

Cenový vývoj ubytovacích služeb je v regionu dlouhodobě stabilní. Dle provozovatelů jsou ceny stále již několik let. Tato stabilita se dá vysvětlit stálou klientelou jednotlivých zařízení. Ceny za jedno lůžko se v regionu pohybují od 150 Kč/noc (v ubytovně Tělovýchovné jednoty v Nových Hradech) do 550 Kč/noc (pension Pod Hradem v Nových Hradech). Zájemci si mohou ve většině ubytovacích zařízení za příplatek zajistit i snídani, pak jsou ceny samozřejmě vyšší.

V regionu se nachází 22 stravovacích zařízení různých kategorií o celkové kapacitě 620 míst. Většina stravovacích zařízení má v letním období navíc předzahrádku, tím se kapacita zvyšuje. Při dalším rozvoji cestovního ruchu bude nutné zlepšit u některých provozoven zejména kvalitu nabízených služeb. V současnosti tvoří nepřehlédnutou část návštěvníků v zařízeních vyšší kategorie především turisté z blízkého Rakouska.

Obsazenost kapacit restauračních zařízení je stabilně vysoká, především v letním období, kdy je podpořena nadprůměrnou obsazeností ubytovacích kapacit.

Graf č. 4: Využití lůžkových kapacit v letní a v zimní sezoně 2006

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů MÚ Nové Hrady 2006

Vypracoval: P. Klimeš, 2006

8. PŘEDPOKLADY PRO KONGRESOVOU A KONFERENCEČNÍ TURISTIKU V REGIONU

V Nových Hradech má sídlo výzkumné centrum „Mechanismus, ekofyziologie a biotechnologie fotosyntézy“ – společné pracoviště Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Ústav molekulární biologie rostlin AV ČR, Mikrobiologického ústavu AV ČR a Ostravské univerzity.

Zámek v Nových Hradech, a také klášter řádu Servitů po celý rok pořádá mezinárodní semináře, kongresy a stáže, což předpokládá nejen prostory s technickým zázemím, ale také možnost kvalitního ubytování s dalším doplňkovým vybavením. Hlavní budovou pro konání sjezdů je v současnosti zámek, který vhodně doplňuje klášter řádu Servitů, ve kterém se také konají přednášky. Ale vybavení kláštera servitů není zatím na odpovídající úrovni, to je otázka financí. V propojení služeb a ve spolupráci zámku s klášterem se skrývá velký potenciál. V loňském roce centrum uspořádalo 27 konferencí a seminářů. V letošním roce je naplánováno celkem 32 akcí (12 konferencí, 20 seminářů), z toho 12 mezinárodních. Většina zúčastněných přislíbila účast i v dalších letech. Dá se tedy předpokládat, že počet akcí nadále poroste. Účast na každé konferenci se pohybuje od 30 – 80 posluchačů, na semináři od 30 – 50 (celkem 960 – 1960 posluchačů za rok), přičemž ubytovací kapacita zámku je 50 a kláštera 80 lůžek, které současně využívá 18 stážistů (www.novehrady.cz).

Kongresová a konferenční turistika patří mezi nejprogresivnější specifické formy cestovního ruchu. Je to zajímavá forma celoroční turistiky, která klade vysoké nároky především na realizační předpoklady. Samozřejmě dobré je, pokud je oblast konání kongresové a konferenční turistiky atraktivní také pro její účastníky. Služby a možnosti trávení volného času by měly být na úrovni. To vše spolu souvisí a vzniká tak multiplikační efekt.

Město Nové Hrady může svou polohou a obtížnější dostupností některé účastníky konferencí odradit. Naopak pro některé účastníky to může být důvod tento kraj navštívit. Tímto druhem cestovního ruchu je možno představit region široké veřejnosti a zajistit opakování akcí. Pokud region zaujme samotné účastníky, tak ti se sem mohou vrátit a strávit zde soukromou dovolenou. Město Nové Hrady má zájem o rozvoj tohoto druhu cestovního ruchu, nabízí účastníkům zatím omezené možnosti trávení volného času a služeb, ale vybudováním multisportovního střediska se možnosti výrazně zlepší.

Přítomnost výzkumného centra a fungující spolupráce zmíněných univerzitních a akademických institucí je dobrým předpokladem pro to, aby se Nové Hrady staly centrem tohoto typu specializovaných turistických aktivit.

Po roce 1990 sice došlo v České republice k rozšíření nabídky vhodných lokalit a také se výrazně zlepšila jejich vybavenost, ovšem citelným nedostatkem zůstává neexistence koordinované organizační struktury a také provázanost s dalším děním v kraji.

9. PŘEDPOKLADY PRO LÁZEŇSTVÍ V REGIONU

Pod slovem lázně se skrývají zařízení sloužící k léčení a očištění lidského těla, popřípadě duše. Lázeňství bývá děleno na léčebné, kde se ozdravných účinků dosahuje přímo působením vody, rašeliny a dalších přírodních látek, a na lázeňství očištné, spojené s udržováním tělesné hygieny.

9.1 Historie

Lázně v Novohradských horách již jednou existovaly, a to v obci Hojná Voda (název obce odvozen od hojivá voda), dříve Vilémova Hora. V 15. století zde stály proslulé lázně, kde se se svými játry léčil nejen sám slavný Rožmberk Petr Vok, ale i Vilém z Rožmberka a Jan hrabě Zrinský.

Podle pověsti se ve snu nemocné ženě zjevila Panna Marie a ukázala jí zdroj léčivé vody, který se zde nacházel. Žena se touto vodou uzdravila, a protože byla velmi bohatá, na důkaz díky nechala nad léčivým pramenem postavit kostelík, v němž by lidé mohli Bohu a Bolestné Matce děkovat. Kostel byl postaven a roku 1432 vysvěcen. Z pramenu u kostela opravdu vyvěrala voda s léčivými účinky. Díky sirnato-železitému složení se používala k léčení slabých a ochromených údů (*Žáček, J., 1930*).

9.2 Současná situace

V současné době se diskutuje o zbudování nových lázní na území Novohradských hor. Lázeňský areál by měl vzniknout z dnešní Buquovské rezidence, památkově chráněném objektu, jenž se nachází na centrálním náměstí v Nových Hradech. Město nyní usiluje o získání statutu lázeňského místa. Jako v nedaleké Třeboni by se zde jednalo o lázně s balneoprovozem, kdy by hlavní léčebnou procedurou byly prohřívání či studené bahenní zábaly. Kromě balneoprovozu by lázně Nové Hrady nabízely ještě služby whirlpool – výřivé vany, perličkové masáže, vodoléčbu, sauny, páry, bazén.

Další zajímavá možnost se skýtá ve spojení klasických lázní s lázněmi klimatickými. Předpoklady pro zřízení klimatických lázní tu bezesporu jsou. V Novohradských horách je

poměrně hodně vodních srážek a také jsou zde časté mlhy, které spolu s hlubokými lesy a nedotčenou přírodou umocňují svěží a zdraví prospěšný horský vzduch. To zadalo městu Nové Hrady podnět v budoucnu se ucházet o titul klimatických lázní a začít zde léčit dýchací nemoci, na které by měl blahodárný účinek zdejší vzduch ve spojení s pohybem. Nabízí se turistika, cykloturistika, klasické lyžování, tenis, stolní tenis, badminton, brzy také squash a bowling.

9.3 Projekt Revitalizace Buquoyské rezidence

V roce 1996 na základě rozhodnutí zastupitelstva města Nové Hrady byla Buquoyská rezidence zakoupena městem s primárním cílem zachránit její kulturně historickou podstatu a sekundárním cílem obnovit v ní provoz. V průběhu let 1996 – 2002 proběhl v objektu stavebně historický průzkum a sanační práce s cílem zajistit bezpečnost objektu a sanovat největší vzniklé škody (*KIC, 2006*).

Sekundárním cílem bylo obnovit v objektu provoz. Projekt je realizovaný ve spolupráci s městem Nové Hrady, které akciové společnosti Rezidence Nové Hrady předává objekt do dlouhodobého nájmu s možností budoucího odkupu. Záměr podporuje také Jihočeský kraj a Ministerstvo pro místní rozvoj. Obě tyto instituce již poskytly dotaci na zpracování projektové dokumentace. Dalšími důležitými partnery jsou Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ústav ekologie krajiny Akademie věd České republiky. Tato zařízení uzavřela s akciovou společností Rezidence Nové Hrady smlouvu o spolupráci, jejímž účelem je vzájemná podpora projektů akademického a univerzitního centra Nové Hrady a lázeňského a rekondičního centra rezidence. Projekt podporuje také krajská nemocnice v Českých Budějovicích. Předběžné rozpočtové náklady jsou 205 – 215 mil. Kč a doba dokončení je plánovaná na rok 2008.

Finanční prostředky jsou zajištěny kombinací těchto zdrojů:

- Vlastními zdroji akcionáře MANE HOLDING.
- Bankovním úvěrem, který v případě potřeby dozaručí svým majetkem firma MANE HOLDING a.s., která je 100% vlastníkem akciové společnosti Rezidence Nové Hrady. K dispozici jsou vyjádření Živnostbanky a.s., komerční centrum České Budějovice a České spořitelny, v němž oba bankovní ústavy deklarují připravenost spolupodílet se na financování

projektu.

- Dotací z akčního plánu rozvoje kraje, programů na rozvoj lázeňství a turistického ruchu Ministerstva pro místní rozvoj, z dotací strukturálních fondů a z fondu INTERREG. Poskytnutí těchto dotací podporuje vedení Krajského úřadu, Jihočeské hospodářské komory a Města Nové Hradky.

- Dotací ze státního rozpočtu ČR prostřednictvím dotačních titulů z Ministerstva pro místní rozvoj a Ministerstva financí ČR.

- Z prodeje emitovaných akcií akciové společnosti Rezidence Nové Hradky budoucím majetkovým partnerům společnosti.

V případě, že se nepodaří zajistit předpokládaný objem prostředků z dotací, budou chybějící finance nahrazeny prodejem další emise akcií nebo navýšením úvěru (KIC 2006).

Projekt revitalizace Buquovské rezidence má tři hlavní složky náplně:

1. hotelová/rekreační – reagující na rozvoj cestovního ruchu a poptávku po ubytování,
2. vzdělávací/kongresovou – reagující na rozvoj vzdělání, aplikovaného výzkumu a inovačního podnikání v Nových Hradech,
3. lázeňskou/rekondiční – reagující na pozitivní rozvoj lázeňství na Třeboňsku (*SP Studio s.r.o., 2003*).

Funkce hotelová/rekreační

V rámci této funkční náplně bude realizována ubytovací kapacita (hotel se 117 lůžky), restaurační provoz (2 restaurace s cca 50 a 40 místy) a nebytové plochy (450 m²), přístupné z parteru podél jihovýchodní strany náměstí v Nových Hradech, pro provoz maloobchodu a služeb. Předpokládá se, že hlavní cílovou skupinou budou obyvatelé města Nové Hradky a okolí a účastníci příjezdového cestovního ruchu z tuzemska a zahraničí. Část ubytovacích

kapacit bude využívána rovněž dlouhodobými zaměstnanci, resp. doktorandy Akademického univerzitního centra v Nových Hradech (AUC NH) (*SP Studio s.r.o., 2003*).

Funkce vzdělávací/kongresová

V rámci této funkční náplně bude realizován přednáškový / kongresový sál pro cca 90 osob s nezbytným zázemím pro pořádání vzdělávacích a kongresových akcí a konferenčního servisu. Předpokládá se, že hlavní cílovou skupinou budou studenti Akademického univerzitního centra v Nových Hradech a hosté seminářů a konferencí pořádaných Akademickým univerzitním centrem z tuzemska i zahraničí (*SP Studio s.r.o., 2003*).

Funkce lázeňská/rekondiční

V rámci této funkční náplně bude realizován řádný balneoprovoz pro cca 100 pacientů. Hlavní léčebnou procedurou budou prohřívané a chladivé bahenní zábaly. Předpokládá se v tomto smyslu rozšíření lázní Třeboň a přesunutí části kapacit (prostorových i personálních) z Třeboně do Nových Hradů (*SP Studio s.r.o., 2003*).

Předpokládaná spolupráce s lázněmi Třeboň:

- pomoc při zřízení lázeňského provozu, možnost jeho provozování lázněmi Třeboň,
- finanční spolupráce,
- pomoc při vytěžování kapacity (cca 10 tisíc neuspokojených hostů z Třeboně ročně),
- spolupráce při získání statutu lázeňského místa.

Předpokladem zřízení řádného balneoprovozu je získání statutu lázeňského místa pro město Nové Hrady. Tento legislativní proces získání byl již zahájen. Přesto, nedojde-li k potvrzení zavedeného předpokladu, bude realizován společně s lázněmi Třeboň wellness provoz, reagující na poptávku po wellness aktivitách a rekondičních službách zejména ze

strany zahraničních turistů a tuzemských samoplátců (*KIC, 2005*). Lázně by tedy využívali především platící zájemci, pro které by byl připraven léčebný program, využívající služby obou měst a další možnost spolupráce by byla ve spojení se službami, které nabízí lázně na rakouské straně Novohradských hor.

9.4 Lázně na rakouské straně Novohradských hor

Pro zájemce o využití lázní v regionu se nabízí zajímavá možnost, navštívit lázně na rakouské straně Novohradských hor. Je možno se ubytovat např. v některém z pensionů v regionu Nové Hrady a dojíždět za procedurami do rakouských lázní. Ve Waldviertlu se nedaleko státních hranic nacházejí dvojce bahenní lázně - Grosspertholz a Harbach.

Tyto lázně navštěvují lidé mající potíže s klouby, páteří a revma. Specializují se také na metabolické nemoci a ortopedickou rehabilitaci. Léčí se pomocí horkých a chladných bahenních zábalů. Dále jsou zde použitím bahenní kosmetiky léčeny kožní problémy.

10. FINANCOVÁNÍ CESTOVNÍHO RUCHU Z NÁRODNÍCH, REGIONÁLNÍCH A EVROPSKÝCH ZDROJŮ

Dotační programy pro období 2007 - 2013 byly vymezeny pro následující tři cíle:

1) Pro cíl „Konvergence“

- Tématické operační programy
- Regionální operační programy

2) Pro cíl „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“

- OP Praha Konkurenceschopnost
- OP Praha Adaptibilita

3) Pro cíl „Evropská územní spolupráce“

- Espon II
- Interect II
- OP Mezinárodní spolupráce
- OP Nadnárodní spolupráce
- OP Přeshraniční spolupráce

Programy pro podporu rozvoje cestovního ruchu

A. Regionální operační programy – ROP bude realizován v rámci Jihočeského a Plzeňského kraje. Řídícím orgánem je regionální rada regionu soudržnosti se sídlem v Českých Budějovicích. Celková alokace finančních prostředků na program činí 619, 65 mil. € (cca 13 % z celkové alokace pro všechny ROP). Globálním cílem ROP NUTS II JZ je zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity regionu v zájmu dlouhodobě udržitelného zvyšování kvality života obyvatel.

Jednou z priorit je *Rozvoj cestovního ruchu*. Oblastí podpory této prioritní osy je:

- Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu

Podporovanými aktivitami jsou: výstavba a rekonstrukce turistických cest včetně doprovodné infrastruktury a značení, výstavba a rekonstrukce základní i doplňkové turistické infrastruktury, rekonstrukce, modernizace a rozvoj ubytovacích kapacit s cílem doplnit zejména ubytovací zařízení, která dle průzkumu trhu chybí, výstavba a modernizace zařízení určených pro lázeňské a další ozdravné procedury, výstavba

a modernizace doprovodné technické infrastruktury související s lázeňským a wellness provozem, úprava prostranství a pěších zón.

Příjemci podpory jsou: kraje, obce, organizace a obchodní společnosti zřizované a zakládané obcemi a kraji, dobrovolné svazky obcí, občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby, zájmová sdružení právnických osob, nadace, malí a střední podnikatelé.

Výše podpory: mimo rámec veřejné podpory do výše 85 % uznatelných nákladů, v případě poskytované dotace ve formě veřejné podpory v max. výši 36 % uznatelných nákladů do 31. 12. 2010 a ve výši 30 % uznatelných nákladů od 1.1. 2011 s možným zvýšením maximální výše dle znění příslušné legislativy, minimální přípustná výše celkových uznatelných nákladů na jeden projekt činí 1 000 000 Kč.

- Revitalizace památek a využití kulturního dědictví v rozvoji CR

Podporovanými aktivitami jsou: stavební rekonstrukce kulturních, historických a technických památek; restaurování movitých kulturních památek v dotčeném objektu, výstavba nezbytné doprovodné infrastruktury, úprava přilehlých prostranství v areálu památkově chráněných objektů, budování doprovodných informačních systémů a značení, aktivity související s novým využitím památek v oblasti CR, obnova technické infrastruktury a místních komunikací v území.

Příjemci podpory a výše podpory jsou shodné jako u oblasti podpory Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu.

- Rozvoj služeb CR, marketingu a produktů CR

Podporovanými aktivitami jsou: služby na podporu rozvoje CR a kultury, příprava a realizace cílených marketingových kampaní s nadregionálním dopadem, zavádění ICT v oblasti řízení a propagace cestovního ruchu, propojení nabídky atraktivit a služeb do celků vytvářejících produkty cestovního ruchu, podpora marketingových aktivit destinačních managementů.

Příjemci podpory jsou totožný jako u předcházejících dvou oblastí podpory. U výše podpory je jedna odlišnost – minimální přípustná výše celkových uznatelných nákladů na jeden projekt činí 300 000 Kč.

B. Integrovaný operační program – řídicím orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj. Celková alokace finančních zdrojů na program činí 1,553 mld. €. Globálním cílem je

modernizace a zefektivnění činností a procesů v oblasti veřejné správy, veřejných služeb a řízení územního rozvoje, které jsou důležité pro vyvážený a harmonický rozvoj celého území ČR jako předpoklad pro zvýšení konkurenceschopnosti regionů a ČR jako celku. Jednou z priorit je *Národní podpora územního rozvoje*. Do této priority spadají oblasti intervence:

- Národní podpora rozvoje CR

Podporovanými aktivitami jsou: zavedení národního informačního a rezervačního systému, organizace CR na národní úrovni, prezentace a propagace kulturního a přírodního dědictví, kulturního průmyslu a služeb s využitím pro CR na národní úrovni; podpora prezentace ČR jako destinace CR

Příjemci podpory jsou: organizační složky státu a jimi zřizované příspěvkové organizace, zájmová sdružení právnických osob s celorepublikovou působností v cestovním ruchu.

Forma a výše podpory: nevratná pomoc ve výši 100 %.

- Rozvoj a využití kulturního dědictví

Podporovanými aktivitami jsou: komplexní obnova a využití kulturních památek ve vlastnictví státu nebo zapsaných na seznamu národních kulturních památek či na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, budování a modernizace objektů a jejich vybavení pro uchování, ochranu, a další využití národního kulturního dědictví; budování infrastruktury pro moderní kulturní služby a kulturní průmysl s vysokou přidanou hodnotou.

Příjemci podpory jsou: organizační složky státu a jimi zřizované příspěvkové organizace, obce a jimi zřizované organizace, svazky obcí.

Výše podpory: nevratná pomoc ve výši 100 % (*Kučerová, 2007*).

C. Operační program přeshraniční spolupráce – bylo vytvořeno pět bilaterálních operačních programů Přeshraniční spolupráce. Zkoumaného regionu se týká pouze česko-rakouský program. Řídícím orgánem operačního programu přeshraniční spolupráce je Ministerstvo pro místní rozvoj. Celková alokace na program činí 107,4 mil. €. Globálním cílem tohoto programu je rozšíření a prohloubení spolupráce v přeshraničním regionu a podpora udržitelného ekonomického rozvoje přeshraničního regionu formou odstraňování existujících bariér a posilování celkového rozvojového potenciálu území. Jednou z prioritních

os je *Sociálně-ekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how*. Oblastí podpory této prioritní osy je:

- Cestovní ruch, kultura a ekonomika volného času

Zaměření podpory: přilákat nové turisty, posilovat spolupráci v oblasti přeshraniční turistiky a vytvořit síť nabídek služeb v přeshraničním cestovním ruchu, zlepšit kvalitu přeshraniční infrastruktury, udržitelné formy a produkty CR, kultury a volného času, rozšířit koordinované turistické činnosti v chráněných krajinných oblastech, přesně vymezit nové přeshraniční extenzivní a atraktivní přístupy k přírodě a turistice přírodě, propojit rekreační CR s turistikou v přírodě a obchodním CR.

Příjemci podpory jsou: veřejnoprávní instituce nebo jim rovnocenné subjekty založené nikoliv k dosažení zisku.

D. Program rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013 – tento program specifikuje jak aktivity jež bude možné financovat z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD), který je součástí Společné zemědělské politiky EU. Řídícím orgánem je Ministerstvo zemědělství. Prioritní osou, která se dotýká CR je *Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářského venkova*. Oblastí podpory této prioritní osy je:

- Podpora cestovního ruchu

Podporovanými aktivitami jsou: vybudování rekreační infrastruktury pro malokapacitní ubytování (včetně stravování), vybudování rekreačních zařízení, zajištění služeb pro pěší turistiku, cykloturistiku, vodáctví a lyžování; budování a značení pěších tras, odpočinkových míst, hipostezek; využití zvířat v rámci cestovního ruchu, nákup a výsadba doprovodné zeleně.

Příjemci podpory jsou: fyzické a právnické osoby s oprávněním pro zemědělskou nebo lesnickou činnost, nezemědělské subjekty pouze pokud činnost zahajují nebo mají kratší než dvouletou historii, neziskové organizace s právní subjektivitou.

Další podmínky: projekt může být realizován v obci do 2 000 obyvatel na území ČR

Výše podpory: maximální výše 50 % uznatelných nákladů pro podnikatelské subjekty, 90 % pro neziskové organizace, minimální celkové způsobilé náklady 50 000 Kč.

- Přírodní dědictví venkova

Podporovanými aktivitami jsou: zpracování studií obnovy a využití památek, programů regenerace památkově významných území, soupisů a map památek na venkově; stavební obnova památkových budov a ploch, nákup budov, strojů, technologie, zařízení,

vybavení; investice na realizaci výstavních expozic, muzeí s nabídkou místních kulturních a historických zajímavostí.

Příjemci podpory jsou: obce, sdružení obcí, neziskové organizace s právní subjektivitou, zájmová sdružení právnických osob.

Další podmínky: projekt může být realizován v obci do 500 obyvatel na území ČR.

Výše podpory: maximální výše podpory 90 % pro neziskové organizace a zájmová sdružení právnických osob, 100 % pro obce a sdružení obcí, minimální celkové způsobilé náklady 50 000 Kč, maximální celkové způsobilé náklady 5 000 000 Kč (*Kučerová, 2007*).

E. Grantové programy kraje – finanční prostředky z rozpočtu Jihočeského kraje poskytované na základě jednotlivých programů vyhlášených Radou Jihočeského kraje. Grantové prostředky jsou plánovány v rámci Akčního plánu.

V oblasti CR, kultura a vnější vztahy jsou vypsány následující grantové programy:

- Podpora živé kultury
- Rozvoj infrastruktury podporující šetrnou turistiku
- Produkty a služby CR
- Podpora inomingových cestovních kanceláří a informačních center (*Kučerová, 2007*)

11. SITUACE V REGIONU V OBLASTI CESTOVNÍHO RUCHU PŘED VSTUPEM ČR DO EU

Stupeň rozvoje cestovního ruchu byl v regionu na konci socialistické etapy v roce 1989 velice nízký. Území bylo izolováno střeženým hraničním pásmem s Rakouskem tak, že se stalo takřka vysídlenou periferní oblastí. Rozsáhlý potenciál přírodních i společenských atraktivit nebyl téměř vůbec využíván a infrastruktura služeb cestovního ruchu byla záměrně potlačována. V současnosti je naopak aktivace tohoto zachovalého potenciálu velice efektivní a dynamická.

Nutno podotknout, že region byl už v dobách socialismu vyhledávanou lokalitou pro výstavbu chalup a chat. Největší počet vlastníků těchto objektů individuální rekreace pochází z aglomerace České Budějovice. V devadesátých letech celá řada objektů změnila svého majitele a dočkala se rekonstrukce. Postupem času byly chalupy a chaty využívány k podnikání formou pronájmu.

Otevřením hranic zažil region velký příliv zahraničních, především rakouských turistů. Starší generace navštěvovaly místa kde za války bydlela a navštěvovaly hřbitovy. Několikrát ročně se konaly v žumberském kostele Jana Křtitele sváteční mše v německém jazyce. Tyto mše byly hojně navštěvovány rakouskými občany. Návštěva regionu byla spojena s nákupy a obědem či večeří. V současnosti už nejsou mše pro cizince tak časté.

Po revoluci nebyl region tolik navštěvován domácími turisty, zřejmě proto, že český turista chtěl poznat krásy zahraničí, které do té doby neměl možnost poznat. V současnosti dochází ke změně. Češi jsou již asi nasyceni krásami zahraničních zemí a svou pozornost tak obrací dosud nepoznaným regionům své vlasti. Tak je tomu i v případě regionu Nové Hradky. Kdy 85 % turistů tvoří češi.

Začátkem devadesátých let dochází ke zlepšení veškeré infrastruktury a rozvoji služeb v regionu. Došlo k výraznému zlepšení ubytovacích a stravovacích zařízení. Celá řada z nich byla vybudována úplně nová, nebo alespoň prošla celkovou rekonstrukcí.

Vstup do EU neznamena pro region nijak závažnou změnu co se týká struktury a počtu návštěvníků. Region ale může čerpat finanční zdroje z EU na zlepšení situace v cestovním ruchu, to vede k rozvoji a udržení konkurenceschopnosti regionu v porovnání s ostatními regiony.

12. SWOT ANALÝZA

SWOT analýza znamená celkový rozbor určité oblasti nebo podniku. Hodnocení je složeno ze 4 hledisek: silné stránky (**strengths**), slabé stránky (**weaknesses**), příležitosti (**opportunities**) a ohrožení (**threats**). Účelem této strategie není určit jakýkoliv druh silných a slabých stránek, příležitostí a ohrožení, ale zaměřit se na vyzdvižení těch, které mají strategický význam (tabulka SWOT analýzy v příloze č.2). Sumarizace výsledků SWOT analýzy umožňuje zpracování matice a generování strategické alternativy (příloha č. 2).

12.1 Silné stránky

Mezi silné stránky nepochybně patří výhodná geografická poloha regionu při hranicích s Rakouskem, který je tak snadno dostupný zahraničním turistům. Region se může pyšnit kvalitním životním prostředím a širokou nabídkou přírodních a kulturně-historických atraktivit (Terezino údolí, hrad, zámek, Klášter řádu Servitů aj.). Samotné město Nové Hradky patří mezi velmi atraktivní turistické destinace jižních Čech s velkým kulturně – historickým potenciálem. V Nových Hradech, jako v centru regionu, se koná většina významných akcí. Region nabízí možnost celoroční turistiky (širší možnosti ovšem nabízí letní období). Je ideální pro cykloturistiku, pěší turistiku, koupání, provozování vodních sportů, sjezdové i klasické lyžování (blízká střediska Harmansschlag a Karlstift v sousedním Rakousku).

Pro dokonalé poznání atraktivit regionu turisty je důležitá síť turistických stezek, cyklostezek a s tím spojené kvalitní značení pěších a cyklistických turistických tras. Na financování značení těchto stezek se podílely především jednotlivé obce a okresní úřad (později úlohu zrušeného okresního úřadu nahradil Jihočeský kraj) s využitím dotací z fondu Phare. Klub českých turistů se iniciativně ujal koordinace, evidence průběhu a projektování tras.

Region se vyznačuje velmi dobrou technickou a sociální infrastrukturou v jádrových sídlech. Turisté mohou využít ubytování jak v hotelech, tak v penzionech či ubytování v soukromí. Pro rozvoj návštěvnosti regionu slouží i infrastruktura úspěšně budovaného informačního systému. Systém je založen zejména na využití internetové a telefonní sítě a na osobním kontaktu ve vybudovaném infocentru. Nabídka potřebných informací

a služeb je dosažitelná na webových stránkách (například www.novohradsko.cz, www.novehrady.cz). Místní samospráva a další subjekty v regionu vyznávají aktivní přístup v získávání finančních prostředků a investic pro cestovní ruch. Dochází také k rozšíření přeshraniční spolupráce což má také pozitivní vliv na rozvoj regionu. Celá oblast se vyznačuje relativní stabilitou obyvatelstva a celkově nízkou relativní mírou nezaměstnaností.

12.2 Slabé stránky

Nejslabší stránkou cestovního ruchu v regionu Nové Hrady je sezonnost, kdy je nejsilnější zájem turistů navštívit tento region v letních měsících, kdy se koná většina kulturních akcí. Naopak v zimě je cestovní ruch v regionu Nové Hrady minimální. Některé ubytovací a stravovací zařízení mají proto přes zimu zavřeno a může se tak říct, že sezonnost cestovního ruchu má neblahý vliv na nezaměstnanost mimo hlavní turistickou sezonu.

Výrazným problémem je také krátká doba pobytu turistů v regionu. Většinou se jedná o jednodenní návštěvy a z toho plynou i nižší příjmy z cestovního ruchu. Mezi slabé stránky lze počítat i výrazně periferní polohu regionu v rámci České republiky. Region se nachází mimo hlavní komunikační tahy a jen málo regionů je situováno tak daleko od hlavního města České republiky. Rozvoji cestovního ruchu v regionu nepřispívá ani zastaralá a většinou nepříliš kvalitní silniční síť a s ní související nedostatečná dopravní obslužnost. Mezi slabé stránky lze řadit také nízký podíl kvalifikovaných pracovních sil podmiňujících rozvoj cestovního ruchu, ale to je problém i dalších regionů nejen v Jihočeském kraji. Problémem regionu je také neexistující organizační struktura cestovního ruchu a s tím související nedostatečný image regionu.

Rovněž neexistuje společný a koordinovaný postup při ochraně životního prostředí. V této otázce by regionu pomohlo vyhlášení CHKO Novohradské hory, která by zahrnovala vlastní Novohradské hory a část podhůří mezi Žárem, Novými Hrady a úpatím severních zlomových svahů pohoří. Snahy o vyhlášení CHKO trvají již od poloviny 70. let 20. století. Poslední návrh z roku 2002 neuspěl díky nesouhlasu místních samosprávných orgánů.

12.3 Příležitosti

Hlavními příležitostmi v regionu v oblasti cestovního ruchu je zaměření na nízkou a středně příjmové návštěvníky z ČR i ze zahraničí a posilování turistické nabídky v regionu a podpora její konkurenceschopnosti. Rovněž by mohlo dojít ke zlepšení práce informačních středisek a jejich vzájemné propojení – pro turisty i občany regionu a také k propojení turistických aktivit se zahraničními partnery (hlavně Rakousko), příležitost využít know-how rakouské strany pro společný rozvoj cestovního ruchu. Více turistů by do regionu také přilákala levnější možnost ubytování apod. Rozvoji cestovního ruchu v regionu by výrazně přispělo vyhlášení CHKO Novohradské hory.

Mezi příležitostmi lze určitě zařadit i zájem o Novohradsko ze strany Jihočeské univerzity a jejích fakult k realizaci vědeckých prací a výzkumu. Rezervy se také skrývají v širokých možnostech venkovské turistiky (eko-, agro-, folklór).

K příležitostem regionu patří i využití kulturně historického dědictví, jeho regenerace, zachování a také rozvoj kulturních tradic. Příležitosti se také sbírají ve využívání zdrojů z EU, ve spolupráci se zahraničními partnery a v maximální koordinaci činnosti subjektů v oblasti kultury a cestovního ruchu.

12.4 Ohrožení

Rozvoj cestovního ruchu není dán pouze aktivitou daného regionu, ale také mezinárodní a národní situací. Teroristické útoky omezují celorepublikový cestovní ruch. Negativní dopad na rozvoj cestovního ruchu má také ekonomická destabilizace České republiky. Blízkost jaderné elektrárny Temelín může snižovat počet návštěvníků z Rakouska. Mezi ohrožení nepochybně patří také nedostatečná ochrana kulturně-historických památek. Region také ohrožuje odkládané řešení silniční sítě, to může mít za následek prohloubení izolace regionu a negativně tak působit na rozvoj cestovního ruchu, respektive na rozvoj celého regionu.

Ohrožení přírodních atraktivit krajiny by pomohlo částečně zamezit vyhlášení CHKO Novohradské hory. V regionu také dochází k současnému trendu odchodu mladých kvalifikovaných pracovníků zejména do Českých Budějovic a v případě vysokoškolsky vzdělaných občanů i do Prahy. Do budoucna může být velkým ohrožením, při rozvoji

cestovního ruchu, nedořešené majtkové vztahy k půdě. Problémem je také neúnosná finanční náročnost udržení všech současných pamětihodností, do budoucna lze předpokládat, že náklady na rekonstrukci historických památek se budou zvyšovat.

V regionu Nové Hradky je nedostatečná komunikace mezi zástupci obcí a podnikatelskou sférou. Chybí také propracovaný systém programů „packages“ tvořené a nabízené místními incomingovými cestovními kancelářemi a agenturami.

13. DOTAZNÍKOVÉ TERÉNNÍ ŠETŘENÍ V REGIONU NOVÉ HRADY

Cílem tohoto kvantitativního výzkumu bylo statistické šetření zaměřené na návštěvnost turistů regionu Nové Hrady. Autora zajímalo jak se dotazovaní turisté o regionu dozvěděli, jak dlouho se při návštěvě zdrželi, jaký typ ubytování zvolili, jakou formu měl jejich pobyt, co zde navštívili. Dále pak co se návštěvníkům líbí a co zde naopak postrádají. U těch kteří ještě region nenavštívili (například regionem jen projížděli), se autor zajímal, zda znají nějakou zajímavost v regionu, zda hodlají oblast v budoucnu navštívit, a pro jakou formu cestovního ruchu je podle nich region vhodný (forma dotazníku příloha č. 1).

Terénní výzkum probíhal na více místech regionu, především v KIC Nové Hrady, v penzionu Marie v Žumberku a v restauraci Viki v Žáru.

Časový harmonogram sbírání dat byl stanoven od 29. ledna do 28. února 2007. Vzhledem k obtížnosti sběru dat, zapříčiněné zejména malou návštěvností regionu se diplomant v zájmu zabezpečení vypovídací hodnoty celého výzkumu rozhodl období pro sbírání dat prodloužit do konce března 2007, tedy o jeden měsíc. Tato změna časového harmonogramu se vyplatila a dotazníků bylo vyplněno všech 100.

Byl sestaven jeden základní dotazník, který byl respondentům předkládán ve dvou jazykových verzích – české a německé. Dotazník obsahoval šest otázek u kterých měl respondent možnost výběru z nabízených odpovědí a pět otázek otevřených s místem pro záznam volné odpovědi.

Autor si v tomto dotazníkovém terénním šetření dal za úkol provést 100 rozhovorů s turisty v regionu Nové Hrady, podařilo se provést všech 100 plánovaných rozhovorů.

Pro grafické vyhodnocení bylo použito výsečových grafů nebo sloupcových grafů (u některých otázek je použití sloupcového grafu výstižnější).

Součástí tohoto kvantitativního výzkumu je rovněž porovnání dosažených výsledků s výsledky dotazníkového šetření provedeným stejným autorem z roku 2005. Srovnávají se výsledky, které byly dosaženy díky naprosto stejné formě dotazníků. Nutno podotknout, že v roce 2005 se výzkumu zúčastnilo 300 respondentů a výsledky dotazníkového šetření byly poskytnuty KIC Nové Hrady.

13.1 Vyhodnocení dotazníkového terénního šetření

13.1.1 Demografická charakteristika respondentů

Pohlavní a věková struktura byla téměř vyrovnaná, dotazníkového šetření se zúčastnilo 59 mužů a 41 žen. Co se týká věkové struktury, tak průměrný věk respondentů byl 37 let. Převažovali turisté ve věku 20- 30 let, mladé rodiny a skupiny turistů ve věku 51 let a výše. Cestují tedy převážně mladí lidé (většinou studenti) a turisté vyššího věku, převážně důchodci (včetně invalidních důchodců).

Složení dotazovaných turistů dle povolání bylo následující: 30% byli studenti, 20% zaměstnanci nejrůznějších podniků, 14% se zařadilo mezi OSVČ, 20% respondentů bylo již v důchodu (invalidním či starobním) a 16% dotazovaných své současné povolání nesdělilo.

Demografická charakteristika dotazovaných respondentů zahrnovala i otázku týkající se současného trvalého bydliště. Většina dotazovaných, plných 55%, pocházela z českého vnitrozemí. Téměř třetina (30%) z českého pohraničí, 12% z rakouského pohraničí a jen 3% z rakouského vnitrozemí.

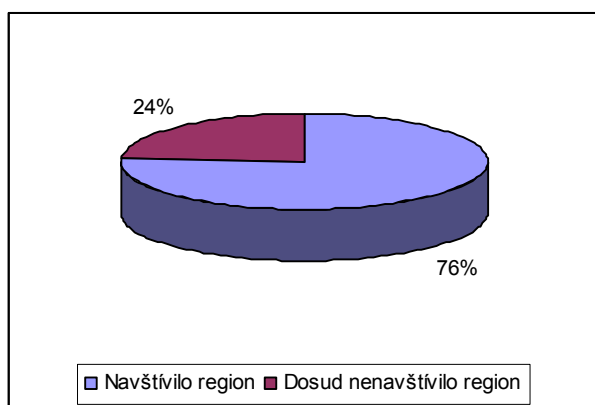
Region je tedy navštěvován převážně turisty pocházejících z Čech, určitě by regionu napomohla vyšší návštěvnost z řad rakouských ale i jiných zahraničních turistů.

13.1.2 Vyhodnocení samotného dotazníkového terénního šetření

V úvodu dotazníku byla turistům položena otázka *zda již někdy navštívili region Nové Hradky*. Z odpovědí plyne, že 76% již oblast někdy v minulosti navštívilo a 24% dosud ne.

Je tedy patrné, že přibližně tři čtvrtiny dotazovaných již v regionu někdy byla a dá se soudit, že se do regionu rádi vracejí.

Graf č. 5: Návštěvnost regionu Nové Hrady v roce 2007

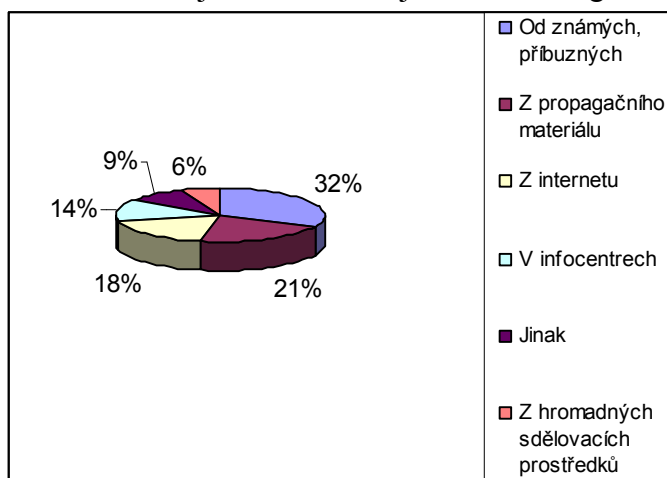
Zdroj: vlastní šetření, 2007

Zpracoval: P. Klimeš

V další otázce, ve které byli respondenti dotazováni *na zdroj informací o zajímavostech regionu Nové Hrady*, si mohli turisté vybrat z několika připravených odpovědí. Převažovaly informace od známých či příbuzných 32%, celých 21% se o zajímavostech regionu dozvědělo z propagačního materiálu, dále pak 18% respondentů odpovědělo že se o zajímavostech regionu dozvědělo z internetu, 14% v informačním centru, 9% jinak (například tudy projížděli) a 6% z hromadných sdělovacích prostředků.

Podle očekávání byli turisté nejvíce informováni od svých příbuzných či známých. Více než pětina jich byla informována z propagačního materiálu, to svědčí o velmi kvalitní propagační činnosti regionu. Dalšími zdroji informací o regionu byl samozřejmě internet, informační centra a hromadné sdělovací prostředky.

Graf č. 6: Zdroj informací o zajímavostech regionu Nové Hrady

Zdroj: vlastní šetření, 2007

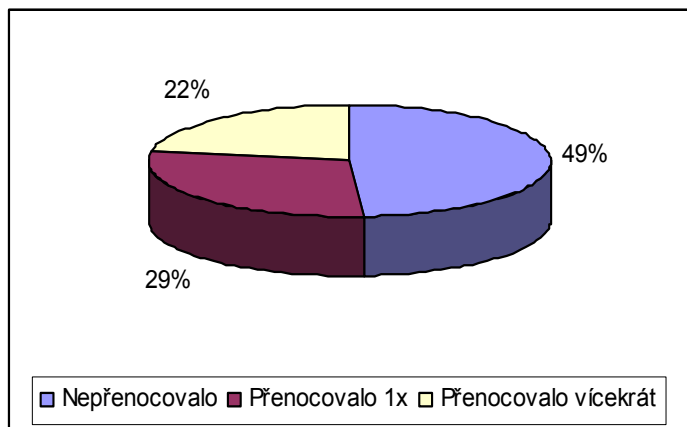
Zpracoval: P. Klimeš

Otázka č. 4 zjišťovala, *jak dlouho se turista v regionu zdržel*. Téměř polovina (49%) dotazovaných uvedla, že zde nepřenocovala, 29% zde strávilo jednu noc a 22% se zdrželo na více jak jednu noc.

Jak jasně demonstruje graf č. 4, téměř jedna polovina návštěvníků nezůstává v regionu déle než jeden den. Tato příliš krátká doba pobytu je vážným problémem regionu v oblasti cestovního ruchu.

Graf č. 7: Doba trvání pobytu v regionu Nové Hradky

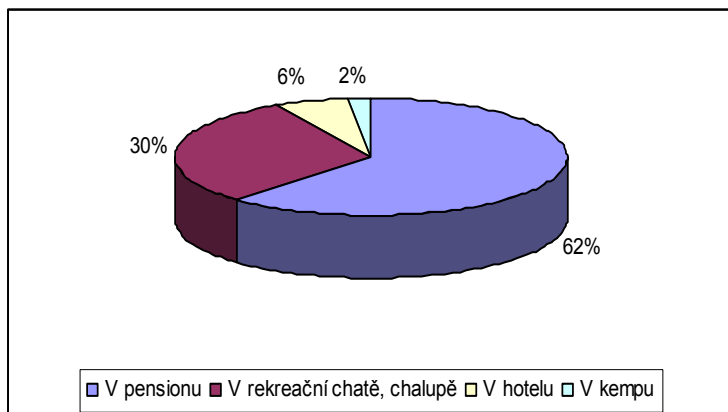
Zdroj: vlastní šetření, 2007

Zpracoval: P. Klimeš

Na dotaz *jaký způsob ubytování jste zvolil*, 62% respondentů uvedlo, že nocovali v pensionu. 30% turistů dalo přednost ubytování v rekreační chatě, 6% v hotelu a 2% turistů v kempu.

Z následujícího grafu č.5 je patrné, že návštěvníci upřednostňují při svém pobytu nocování v pensionu. To je dáno širokou nabídkou pensionů, příznivým poměrem cena/kvalita služeb a také jejich reklamou v propagačních materiálech a na internetu. Oblíbené je i ubytování v rekreačních chatách, zde ale není nabídka tak široká.

Graf č. 8: Způsob ubytování

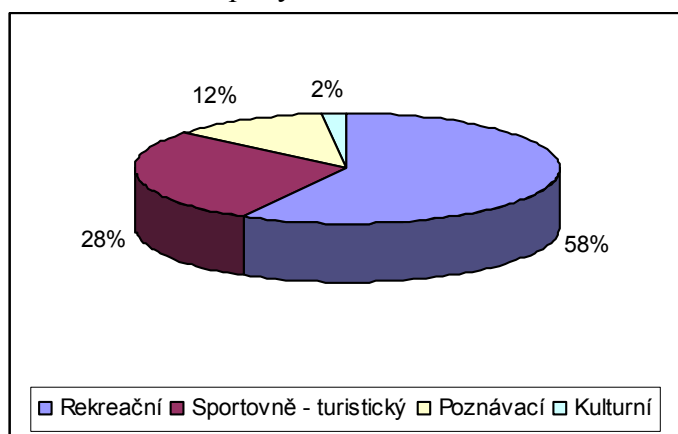

Zdroj: vlastní šetření, 2007

Zpracoval: P. Klimeš

Podle údajů získaných z odpovědí na otázku *jakou formu měl Váš pobyt*, vyplývá že 58% zvolilo pobyt rekreační, 28% dala přednost sportovně - turistickému pobytu, 12% zvolila poznávací pobyt a 2% pobyt kulturní.

Graf č. 9: Forma pobytu

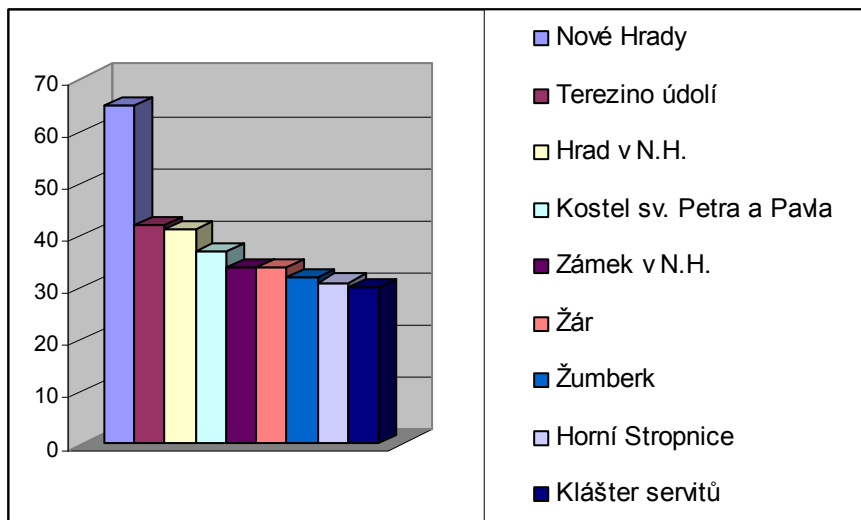
Zdroj: vlastní šetření, 2007

Zpracoval: P. Klimeš

Další otázkou autor zjišťoval návštěvnost jednotlivých turistických zajímavostí. Na otázku *jakou turistickou zajímavost jste navštívil*, 65% respondentů uvedlo že Nové Hrady, 42% turistů se procházelo Terčíným údolím, 31% respondentů bylo v Horní Stropnici, 32%

jich navštívilo Žumberk, 34% turistů bylo v Žáře, Novohradský hrad si prohlédlo 41% lidí, klášterní kostel sv. Petra a Pavla vidělo 37% zájemců, klášter servitů 30% a zámek v Nových Hradech 34% turistů (respondenti mohli uvést více zajímavostí).

Graf č. 10: Návštěvnost turistických zajímavostí

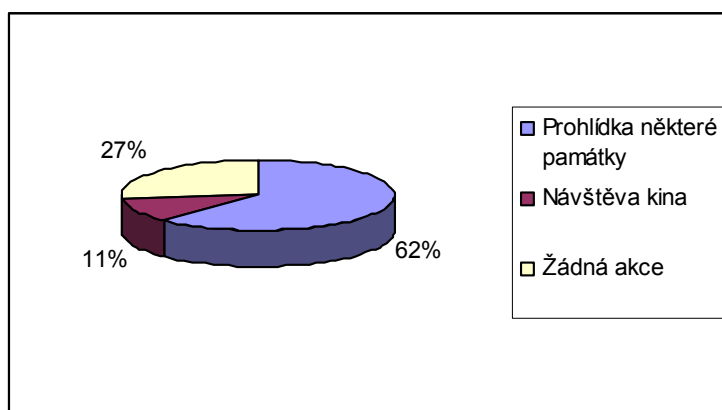

Zdroj: vlastní šetření, 2007

Zpracoval: P. Klimeš

Součástí dotazníku byla také otázka *jakou kulturní akci jste při svém pobytu navštívil*. V tomto případě odpovědělo 62%, že se zúčastnilo prohlídky některé historické památky, 11% bylo v kině v Nových Hradech a 27% nenavštívilo žádnou kulturní akci.

Graf č. 11: Návštěvnost kulturních akcí

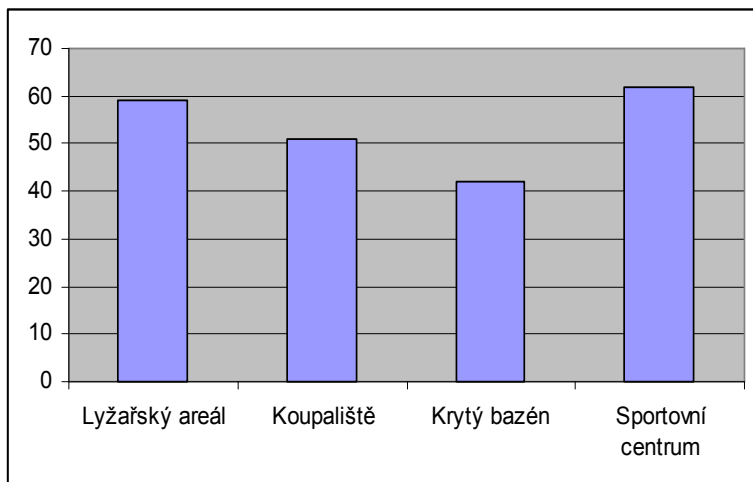

Zdroj: vlastní šetření, 2007

Zpracoval: P. Klimeš

Na poslední otázku, která se týkala respondentů, kteří již region navštívili, *co Vám v regionu nejvíce chybí*, odpověděla naprostá většina (údaje jsou v absolutních hodnotách) že bazén nebo koupaliště, moderní sportovní středisko, lyžařský areál.

Graf č. 12: Co návštěvníci postrádají při návštěvě regionu

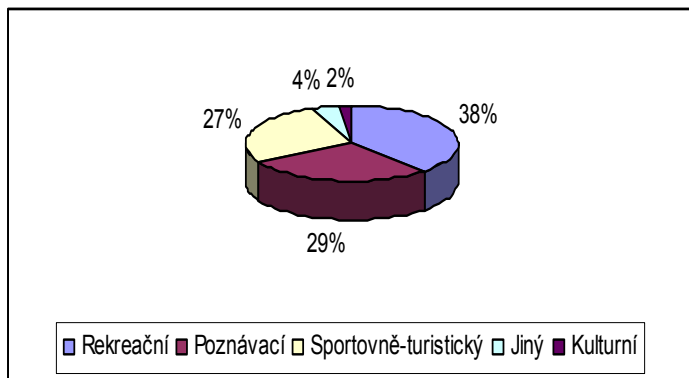

Zdroj: vlastní šetření, 2007

Zpracoval: P. Klimeš

U 24 respondentů, kteří dosud region Nové Hradky nenavštívili, dotazníkové šetření zkoumalo *pro jakou formu cestovního ruchu je podle nich region vhodný*. 38% dotazovaných odpovědělo, že region je vhodný pro rekreační formu cestovního ruchu, 27% si myslí že pro sportovně-turistický pobyt, 29% se domnívá, že region je vhodný pro poznávací turistiku a jen 2% uvedla že je vhodný pro vyznavače kulturní formy cestovního ruchu

Graf č. 13: Vhodnost formy cestovního ruchu v regionu Nové Hradky

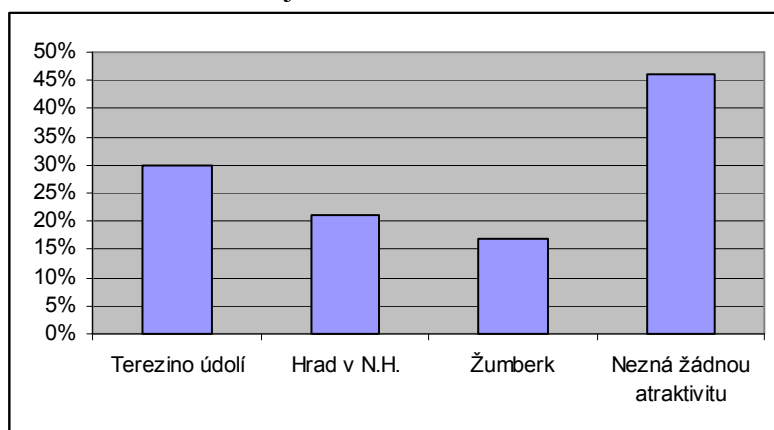

Zdroj: vlastní šetření, 2007

Zpracoval: P. Klimeš

Dále se autor u respondentů co dosud nenavštívili region zajímal, *zda znají některou zajímavost regionu*. Zde 30% dotazovaných už někdy slyšelo o Terčině údolí, 21% o hradu v Nových Hradech, 17% zná Žumberk. Plných 46% nezná žádnou atraktivitu regionu ani z doslechu.

Graf č. 14: Znalost zajímavostí oblasti Novohradsko

Zdroj: vlastní šetření, 2007

Zpracoval: P. Klimeš

Zajímavým poznatkem dotazníkového šetření je, že 23 respondentů z 24 dotazovaných, kteří dosud nenavštívili region Nové Hradky uvažuje o tom, že někdy v budoucnu region navštíví.

13.1.3 Srovnání dotazníkových šetření z let 2005 a 2007

Jediným rozdílem mezi dotazníkovými šetřeními je jejich období uskutečnění a počet dotázaných respondentů. Kvantitativní výzkum v roce 2005 byl proveden v období května a června s 300 respondenty, výzkum v roce 2007 proběhl od 28. ledna do konce března se 100 respondenty.

Z demografických údajů dotazovaných návštěvníků plyne: šetření se vždy zúčastnilo více mužů než žen, průměrný věk dotazovaných byl letos 37 let oproti 42 letům v roce 2005.

Složení návštěvníku podle povolání je podobné. Rok 2007 - 30% byli studenti, 20% zaměstnanci nejružnějších podniků, 14% se zařadilo mezi OSVČ, 20% respondentů bylo již v důchodu (invalidním či starobním) a 16% dotazovaných své současné povolání nesdělilo.

V roce 2005 bylo složení následující: 30% zaměstnanci podniků, 25% důchodci, 20% studenti, 15% OSVČ a 10% povolání neuvedlo.

Co se týká trvalého bydliště návštěvníků, tak letos byla většina dotazovaných, plných 55%, z českého vnitrozemí. Téměř třetina (30%) z českého pohraničí, 12% z rakouského pohraničí a jen 3% z rakouského vnitrozemí. V roce 2005 – 45% z českého vnitrozemí, 35% z českého pohraničí, 15% z rakouského pohraničí a 5% z rakouského vnitrozemí. V tomto ohledu panuje téměř shoda.

Z letošních výsledků plyne, že oblast v minulosti již navštívilo 76% dotazovaných oproti 88% z roku 2005. Došlo tedy k mírnému nárůstu návštěvníků, kteří jsou zde poprvé.

O zajímavostech regionu se dotazovaní dozvěděli dle letošních výsledků: od známých či příbuzných 32%, celých 21% se o zajímavostech regionu dozvědělo z propagačních materiálů, dále pak 18% respondentů odpovědělo že se o zajímavostech regionu dozvědělo z internetu, 14% v informačním centru, 9% jinak (například tudy projížděli) a 6% z hromadných sdělovacích prostředků. Výsledky z roku 2005 uvádějí toto rozdělení: 44% se o regionu dozvěděla od známých či příbuzných, 25% z hromadných sdělovacích prostředků, 16% z internetu, 6% v informačním centru, 6% jinak (náhodně projížděli) a 3% z propagačních materiálů. Nejvíce turistů zřejmě navštívilo region na doporučení známých či příbuzných, došlo k výrazné efektivitě propagačních materiálů regionu (to vypovídá o kvalitní práci KIC Nové Hradky).

Bohužel obě dotazníková šetření dokazují, že turisté se v regionu nezdržují příliš dlouho. Letos téměř polovina (49%) dotazovaných uvedla, že zde nepřenocovala, 29% zde strávilo jednu noc a 22% se zdrželo na více jak jednu noc. Výsledky z roku 2005 jsou obdobné – 41% zde nenocovala, 30% zde přenocovalo jedenkrát a 29% zde nocovalo vícekrát než jednou.

Letos 62% respondentů uvedlo, že nocovali v pensionu. 30% turistů dalo přednost ubytování v rekreační chatě, 6% v hotelu a 2% turistů v kempu. V porovnání s výsledky z roku 2005 nejsou patrné velké rozdíly: 45% nocovalo v pensionu a v soukromí, 39% na rekreační chatě, 12% v kempu a 4% v hotelu. Můžeme tvrdit že obliba pensionu a ubytování v soukromí mírně roste.

Podíl forem pobytu se také nezměnil. Z letošních výsledků vyplývá, že 58% zvolilo pobyt rekreační, 28% dala přednost sportovně - turistickému pobytu, 12% zvolila poznávací pobyt a 2% pobyt kulturní. Výsledky z roku 2005 byl obdobné – 40% rekreační pobyt, 38% sportovně-turistický, 17% poznávací a 5% kulturní. Letošní pokles u sportovně-turistické

formy je možno přičíst ročnímu období dotazování. Měsíc červen je jistě pro cykloturistiku a pěší turistiku příznivější než březen.

V letošním roce respondenti uvedli že navštívili tyto zajímavosti: 65% respondentů uvedlo že Nové Hrady, 42% se procházelo Terčíným údolím, 31% respondentů bylo v Horní Stropnici, 32% jich navštívilo Žumberk, 34% turistů bylo v Žáře, Novohradský hrad si prohlédlo 41% lidí, klášterní kostel sv. Petra a Pavla vidělo 37% zájemců, klášter servitů 30% a zámek v Nových Hradech 34% turistů. V roce 2005 byly zaznamenány tyto výsledky: 78% dotázaných bylo v Nových Hradech, 62% navštívilo Terezino údolí, 60% obdivovalo Novohradský hrad, 58% bylo v Žáře, 53% si prohlédlo klášter servitů, 51% se zastavilo u klášterního kostela sv. Petra a Pavla, 50% navštívilo Žumberk, 42% Horní Stropnici a 40% vidělo zámek v Nových Hradech. Vyšší návštěvnost některých památek v roce 2005 je zapříčiněna ročním obdobím a také otevírací dobou.

Porovnání výsledných odpovědí ohledně navštívených kulturních akcí je následující. V letošním roce odpovědělo 62%, že se zúčastnilo prohlídky (vzhledem k období stačila i venkovní prohlídka) některé historické památky, 11% bylo v kině v Nových Hradech a 27% nenavštívilo žádnou kulturní akci. V roce 2005 respondenti uvedli, že 80% se zúčastnilo prohlídky některé historické památky, 18% návštěvníků bylo v kině v Nových Hradech, či se zúčastnili jiné akce a jen 2% se nezúčastnila žádné kulturní akce. Region Nové Hrady je tedy především v letních měsících velice atraktivní pro vyznavače kulturních akcí.

Podle údajů z letošního dotazníkového šetření chybí turistům v regionu nejvíce sportovní centrum, lyžařský areál a možnost koupání. V roce 2005 nejvíce návštěvníkům chyběl krytý bazén nebo kvalitní koupaliště a sportovní centrum. Plánovaná výstavba sportovního střediska by měla splnit přání návštěvníků regionu, ze šetření je patrné, že o sportovní centrum s krytým bazénem bude mezi turisty zájem.

38% z 24 respondentů, kteří dosud region Nové Hrady nenavštívili (dotazníkové šetření 2007), se domnívá že region je vhodný pro rekreační formu cestovního ruchu. 29% je přesvědčeno, že region je vhodný pro poznávací turistiku. 27% si myslí že pro sportovně-turistický a 2% má představu, že je region vhodný pro jinou formu cestovního ruchu. Ze šetření z roku 2005 vyplývá, že celých 55% si domnívalo, že region je vhodný pro poznávací formu cestovního ruchu. O vhodnosti regionu pro rekreační účely bylo přesvědčeno 25%, pro sportovně-turistickém 12%, pro kulturní 7% a jen 1% se domnívalo že je region vhodný pro jinou formu. Je vidět, že názory na vhodnost regionu pro jednotlivé formy cestovního ruchu se mění.

Respondenti, kteří dosud nenavštívili region (dotazníkové šetření 2007), uvedli v 30% že už někdy slyšelo o Terčině údolí, 21% o hradu v Nových Hradech a 17% zná z doslechu Žumberk. Plných 46% nezná žádnou atraktivitu regionu. Dle výsledků z roku 2005 znalo jen 18% hrad v Nových Hradech a 10% Terezino údolí. Plných 72% neznalo žádnou atraktivitu. Můžeme tvrdit, že za dva roky povědomost u návštěvníků o turistických atraktivitách stoupla.

14. DOPORUČENÍ

Z analytické části vyplývá, že region není v zimní sezoně tolik navštěvován. Dalším problémem je krátká doba pobytu. Prodloužení doby pobytu a vyšší návštěvnost v zimním období by znamenalo mnohem větší ekonomický přínos. Jedním z důvodů této neblahé situace je nedostatečná nabídka rekreačního vyžití pro návštěvníky. Zlepšení situace přispěje plánované multitisportovní středisko a také krytý bazén, který by byl součástí lázní.

K zatraktivnění regionu v zimní sezoně by rovněž přispěly tratě pro klasické lyžování, které by do regionu přilákaly vyznavače bílé stopy. Pokud mají mít navrhované trasy smysl, měly by být naplánovány na pozemku obce a hlavně musely by být udržované. Po spolupráci s kulturním a informačním centrem se autorovi podařilo několik vhodných tras navrhnout. Pro co největší využití se autor snažil aby měly výchozí a cílový bod v Nových Hradech. Okruhy pro klasické lyžování mohou být využity i v ostatních ročních obdobích, jsou vhodné jak pro pěší turistiku tak pro cykloturistiku.

Jedna z běžeckých tratí by mohla kopírovat cyklistickou trasu, která se jmenuje Příhraniční. Okruh by měřil 25 km a vedl by z Nových Hradů přes Veveří, Šejby, Dobrou Vodu a Horní Stropnici zpět do Nových Hradů. Trasa by vedla kolem přírodního hraničního kamene „Viklan“ a dvou rybníků – Přesličkový a Veverský (příloha č. 3).

Druhý okruh by byl o něco kratší, asi 22 km dlouhý, začínal by opět v Nových Hradech a pokračoval by přes les Kapinos, Janovku, Žár, Žumberk a Údolí u Nových Hradů. Významnou památkou na trase je tvrz Žumberk se zbytky hradeb a expozicí malovaného nábytku, dále pak jeden z nejstarších rybníků Žár již ze dvanáctého století a v neposlední řadě krajina Bažantnice (příloha č. 4).

Třetí možností by byl okruh dlouhý 24 km a vedl by opět z Nových Hradů do Nakolic, Obory, Hranic, Byňova a zpět do Nových Hradů. Opět se naskýtá pohled na krajinu s rybníky (příloha č. 5).

Nejdelší trasa by měřila 28 kilometrů, začínala by opět v Nových Hradech a vedla by přes Humenice, Horní Stropnici a Žumberk a končila opět v Nových Hradech. Míjela by

kulturní památky Novohradska - Terezino údolí, tvrz Cuknštejn a opevněnou osadu Žumberk (příloha č. 6).

Nejkratší možností asi 19 kilometrů dlouhou, by byla trasa ze začátkem v Nových Hradech, ta by vedla velmi zajímavou krajinou Novohradských a Třeboňských rybníků. Přibližně 3 kilometry by vedly přírodní rezervací. K památkám na trase patří nejstarší lesnické učiliště na Jakuli (příloha č. 7).

Velké předpoklady má region v jiných odvětvích. Možnosti se nabízejí v oblasti konferenční a kongresové turistiky a také v připravovaném vybudování lázní.

Konferenční a kongresová turistika se týká především Nových Hradů. Pořádání seminářů a kongresů se ujímá především zámek v Nových Hradech a klášter servitů. Možnosti se skrývají v lepší propagaci konferenční a kongresové turistiky a také v širší nabídce využití volného času pro samotné účastníky.

Region má značné předpoklady k provozování lázeňství. Lázně v regionu existovaly již v 15. století. Město Nové Hrady usiluje o vybudování lázní v objektu Buquoyské rezidence. Projektu na výstavbu lázní se chopila akciová společnost Rezidence. Lázně by byly zaměřeny na balneoprovoz, whirlpool. Další zajímavou možností se skýtá ve spojení klasických lázní s lázněmi klimatickými, kde by se léčily dýchací nemoci, na které by měl blahodárný účinek zdejší vzduch ve spojení s pohybem. Lázně by mohly spolupracovat s lázněmi Třeboň. Mohly by uspokojovat převyšující poptávku po třeboňských lázní a spolupracovat i v jiných oblastech samotného lázeňského provozu. Další možnosti se nabízejí ve spolupráci s lázněmi Grosspertholz a Harbach na rakouské straně Novohradských hor.

Lázně v Nových Hradech by z počátku využívali jen nemocní, jejichž pobyt by hradila pojišťovna. Tím by vzniklo povědomí o novém lázeňském místě a postupem času by je mohli navštěvovat především tuzemští a rakouští samoplátci.

Jako příhraničnímu regionu se nabízí možnost spolupráce s rakouskou stranou, kdy se například turista může ubytovat v Nových Hradech a lyžovat v rakouských zimních střediscích, nebo využívat rakouské lázně.

Region využívá spolupráce se zahraničními městy a regiony, ale i zde jsou určité rezervy. Spolupráce probíhá zejména na úrovni škol, sportovních a kulturních spolků. Je třeba společně řešit závažnější problémy, jako například zlepšení dopravní sítě či vytvoření společné koncepce v oblasti cestovního ruchu.

S cestovním ruchem úzce souvisí dopravní infrastruktura. Region Nové Hradky by si jistě zasloužil kvalitnější napojení na hlavní silniční tahy. Současná silniční spojení ve směru na České Budějovice a na Třeboň nejsou ideální. Ke zlepšení by také mohlo dojít v autobusové a vlakové obslužnosti, jednalo by se především o větší frekvenci a návaznost jednotlivých spojů.

V souvislosti s cestovním ruchem by se nemělo zapomenout ani na handicapované návštěvníky. Region Nové Hradky by měl zvážit zpřístupnění všech památek pro handicapované turisty. Nabízí se možnost vytvoření průvodce pro handicapované návštěvníky, který by této skupině návštěvníků usnadnil prohlídku atraktivit regionu.

Určité rezervy se také skrývají v oblasti samotné propagace regionu. Důležitou součástí úspěšného rozvoje cestovního ruchu je prezentace regionu na různých veletrzích cestovního ruchu.

ZÁVĚR

Diplomová práce je zaměřena na analýzu cestovního ruchu v regionu Nové Hradky s důrazem na nalezení vhodných doporučení pro budoucí rozvoj tohoto regionu.

Cílem předkládané práce byla komparace situace v oblasti cestovního ruchu před a po vstupu ČR do EU. Dále pak analýza vnějšího a vnitřního prostředí, charakteristika složení portfolia, analýza nabízených služeb a možnosti využívání různých dotačních titulů. Součástí práce je také srovnání dvou dotazníkových šetření zaměřených na cestovní ruch v regionu, která proběhla v roce 2005 a 2007.

Region Nové Hradky byl do roku 1989 téměř vysídlenou periferní oblastí, která byla izolována střeženým hraničním pásmem s Rakouskem. Stupeň rozvoje cestovního ruchu byl proto v regionu na konci socialistické etapy velice nízký. Za jediný rozvoj cestovního ruchu v regionu se dá považovat výstavba chalup a chat. Největší počet vlastníků těchto objektů individuální rekreace pochází z aglomerace České Budějovice. Značný vliv na rozvoj cestovního ruchu mělo otevření hranic, kdy region začali navštěvovat především turisté z Rakouska. Vstup do EU nepředstavuje pro region nijak závratnou změnu co se týká struktury a počtu návštěvníků. Region ale může čerpat finanční zdroje z EU nejen na zlepšení situace v cestovním ruchu.

V regionu Nové Hradky je patrná dominantní přírodního potenciálu založeného na atraktivitě členitého reliéfu Novohradských hor. Vysoký stupeň atraktivity má i nenarušené životní prostředí vyplývající z nízké intenzity návštěvnosti v minulých letech. Členitý reliéf spolu s kvalitním životním prostředím je využíván turisty především k cykloturistice a pěší turistice. Oblast disponuje velmi dobře značenými cyklotrasy a trasy pro pěší turistiku.

Region je rovněž vyhledáván pro své bohaté kulturně-historické předpoklady. Mezi nejvýznamnější patří hrad v Nových Hradech, zámek v Nových Hradech, Terezino údolí, tvrz Žumberk a klášter řádu Servitů Nové Hradky.

Velké možnosti rozvoje regionu se nabízejí v plánovaném vybudování lázní. Lázně v regionu existovaly již v 15. st. V současné době se lázně připravují v objektu Buquoyské rezidence na náměstí v Nových Hradech. Projekt vybudování lázní má na starost akciová společnost Rezidence Nové Hradky. Doba dokončení je plánovaná na rok 2008. Projekt revitalizace Buquoyské rezidence má tři hlavní složky náplně: funkce hotelová/rekreační, funkce vzdělávací/kongresová, funkce lázeňská/rekondiční. Lázně by mohly spolupracovat s třeboňskými lázněmi i s lázněmi Grosspertholz a Harbach v Rakousku.

Region má rovněž předpoklady pro kongresovou a konferenční turistiku. Tato progresivně se vyvíjející forma cestovního ruchu se uskutečňuje zejména v Nových Hradech. Celoročně se pořádají mezinárodní semináře, kongresy a konference v prostorách zámku a kláštera řádu Servitů v Nových Hradech. V Nových Hradech má sídlo výzkumné centrum „Mechanismus, ekofyziologie a biotechnologie fotosyntézy“ – společné pracoviště Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Ústavu molekulární biologie AV ČR, Mikrobiologického ústavu AV ČR a Ostravské univerzity.

Ubytovací kapacity v regionu jsou dostatečné. K dispozici je celkem 595 lůžek, které plně pokrývají poptávku především v letní sezoně. Více než polovina turistů dává přednost při volbě způsobu nocování pensionu. Stravovacích zařízení se v regionu nachází 22, při dalším rozvoji cestovního ruchu bude nutné zlepšit u některých provozoven především kvalitu nabízených služeb. Obsazenost kapacit restauračních zařízení je stabilně vysoká především v letních měsících, kdy je podpořena nadprůměrnou obsazeností ubytovacích kapacit.

Na základě kvantitativního šetření se ukázalo, že region navštěvují nejvíce turisté ve věku 20-30 let, mladé rodiny s dětmi a skupiny turistů ve věku 51 let a výše. Více než polovina návštěvníků pochází z českého vnitrozemí, téměř třetina turistů z českého pohraničí a zbytek tvoří turisté z Rakouska. Srovnání výsledků dotazníkových šetření z let 2007 a 2005 je velmi podobné, nebyly zaznamenány žádné významné odlišnosti. Obě dotazníková šetření vyjadřují, že návštěvníci by si v regionu nejvíce přáli multisportovní centrum, lyžařský areál, koupaliště či plavecký bazén. Lyžařský areál pro sjezdové lyžování v regionu pravděpodobně nikdy nebude, turisté ale mohou využívat lyžařské komplexy v nedalekém Karlstiftu a v Harmanschlagu. Plánovaná výstavba lázní a multisportovního centra alespoň částečně vyplní turistům přání.

Region může rozvoj cestovního ruchu financovat z národních, regionálních a evropských zdrojů. Programy pro podporu cestovního ruchu jsou tyto: Regionální operační program, Integrovaný operační program, Operační program přeshraniční spolupráce, Program rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013 a Grantové programy kraje.

Sezónnost a krátká doba pobytu návštěvníků je hlavním problémem regionu. Jako řešení se jeví výstavba lázní, multisportovního centra a tvorba doprovodných programů a konání kulturních akcí i mimo hlavní sezonu. Autor diplomové práce navrhl další možné řešení, vytvoření pěti okruhů pro klasické lyžování, které by v ostatních ročních obdobích sloužily vyznavačům pěší turistiky a cykloturistiky.

V regionu panuje spokojenost s prozatímním provozem Kulturního a informačního centra. Poskytuje informační servis všem zájemcům s důrazem na cestovní ruch, zajišťuje

příjezd a program turistů, v zimě prodává skipasy zájemcům o lyžování v Harmanschlagu a v Karlstiftu a vydává propagační materiál. Součástí Kulturního a informačního centra je Přeshraniční impulsní centrum.

S cestovním ruchem je úzce spjata i dopravní infrastruktura. Stav silničních tahů směrem na České Budějovice či Třeboň se v současné době nenachází v optimálním stavu.

Cestovní ruch by měl brát ohledy na životní prostředí a zájmy obyvatel regionu. Ekonomickým a sociálním problémem regionu je udržet obyvatele z důvodů nízkých obslužných funkcí území (pracovní místa, doprava, veřejné služby apod.), na druhé straně jde o území atraktivní pro cestovní ruch, především pro vyznavače aktivní turistiky s důrazem na pobyt v neporušeném přírodním prostředí.

Cílem rozvoje regionu je dosáhnout propojení těchto dvou pólů, které byly ještě před 20 lety od sebe velmi vzdáleny a které se nyní s většími či menšími problémy přibližují. Cílem je aby pro návštěvníky atraktivní prostředí, umocněné navíc rakouskou nabídkou cestovního ruchu nabízelo dostatek „atraktivní nabídky“ k životu i místním obyvatelům.

SUMMARY

This work is specialized to analyse tourism development in the Region of Nové Hradý and to propose suggestions to innovation development of tourism. The Region Nové Hradý is situated in the southern part of South Bohemia and the most important city in this border region is Nové Hradý. The Region is very attractive for travellers because it offers several interesting culture and natural memories for example the castle from the end of the 13th century, the late-gothic church of St. Peter and St. Paul with the monastery of the Servitů and natural park Tereziho údolí. The Region is also very suitable for hiking and cycling.

The work is divided into two parts: the first one deals with theoretical issues and the other one targets practical research, SWOT analysis and questionnaire evaluation. The aim of this work is also to think out self suggestions of tourism development. Author designed five traces for cross country skiing. These traces were designed for the village area and they could be used for hiking and cycling in others seasons.

The development of tourism will be certainly improved by planned build-up of spa and sportcentrum. The Region of Nové Hradý has significant potencial in cooperation with Austrian towns

KEY WORDS: tourism, region of Nové Hradý, possibility of tourism, SWOT analysis

KLÍČOVÁ SLOVA: cestovní ruch, region Nové Hradý, předpoklady cestovního ruchu, SWOT analýza

SEZNAM LITERATURY

Odborné publikace:

1. BERÁNEK, J. – KOTEK, P.: *Řízení hotelového provozu*. 3., přeprac. Vyd. Praha : MAG Consulting Grada Publishing, 2003. 218 s. ISBN 80-86724-00-X
2. DOHNAL, V.: *Rajonizace cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha : Merkur, 1985. 82 s. ISBN 80-7069-106-2
3. HESKOVÁ, M.: *Cestovní ruch*. 1. vyd. Praha : Fortuna, 2006. 224 s. ISBN 80-7168-948-3
4. HORNER, S. – SWARBROOKE, J.: *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha : Grada, 2003. 486 s. ISBN 80-247-0202-9
5. HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. 2. vyd. Praha : Idea Servis, 1994. 168 s. ISBN 80-85970-36-8
6. JAKUBÍKOVÁ, D. a kol. *Cestovní ruch*. 1. vyd. Plzeň : Západočeská univerzita v Plzni, 1995. 281 s. ISBN 80-7082-185-X
7. HRABÁNKOVÁ, M. - HÁJEK, T.: *Management cestovního ruchu*. 1. vyd. Č. Budějovice : ZF, 2002, 82 s. ISBN 80-6032-712-8
8. KOBLASA, P. *Novohradským jihem*. 1. vyd. Jelmo, 1997. 94 s. ISBN 80-7062-162-3
9. KOČÁREK, S. - KOČÁREK, E. jun., *Novohradské hory*. 1. vyd. Plzeň, 1992. 115 s. ISBN 80-7055-202-1
10. KOLEKTIV AUTORŮ, *Malý lexikon obcí ČR 2004*. Praha : ČSÚ, 2002. 239s. ISBN 80-7223-315-7
11. KOLEKTIV AUTORŮ, *Novohradské hory a Novohradské podhůří*. 1. vyd. Praha : Baset, 2006. 846 s. ISBN 80-7340-091-X
12. KOLEKTIV AUTORŮ, *Statistický lexikon obcí ČR 1992*. Praha: ČSÚ, 1984. 895 s. ISBN 80-7049-096-9
13. KOVÁŘ, D. - KOBLASA, P. *Kraj trojí tváře*. 1.vyd. České Budějovice : sdružení obcí a Okú České Budějovice
14. MIRVALD, S. a kol. *Geografie cestovního ruchu*. 3. vyd. Plzeň : Západočeská univerzita v Plzni, 1996. 124 s. ISBN 80-7082-288-0

15. MORRISON, A. M.: *Marketing pohostinství a cestovního ruchu*. [z amerického originálu přeložila Dana Slámová]. 1. vyd. Praha : Victoria Publishing, 1995. 523 s. ISBN 80-85605-90-2
16. PARMOVÁ, D. – PARMOVÁ, D.: *Provoz služeb v cestovním ruchu*. 1. vyd. České Budějovice : Jihočeská univerzita, 2003. 84 s. ISBN 80-7040-611-9
17. PARMOVÁ, D.: *Řízení služeb*. Přednášky. ZF JU. Č. Budějovice 2004. 96 s.
18. PAYNE, A.: *Marketing služeb*, 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 1996. 248 s. ISBN 80-7169-276-X
19. ŠPRINCOVÁ, S. *Úvod do geografie cestovního ruchu*. 1. vyd. Olomouc : Rektorát univerzity Palackého v Olomouci, 1981. 115 s. ISBN 80-7023-141-1
20. TRNKOVÁ, O. - SLÁMOVÁ, D. a kol. *Územní a cestovní ruch*. 1. vyd. Praha : Vysoká škola ekonomická, 1993. 95 s. ISBN 80-7079-123-3

Mapy:

21. QUITT, E. Klimatické oblasti ČSR. Mapa 1 : 500 000. Brno: GÚ ČSAV, 1975
22. Autoatlas ČR, měřítko 1:250 000. 1. vyd. Zlín: SHOCart, 1997. ISBN 80-85781-93-X
23. Turistická mapa: Novohradské Hory, 1: 50 000, 1 vyd. Praha: KČT a VKÚ, 1993. ISBN 80-7279-031-5

Internetové stránky:

24. Český statistický úřad [online]. 2006 Praha: Internetové stránky Českého statistického úřadu. [cit. 24. 10. 2006]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www.czso-cz/>>.
25. Město Nové Hradky [online]. 2006 Internetové stránky města Nové Hradky. [cit. 24. 10. 2006]. Dostupný na Word Wide Web:<<http://www.novehrady.cz/turista/default.asp>>.
26. Ministerstvo životního prostředí [online] 2007. Internetové stránky Ministerstva životního prostředí. [cit. 25. 2. 2007]. Dostupný na World Wide Web: <[http://www.env.cz/AIS/web-pub.nsf/\\$pid/MZPKBFB1O09O](http://www.env.cz/AIS/web-pub.nsf/$pid/MZPKBFB1O09O)>.

27. Patříčný, V., Vávra, J.. Sdružování obcí v přirozených spádových území [online] 2006. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 1998 [cit. 25. 2. 2007]. Dostupné na World Wide Web <<http://www.mmr.cz/index.php?show=001027>>.
28. Plán rozvoje zemědělství a venkova ČR na období 2000-2006 [online] 2006. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 16.2 2000 [cit. 27.12. 2006]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.mmr.cz/cz/regional/venkov/>>.
29. Program obnovy venkova [online] 2006. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. [cit. 25.4 2006]. Dostupné z: <<http://www.mmr.cz/cz/regional/venkov/pov/>>.

Propagační a ostatní materiály:

- RAMPAS, J. *Sportovní centrum Nové Hrady*. Architektonická studie, 2006.
- SP STUDIO s.r.o. *Stavební úpravy Buquoyské rezidence v Nových Hradech – Lázeňský dům*. Architektonická kancelář, 2004.
- Cyklotrans 2006, vyd. České Budějovice: Media consult, 2006
- Přeshraniční impulsní centrum, Nové Hrady: KIC, 2006
- Lyžování v Rakousku, vyd. České Budějovice: Media consult, 2006
- Novohradský zpravodaj, Nové Hrady: KIC, 2006
- Harbach-informační leták, 2006
- Moorbad Grosspertholz – informační leták, 2006

Prameny:

- Městský úřad Nové Hrady, 22. 6. 2006
- Obecní úřad Horní Stropnice, 22. 6. 2006
- Obecní úřad Žár, 22. 6. 2006
- Kulturní a informační centrum Nové Hrady, 17. 7. 2006, 19. 2. 2007

SEZNAM GRAFŮ, OBRÁZKŮ, TABULEK A MAP

Seznam grafů:

Graf č. 1: Počet přenocování na delších, kratších a služebních cestách v ČR k 3. čtvrtletí 2006	18
Graf č. 2: Třídění cestovního ruchu	20
Graf č. 3: Kvalitativní vyjádření lůžkové kapacity v regionu Nové Hradky 2006	54
Graf č. 4: Využití lůžkových kapacit v letní a v zimní sezoně 2006	55
Graf č. 5: Návštěvnost regionu Nové Hradky v roce 2007	75
Graf č. 6: Zdroj informací o zajímavostech regionu Nové Hradky	75
Graf č. 7: Doba trvání pobytu v regionu Nové Hradky	76
Graf č. 8: Způsob ubytování	77
Graf č. 9: Forma pobytu	77
Graf č. 10: Návštěvnost turistických zajímavostí	78
Graf č. 11: Návštěvnost kulturních akcí	78
Graf č. 12: Co návštěvníci postrádají při návštěvě regionu	79
Graf č. 13: Vhodnost formy cestovního ruchu v regionu Nové Hradky	79
Graf č. 14: Znalost zajímavostí oblasti Novohradsko	80

Seznam obrázků:

Obr. č. 1: Hrad	41
Obr. č. 2: Klášterní kostel svatého Petra a Pavla	42
Obr. č. 3: Zámek v Nových Hradech	44
Obr. č. 4: Klášter řádu Servitů	45
Obr. č. 5: Tvrz Cuknštejn	47

Seznam tabulek:

Tab. č. 1: Přehled základních údajů obcí oblasti	33
Tab. č. 2: průměrné klimatické charakteristiky regionu	35
Tabulka č. 3: Přehled počtu lůžek v regionu Nové Hradky	53

Seznam map:

Mapa č. 1: Vymezení regionu Nové Hradky dle MÚ Nové Hradky v roce 2006	32
Mapa č. 2: Plánek města Nové Hradky s vyznačenými atraktivitami	51

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Dotazník pro návštěvníky regionu Nové Hradky

Příloha č. 2: SWOT analýza

Příloha č. 3: Běžkařská trať A

Příloha č. 4: Běžkařská trať B

Příloha č. 5: Běžkařská trať C

Příloha č. 6: Běžkařská trať D

Příloha č. 7: Běžkařská trať E

Příloha č. 8: Půdorys suterénu sportovního centra v Nových Hradech

Příloha č. 9: Půdorys přízemí sportovního centra v Nových Hradech

Příloha č. 1: Dotazník pro návštěvníky regionu Nové Hrady

1. Navštívil jste už někdy region Nové Hrady?

- ano
- ne (v případě ne otázka č. 9)

2. O turistických zajímavostech regionu Nové Hrady jste se dozvěděl?

- od známých
- v informačním a kulturním centru
- z informačního letáku
- z internetu
- z hromadných sdělovacích prostředků
- jinak – napište jak

3. Při návštěvě regionu Nové Hrady jste zůstal?

- bez přenocování
- 1x jste přenocoval
- přenocoval jste vícekrát

4. Jaký typ ubytování jste zvolil?

- v kempu
- v penzionu
- v soukromí
- v hotelu
- na rekreační chatě

5. Jakou formu měl váš pobyt?

- poznávací
- sportovně-turistický
- rekreační
- kulturní
- léčebný
- jiný (školení atd.)

6. Jakou turistickou zajímavost jste při vašem pobytu navštívil?

7. Navštívil jste nějakou kulturní akci při vašem pobytu v regionu?

8. Co jste při svém pobytu v regionu postrádali?

9a. Myslíte si, že je region Nové Hradky vhodné pro formu cestovního ruchu:

- poznávací
- sportovně turistický
- rekreační
- kulturní
- léčebný
- jiný (školení atd.)

9b. Znáte nějaké zajímavosti regionu Nové Hradky?

9c. Hodláte někdy v budoucnu navštívit region Nové Hradky?

Demografické údaje o respondentovi

- Žena
- Muž

Věk:

Povolání:

- student
- zaměstnanec
- podnikatel
- OSVČ
- důchodce

Bydliště:

- české pohraničí
- české vnitrozemí
- rakouské pohraničí
- rakouské vnitrozemí
- jiné

Příloha č. 2: SWOT analýza

<p style="text-align: center;">SILNÉ STRÁNKY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atraktivní turistická oblast. • Zajímavé kulturně-historické památky. • Vysoce exponovaná poloha při hranicích s Rakouskem s hraničním přechodem v Nových Hradech s možností zintenzivnění přeshraniční spolupráce s Rakouskem, včetně spolupráce v cestovním ruchu. • Kvalitní životní prostředí, rozmanitost využití kulturní krajiny. • Kvalitní značení pěších turistických tras. • Relativní stabilita obyvatelstva a jeho pozitivní vztah k regionu. • Relativně dobrá úroveň technické i sociální infrastruktury v jádrových sídlech. • Celkově relativně nízká míra nezaměstnanosti. • Zájem místní samosprávy rozšířit přeshraniční spolupráci o další formy. • Aktivní přístup místní samosprávy a dalších subjektů v regionu k získávání finančních prostředků a investic pro cestovní ruch.	<p style="text-align: center;">SLABÉ STRÁNKY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Velmi vysoká sezonní návštěvnost (převažuje letní sezona). • Krátká doba pobytu turistů (převažují jednodenní návštěvníci). • Výrazně periferní poloha v rámci ČR, mimo hlavní komunikační tahy. • Zastaralá a většinou nepříliš kvalitní silniční síť. • Nedostatečná dopravní obslužnost. • Nízký podíl kvalifikovaných pracovních sil podmiňujících rozvoj cestovního ruchu. • Neexistující organizační struktura cestovního ruchu, nedostatečný image. • Neexistuje společný a koordinovaný postup při ochraně životního prostředí.
<p style="text-align: center;">PŘÍLEŽITOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj rekreace a v některých částech regionu i cestovního ruchu zaměřeného na nízko a středně příjmové návštěvníky z ČR i ze zahraničí. • Posilování turistické nabídky v regionu a podpora její konkurenceschopnosti. • Zlepšení práce informačních středisek a jejich vzájemné propojení – pro turisty i občany regionu. • Posílení možností levnějšího ubytování apod. • Vysoká kvalita ŽP evropského významu jako podnět pro rozvoj cestovního ruchu. • Využití vzniku Akadamičského a univerzitního centra v Nových Hradech. • Zájem o Novohradsko ze strany Jihočeské univerzity a jejích fakult k realizaci vědeckých prací a výzkumu. • Dobré možnosti venkovské turistiky (ekoturistika, agroturistika, folklór) • Využití kulturně historického dědictví, jeho regenerace a zachování a rozvoj kulturních tradic • Využití kontaktů a spolupráce s rakouskými obcemi a výměna zkušeností v oblasti cestovního ruchu<ul style="list-style-type: none"> • Maximální využívání zdrojů z EU a spolupráce se zahraničními partnery • Maximální koordinace činnosti subjektů v oblasti kultury a cestovního ruchu	<p style="text-align: center;">OHROŽENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Politická situace České republiky • Nedostatečná ochrana kulturně-historických památek<ul style="list-style-type: none"> • Odklady řešení silniční sítě, které může prohloubit izolaci regionu a negativně tak působit na rozvoj cestovního ruchu • Ohrožení přírodních atraktivit krajiny<ul style="list-style-type: none"> • Potenciální nebezpečí odchodu kvalifikovaných (zejména mladých) pracovníků z regionu • Nedořešené majetkové vztahy k půdě (mohou nastat problémy při rozvoji cestovního ruchu v regionu<ul style="list-style-type: none"> • Neúnosná finanční náročnost udržení všech současných pamětihodností • Nedostatečná komunikace mezi zástupci obcí a podnikateli

Zpracoval Klimeš, P, 2007

SWOT matice

	SLABÉ STRÁNKY (W) 8 položek	SILNÉ STRÁNKY (S) 10 položek
PŘÍLEŽITOSTI (O) 12 položek	→	↓ <u>SO strategie</u> <u>“VYUŽITÍ“</u>
OHROŽENÍ (T) 8 položek		

Zpracoval Klimeš, P, 2007

SO strategie “VYUŽITÍ“

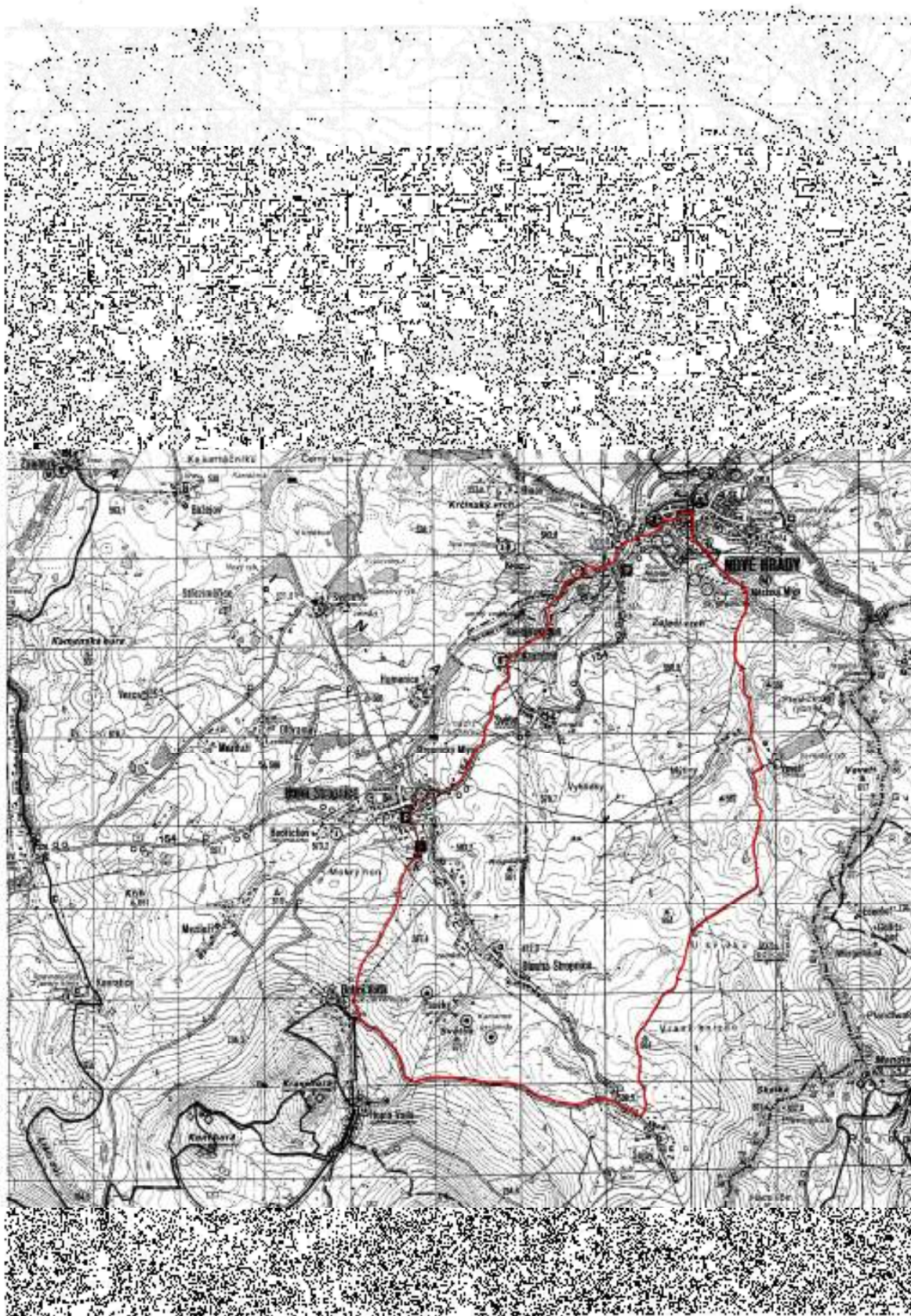
Tato strategie využívá silné stránky regionu Nové Hradky ke zhodnocení příležitostí identifikovaných ve vnějším prostředí.

V obecné rovině SWOT analýza určuje podobný okruh problémů, se kterými se potýkají všechny příhraniční oblasti (např. Slavonicko, Třeboňsko). Souhrnně řečeno jde o oblast, kde na jedné straně je ekonomickým a sociálním problémem udržet obyvatele z důvodů nízkých obslužných funkcí území (pracovní místa, doprava, veřejné služby apod.) a na straně druhé jde o území atraktivní pro cestovní ruch, především pro vyznavače aktivní turistiky s důrazem na pobyt v neporušeném přírodním prostředí.

Cílem rozvoje regionu je dosáhnout propojení těchto dvou pólů, které byly ještě před 20 lety od sebe velmi vzdáleny a které se nyní s většími či menšími problémy přibližují. Cílem je aby pro návštěvníky atraktivní prostředí, umocněné navíc rakouskou nabídkou cestovního ruchu nabízelo dostatek „atraktivní nabídky“ k životu i místním obyvatelům.

Příloha č. 3: Běžkařská trať A

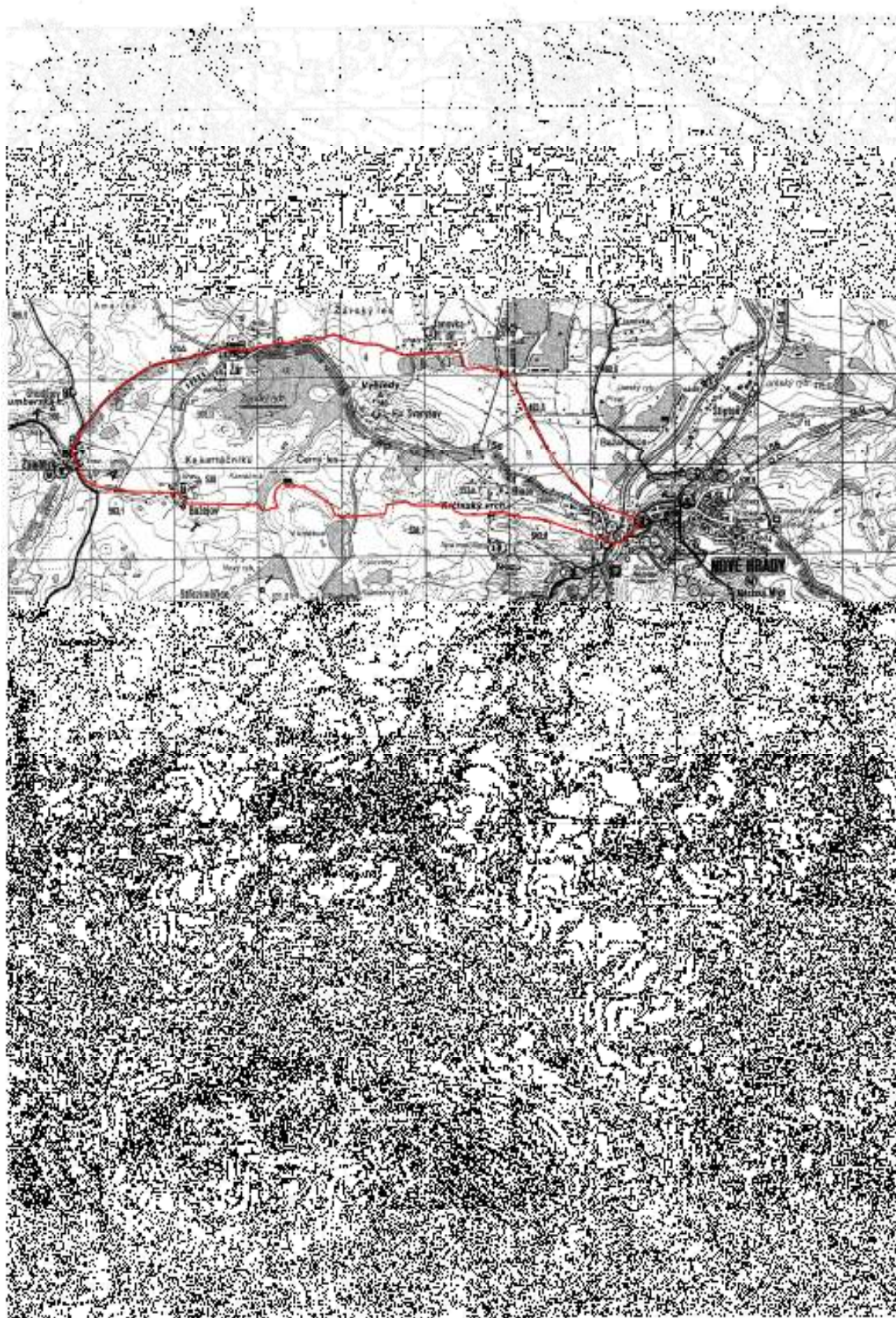

Zdroj: Turistická mapa: Novohradské Hory, 1: 50 000, 1993

Zpracoval: P. Klimeš, 2007

Tento okruh kopíruje cyklistickou trasu, která se jmenuje Příhraniční a měří 25 km. Začátek i konec trasy je v Nových Hradech, trasa vede dále kolem rybníků Přesličkový a Veverský a kolem přírodního hraničního kamene „Viklan“ do Veveří – 2,5 km jižně od Nových Hradů (jedná se o typickou zaniklou osadu v pohraničním pásmu, z níž se dochovala pouze někdejší školní budova), ve Veveří se nabízí možnost zastavení se u památníku padlých v obou světových válkách. Trasa dále pokračuje přes osadu Šejby do Dobré Vody, kde můžeme obdivovat poutní kostel Panny Marie a napít se z pramenu pod schody kostela. Občerstvit se můžeme na další zastávce 3 km severně v Horní Stropnici například v penzionu Bobr a prohlédnout si zdejší farní kostel. Z Horní Stropnice vede trasa přes Údolí u Nových Hradů zpět do Nových Hradů.

Příloha č. 4: Běžkařská trať B

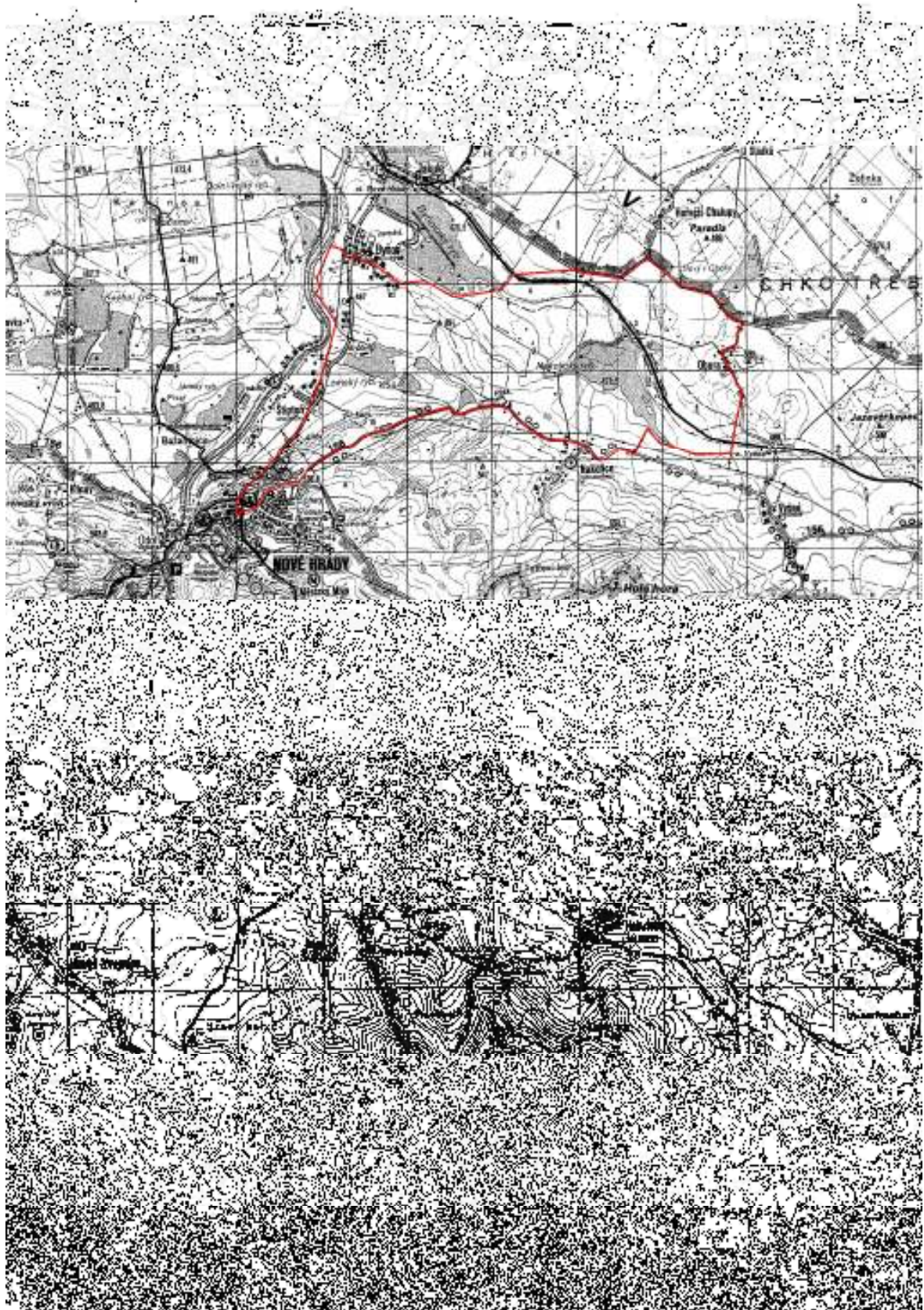

Zdroj: Turistická mapa: Novohradské Hory, 1: 50 000, 1993

Zpracoval: P. Klimeš, 2007

Tato trasa je kratší, měří přibližně 22 km. Začíná opět v Nových Hradech a směřuje přes krajinu Bažantnice, kolem rybníka Bažantník a přes les Kapinos do osady Janovka. Po projetí Janovky je krásný výhled na rybník Žár, který byl založen již ve 12. století. V Žáru se nabízí také možnost občerstvení v restauraci „Viki“. Ze Žáru nás trasa zavede do opevněné vesnice Žumberk, kde je možnost si prohlédnout tvrz (vnitřní prohlídka je bohužel v zimním období nemožná) a občerstvit v penzionu „Marie“. Dále pokračujeme přes chatařskou osadu Božejov, kolem rybníků Kartáčník a V kolébce do Údolí u Nových Hradů a odtud je to již několik set metrů do Nových Hradů.

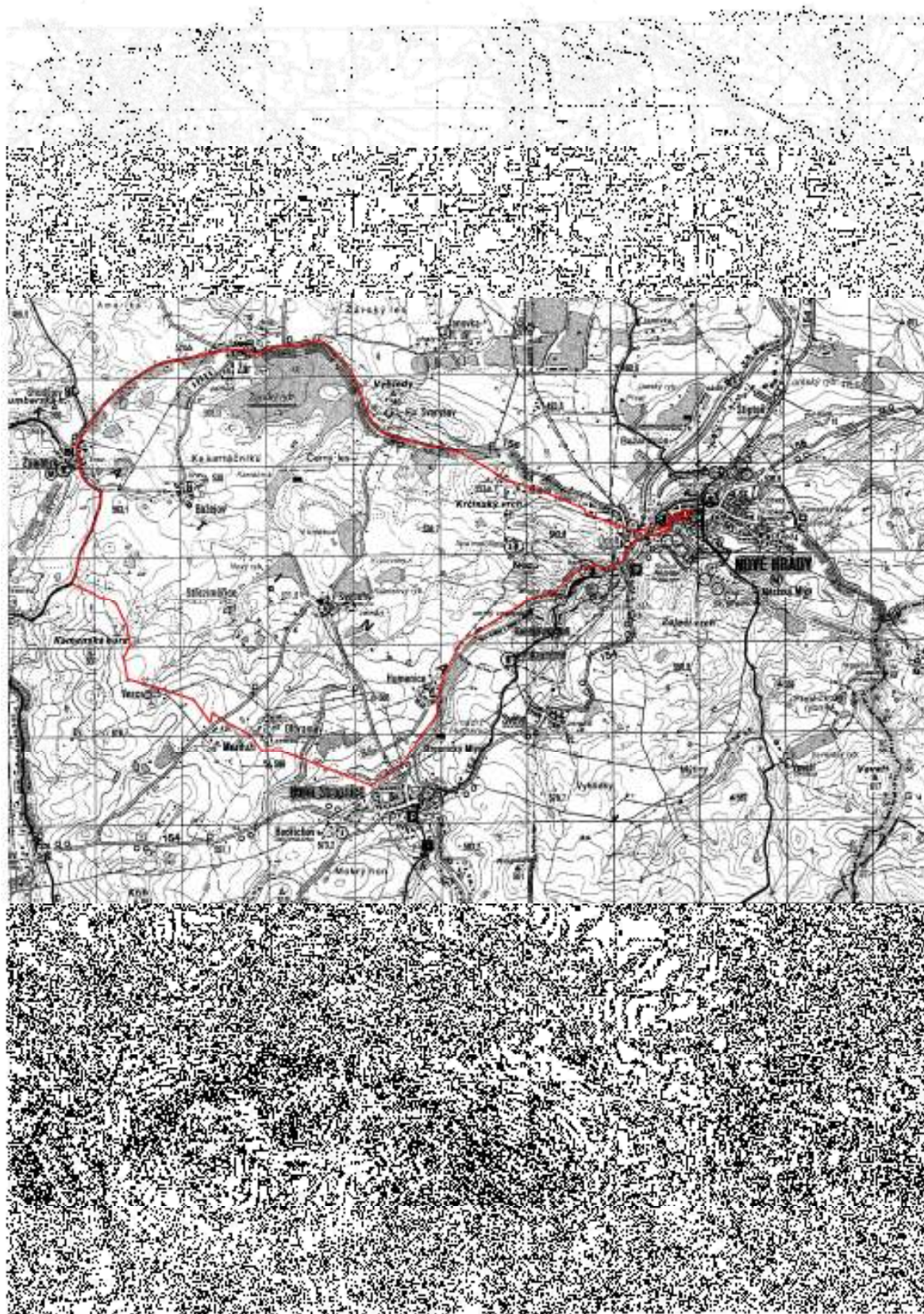
Příloha č. 5: Běžkařská trať C

Zdroj: Turistická mapa: Novohradské Hory, 1: 50 000, 1993
Zpracoval: P. Klimeš, 2007

Tato třetí nabízená trasa opět začíná v Nových Hradech a je dlouhá 24 km. Směřuje do Nakolic a po břehu Nakolického rybníka vede do osady Obora. Odtud vede trasa po hranici CHKO Třeboňsko do Hranic, kde se nabízí možnost občerstvení v restauraci „U Jiřího“. Po občerstvení pokračujeme kolem Byňovského rybníku do Jakule, kde se nachází druhé nejstarší lesnické učiliště v Čechách – budova naproti nádraží ČD. Dále pak opět po břehu Byňovského rybníka přes osadu Byňov, kolem Lomského rybníka do Štiptoně. Několik set metrů za Štiptoní je kamenolom a odtud je to na náměstí v Nových Hradech 2 km do kopce.

Příloha č. 6: Běžkařská trať D

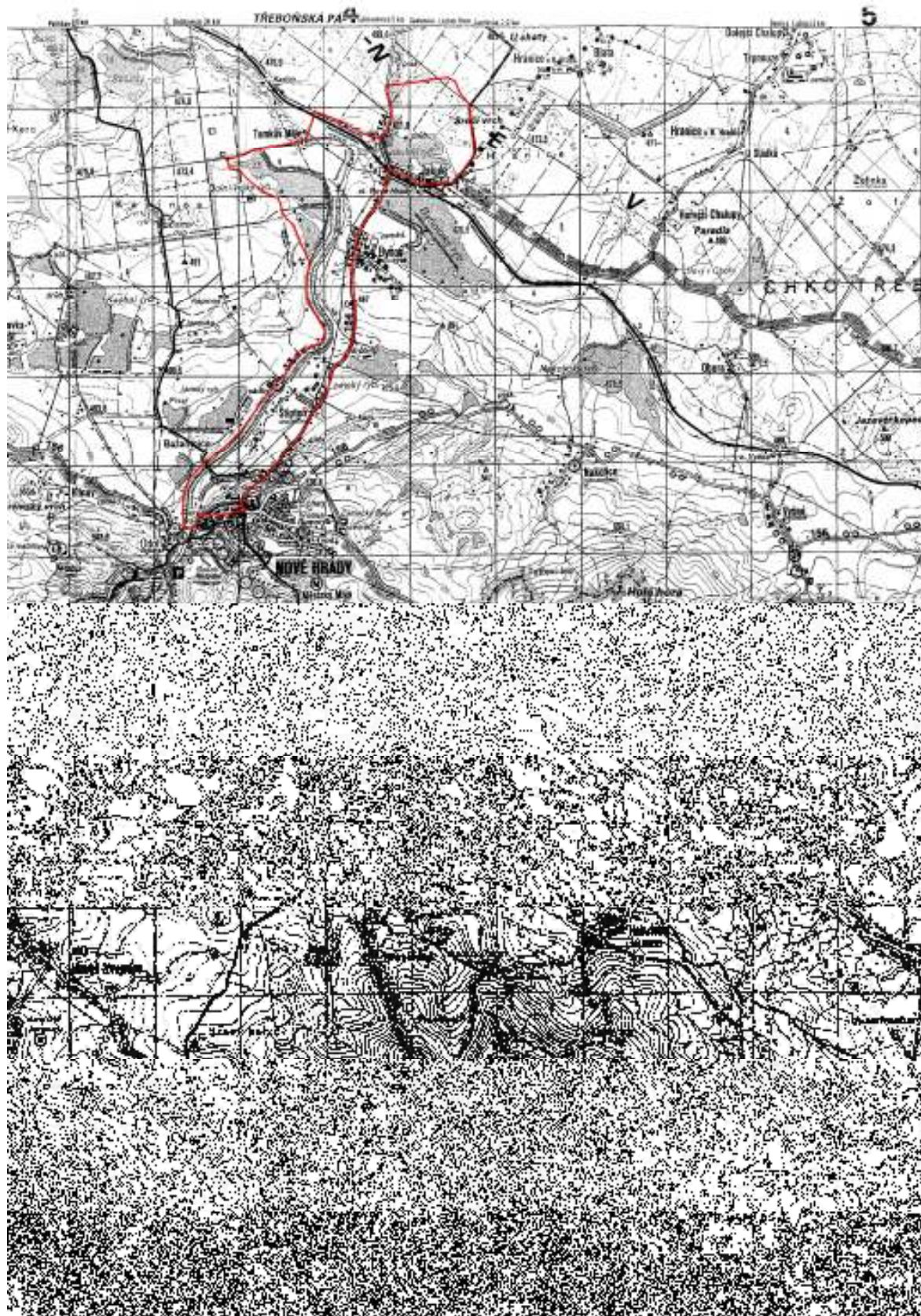
Zdroj: Turistická mapa: Novohradské Hory, 1: 50 000, 1993

Zpracoval: P. Klimeš, 2006

Tento okruh je nejdelší, měří 26 km. Z Nových Hradů nás zavede trasa do Údolí u Nových Hradů. Zde vjedeme vstupní bránou do Tereziina údolí, kolem pensionu Lázníčky (možnost občerstvení) a zříceniny Modrý dům míříme k vodopádu a dále stoupáme k vyhlídce nad vodopádem, po několika metrech dorazíme ke tvrzi Cuknštejn (prohlídka pouze zvenčí) a pokračujeme po hrázi Humenické vodní nádrže do Humenic. Dále míříme do Horní Stropnice, kde se můžeme opět občerstvit v pensionu Bobr a prohlédnout si zdejší farní kostel. Z Horní Stropnice jedeme do Žumberka, po levé straně se nachází Kamenská hora. V Žumberku je opět možnost se občerstvit v pensionu „Marie“ a prohlédnout si tvrz. Ze Žumberka vede trasa do Žára s možností občerstvení v restauraci Viki a kolem Žárského rybníka zpět do Nových Hradů.

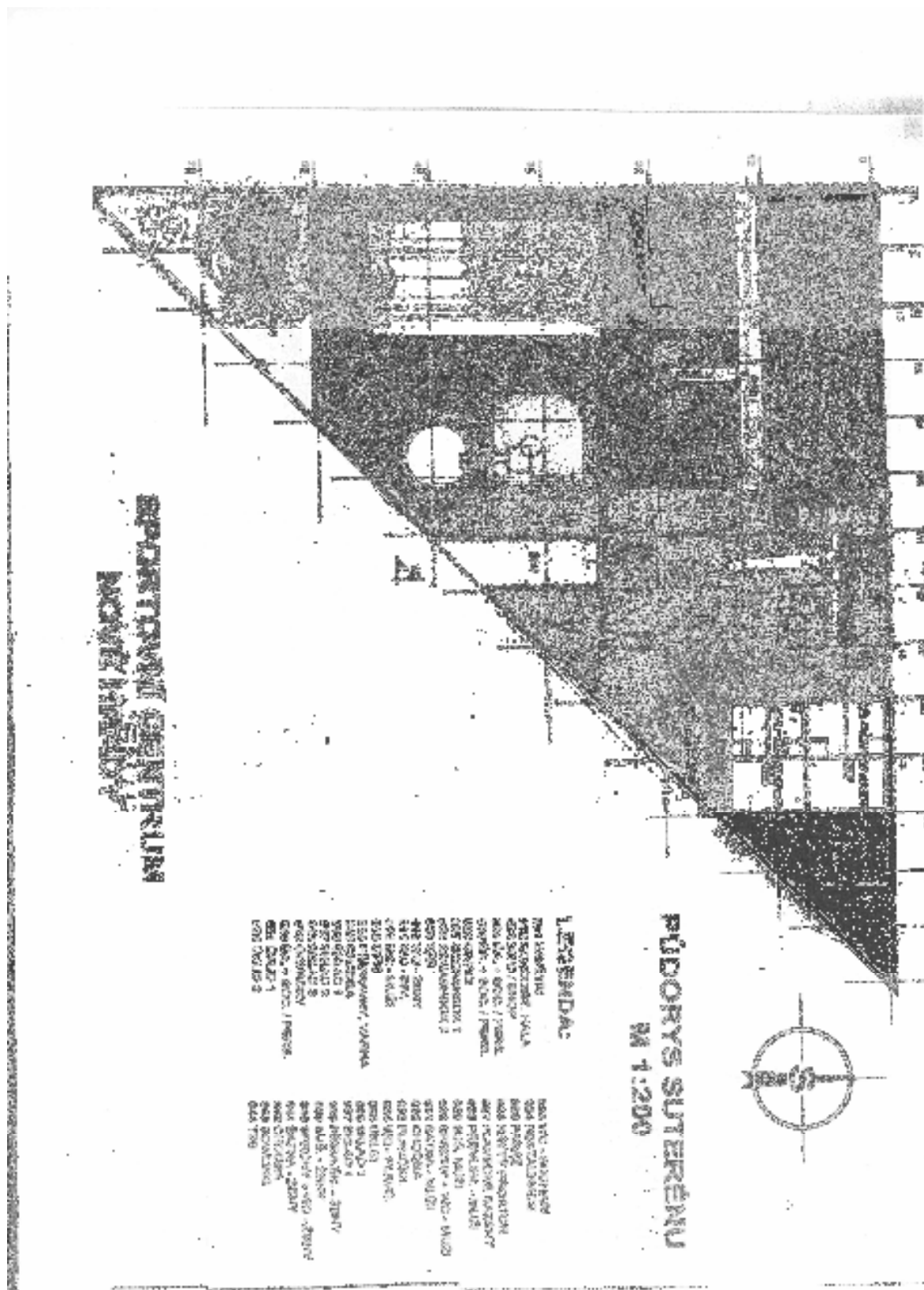
Příloha č. 7: Běžkařská trať E

Zdroj: Turistická mapa: Novohradské Hory, 1: 50 000, 1993
Zpracoval: P. Klimeš, 2007

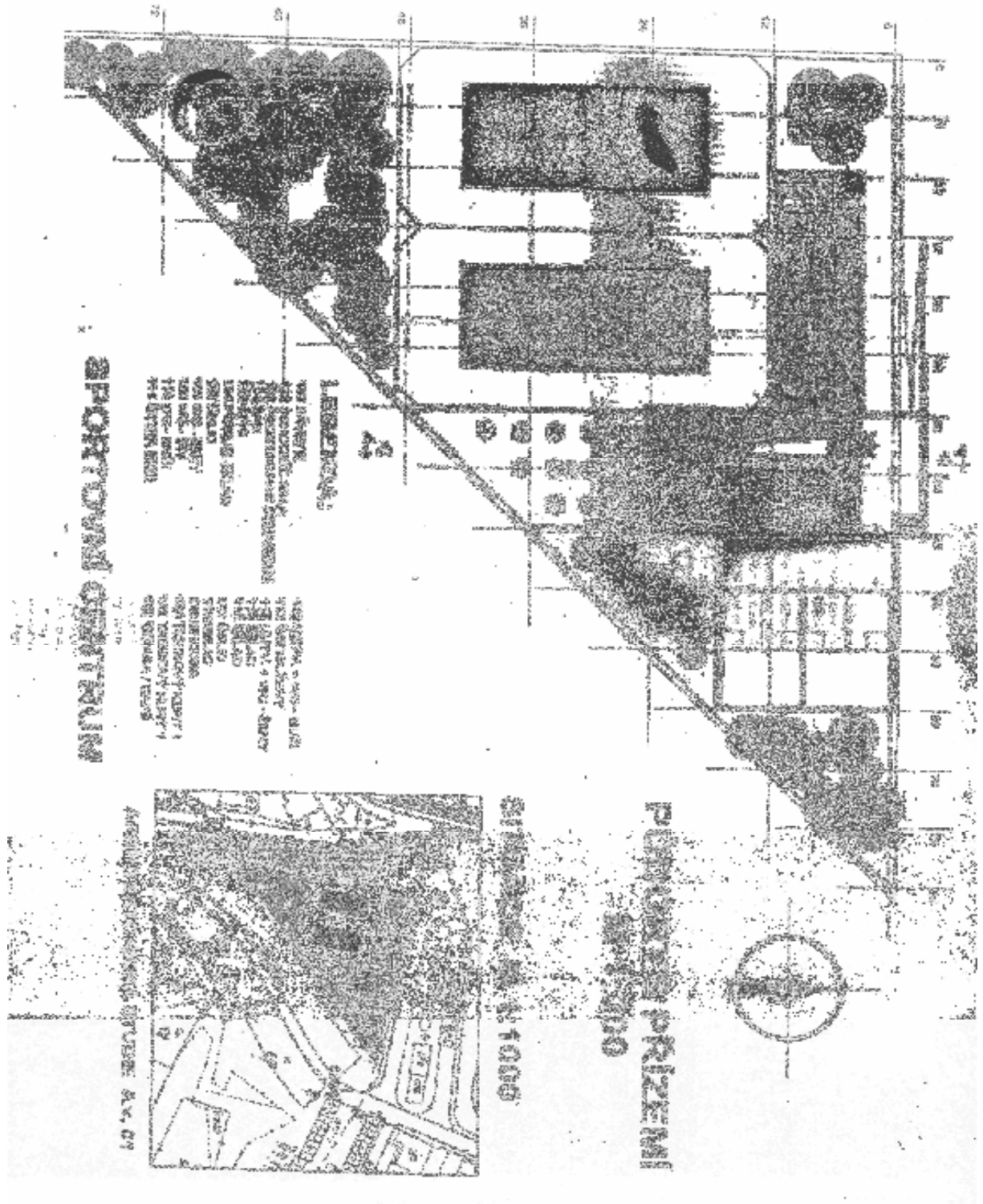
Nejkratší okruh měří 19 km. Vede z Nových Hradů přes krajinu Bažantnice kolem hájovny, Janského rybníka a podél řeky Stropnice (přítok Malše) k rybníkům Horní velký rybník a Dolní velký rybník. Odtud přes osadu Tomkův mlýn, kde přejíždíme řeku Stropnici, k Jakulskému rybníku, který je již v CHKO Třeboňsko. Trasa vede 3 km CHKO a pak se stáčí k Jakuli, kde se nachází druhé nejstarší lesnické učiliště v Čechách – budova naproti nádraží ČD. Kolem břehu Byňovského rybníka směřujeme přes Byňov, v místním hostinci je možnost občerstvení, zpět do Nových Hradů.

Příloha č. 8: Půdorys suterénu sportovního centra v Nových Hradech

Zdroj: Ing. Arch. Rampas Jiří, Sportovní centrum Nové Hradky. Architektonická studie
Zpracoval: P. Klimeš, 2007

Příloha č. 9: Půdorys přízemí sportovního centra v Nových Hradech

Zdroj: Ing. Arch. Rampas Jiří, Sportovní centrum Nové Hradky. Architektonická studie
Zpracoval: P. Klimeš, 2007

